PREZYDENT MIASTA JASTRZĘBIE ZDRÓJ

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO **MIASTA JASTRZĘBIE ZDRÓJ**

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr IV/34/2006
Rady Miasta Jastrzębie Zdrój
z dnia 28 grudnia 2006 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY
mgr Tadeusz Sławik

Zawartość opracowania

Część tekstowa

		strona
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego		
1.	**Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego**	1
1.1.	Podstawowe dane o mieście	1
1.2.	Dotychczasowe zagospodarowanie terenów	3
1.3.	Dotychczasowe przeznaczenie terenów	12
1.4.	Stan środowiska	14
1.5.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków	30
1.6.	Warunki i jakość życia mieszkańców, ochrona ich zdrowia. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	32
1.7.	Stan prawny gruntów	34
1.8.	Układ komunikacyjny	37
1.9.	Infrastruktura techniczna	40
1.10.	Programy rewitalizacji terenów poprzemysłowych oraz obszarów miejskich	46
1.11.	Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	46
Część 2. Ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego		
2.	**Ustalenia studium**	48
2.1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów	48
2.2.	Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów	51
2.3.	Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego	57
2.4.	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	59
2.5.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji	60
2.6.	Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	62
2.7.	Obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego	63
2.8.	Obszary, dla których należy sporządzić plan miejscowy	64
2.9.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	65
Część 3. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań. Synteza studium		66
Załączniki tabelaryczne		

Część graficzna

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - załączniki graficzne (skala 1:22500):

1.1. Dotychczasowe zagospodarowanie terenów, usługi
1.2. Dotychczasowe użytkowanie terenów. Klasyfikacja gruntów według ewidencji gruntów
1.3. Ład przestrzenny (wybrane elementy)
1.4. Dotychczasowe przeznaczenie terenów
1.5. Górnictwo. Perspektywa 2010 r.
1.6. Górnictwo. Perspektywa długookresowa
1.7. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
1.8. Środowisko
1.9. Stan prawny gruntów. Struktura władania według form własności
1.10. Stan prawny gruntów. Struktura władania według podmiotów ewidencyjnych
1.11. Układ komunikacyjny
1.12. Infrastruktura techniczna
1.13. Możliwości i potrzeby rozwoju miasta

Rysunek studium, skala 1:10000 (mapa 2.1.)
Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego, skala 1:22500 (mapa 2.2.)

CZĘŚĆ TEKSTOWA

CZĘŚĆ 1

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1.1. Podstawowe dane o mieście

Jastrzębie Zdrój, zgodnie ze Statutem Miasta (Uchwała Nr XII/262/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 9 października 2003 r.):

- jest jednostką podziału terytorialnego państwa stopnia gminnego, wykonującą również zadania powiatu (miasto na prawach powiatu) na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.);
- stanowi lokalną wspólnotę samorządową tworzoną przez jej mieszkańców;
- obejmuje obszar ewidencjonowany w mapach katastralnych i graniczy z następującymi gminami: Zebrzydowice, Pawłowice, Żory, Świerklany, Mszana, Godów oraz powiatami: pszczyńskim, cieszyńskim, wodzisławskim, rybnickim i miastem na prawach powiatu Żory; w części granicę terytorium miasta stanowi granica państwa z Republiką Czeską.

Długość granicy administracyjnej miasta wynosi około 66,4 km. Najdłuższy odcinek stanowi granica z gminą Pawłowice (około 23,2 km); blisko 14,1 km liczy granica z gminą Mszana, a około 10,8 km – z Żorami. Z pozostałymi gminami miasto graniczy na krótkich odcinkach, o długości od 5,7 km (gmina Godów) i 4,7 km (gmina Zebrzydowice) do 3,5 km (granica z gminą Świerklany). Odcinek południowej granicy Jastrzębia Zdroju, o długości około 4,4 km, stanowi jednocześnie granicę państwa z Republiką Czeską (Moravskoslezsky kraj, okres Karvina).

Powierzchnia miasta wynosi 85 km^2. Obszar ewidencjonowany w mapach katastralnych, zgodnie z danymi Ewidencji gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, obejmuje 8534,13 ha.

Liczba ludności miasta wynosiła na koniec 2003 r. 96821 osób, gęstość zaludnienia – 1139 osób/km^2. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (GUS, Katowice 2003 r.), Jastrzębie Zdrój liczyło w 2002 r. 97116 osób, w tym 48813 kobiet (ludność faktycznie zamieszkała – osoby mieszkające stale oraz przebywające czasowo przez okres powyżej 2 miesięcy). Zgodnie z NSP, w 2002 r. ludność zamieszkała od urodzenia obejmowała grupę 44240 osób, zaś ludność przybyła do miasta – 51969 osób (w tym 44982 osoby przybyłe do 1988 r. oraz 6987 osób przybyłych po 1988 r.); dla 907 osób nie ustalono danych.

Ludność miasta jest społeczeństwem młodym. Według ekonomicznych grup wieku w 2002 r. blisko 65 tys. osób było w wieku produkcyjnym (66,9% ogółu mieszkańców), w tym ponad 40 tys. osób w wieku mobilnym (18 – 44 lata); grupa mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) liczyła 23 tys. osób (23,7% ludności miasta). Jedynie nieco ponad 9 tys. mieszkańców Jastrzębia Zdroju (9,4%) znajdowało się w grupie poprodukcyjnej.

Wśród ludności w wieku 13 lat i więcej w 2002 r. przeważały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (33,4% ogółu mieszkańców), wykształcenie policealne i średnie posiadało 28%, a wyższe - jedynie 6% ludności Jastrzębia Zdroju.

Podziały wewnętrzne. Na podstawie § 69 ust. 1 Statutu Miasta Jastrzębie Zdrój w ramach Miasta mogą być tworzone **jednostki pomocnicze** w postaci **sołectw** i **osiedli**. Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/1036/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 25 maja 2002 r. w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych miasta Jastrzębie Zdrój i ich granic, w mieście utworzono **21 jednostek pomocniczych** (6 sołectw oraz 15 osiedli):

- **sołectwa**: Borynia, Bzie, Moszczenica, Ruptawa – Cisówka, Skrzeczkowice, Szeroka;
- **osiedla**: Arki Bożka, Barbary, Bogoczowiec, Chrobrego, Gwarków, Morcinka, Pionierów, Pszczyńska, Przyjaźń, Staszica, 1000-lecia – Szeroka, Tuwima, Zdrój, Zofiówka, Złote Łany.

Według **podziału geodezyjnego**, miasto obejmuje 12 **obrębów geodezyjnych**, których granice odzwierciedlają historyczne granice dawnych wsi: obręb Borynia (pow. 1143,6 ha), Bzie Dolne (pow. 369,7 ha), Bzie Górne (pow. 680,2 ha), Bzie Zameckie (pow. 644,8 ha), Cisówka (pow. 321,7 ha), Jastrzębie Dolne (pow. 397,3 ha), Jastrzębie Górne (pow. 899,7 ha), Jastrzębie Zdrój (pow. 709,4 ha), Moszczenica (pow. 819,9 ha), Ruptawa (pow. 1160,9 ha), Szeroka (pow. 1049,1 ha), Jastrzębie Miasto (pow. 337,4 ha).

Według podziału na **urbanistyczne jednostki bilansowe**, wprowadzone w miejscowym planie ogólnym – regulacyjnym, miasto dzieli się na 8 jednostek bilansowych: część zurbanizowaną [strefa

Centrum] (pow. 1302,5 ha), Pochwacie (pow. 462,2 ha), Szeroka (pow. 1047,2 ha), Borynia (pow. 1143,6 ha), Zofiówka (pow. 331,1 ha), Bzie (pow. 1728,2 ha), Ruptawa (pow. 1566,7 ha), Moszczenica (pow. 952,2 ha).

„Strategia rozwoju miasta Jastrzębie Zdrój do roku 2010 r." wydziela trzy **strefy urbanistyczne**:
- **centralną**: osiedla Arki Bożka, Barbary, Bogoczowiec, Chrobrego, Gwarków, Morcinka, Pionierów, Pszczyńska, Staszica, Tuwima, Zdrój;
- **osiedli przykopalnianych**: Dubielec, Przyjaźń, 1000-lecia – Szeroka, Złote Łany;
- **podmiejską**: sołectwa Borynia, Bzie (Górne, Średnie [Zameckie] i Dolne), Moszczenica, Ruptawa – Cisówka, Szeroka, Skrzeczkowice.

Miasto Jastrzębie Zdrój stanowi **gminę górniczą** (Obwieszczenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, M. P. z 2004 Nr 5) w rozumieniu Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz. U. Nr 162, poz. 1112).

Z formalnego punktu widzenia Jastrzębie Zdrój stanowi **miejscowość uzdrowiskową**, znajdującą się w obowiązującym wykazie miejscowości uznanych za uzdrowiska (załącznik do Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie ustalenia wykazu miejscowości uznanych z dniem 1 stycznia 1967 r. za uzdrowiska, M. P. z 1967 r. Nr 45, poz. 228, z późn. zm.). Zgodnie ze stanem faktycznym, Jastrzębie Zdrój z uwagi na degradację środowiska **nie spełnia wymogów uzdrowiska**, nie posiada statutu określającego warunki niezbędne dla prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowiskowego oraz wymaga podjęcia działań prawnych dla wyrejestrowania z wykazu miejscowości uznawanych za uzdrowiska (wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, str. 44; Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 68, poz. 2049).

Miasto Jastrzębie Zdrój jest **członkiem następujących stowarzyszeń i związków**:
- **Międzygminnego Związku Komunikacyjnego w Jastrzębiu Zdroju** (siedziba Jastrzębie Zdrój, związek zrzesza 11 gmin, organizuje komunikację pasażerską na terenie 17 gmin);
- **Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce** (siedziba Rybnik, organizacja samorządowa grupująca 37 gmin górniczych [górnictwa węgla kamiennego] z czterech województw: śląskie, dolnośląskie, lubelskie, małopolskie);
- **Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza"** (siedziba Cieszyn, organizacja zrzesza 16 gmin oraz powiat cieszyński, celem Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju lokalnego i regionalnego na terenach gmin i powiatów członkowskich);
- **Związku Gmin i Powiatu Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego** (siedziba Rybnik, organizacja zrzesza 23 gminy południowo-zachodniej części województwa śląskiego);
- **Śląskiego Związku Gmin i Powiatów** (siedziba Katowice, organizacja zrzesza 91 gmin oraz 13 powiatów [ziemskich] z województwa śląskiego);
- **Związku Miast Polskich** (siedziba Poznań, organizacja zrzesza 263 miasta).

Jastrzębie Zdrój dysponuje następującymi **strategiami, planami i programami rozwoju**:

- „Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2010 roku" (załącznik do Uchwały Nr XLVI/782/98 Rady Miejskiej w Jastrzębiu-Zdroju z dnia 30 maja 1998 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta Jastrzębia-Zdroju)

Programy i uchwały Rady Miasta dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodno – ściekowej, zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz gospodarki odpadami:

- „Program Ochrony Środowiska Miasta Jastrzębie Zdrój" (załącznik do Uchwały Nr XLVI/1123/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 25 września 2002 r. w sprawie „Programu Ochrony Środowiska Miasta Jastrzębie Zdrój")
- „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych w latach 2003-2005" (przyjęty Uchwałą Nr XLIV/1092/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 10 lipca 2002 r., zmieniony Uchwałą Nr VI/104/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIV/1092/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 10 lipca 2002 roku)
- "Gospodarka wodno-ściekowa, jej stan obecny, perspektywy rozwoju oraz wpływ na środowisko do 2010 r. w mieście Jastrzębie Zdrój jako program działania w zakresie realizacji zadań gospodarki wodno - ściekowej" (załącznik do uchwały Nr XXXV/583/97 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 21 czerwca 1997 r.)
- „Koncepcja programowa porządkowania gospodarki wodno – ściekowej w gminach Jastrzębie Zdrój, Mszana oraz Godów"
- „Rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana i Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły. Koncepcja programowa porządkowania gospodarki ściekowej. Opis techniczny wraz z zestawieniem kosztów" (PP-U Biprosan sp. z o.o., Gliwice, marzec 2004 r.)
- „Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2004-2012" (załącznik do Uchwały Nr XXI/472/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 24 czerwca 2004 r.)

- „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze miasta Jastrzębie Zdrój" (załącznik do Uchwały Nr XXV/535/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 21 października 2004 r.)
- „Regulamin utrzymania porządku i czystości na terenie Miasta Jastrzębie Zdrój" (załącznik do Uchwały Nr XX/424/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 27 maja 2004 r.)

Programy i uchwały Rady Miasta w zakresie rewitalizacji terenów poprzemysłowych i obszarów miejskich, aktywizacji gospodarczej gminy oraz gospodarki i strategii mieszkaniowej miasta:

- „Program Rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych w Jastrzębiu Zdroju na lata 2004-2015" (załącznik do Uchwały Nr XXII/483/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 15 lipca 2004 r.)
- „Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Jastrzębia Zdroju na lata 2004-2015" (załącznik do Uchwały Nr XXII/482/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 15 lipca 2004 r.)
- „Program aktywizacji Gospodarczej Gminy Górniczej Jastrzębie Zdrój" (załącznik do Uchwały Nr XXIII/473/2000 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 11 września 2000 r.)
- „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2002-2007" (załącznik do Uchwały Nr XLV/111/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 31 sierpnia 2002 r.)
- Strategia mieszkaniowa miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2003 – 2012" (załącznik do Uchwały Nr IX/176/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 22 maja 2003 r.)

Inne ważniejsze uchwały Rady Miasta Jastrzębie Zdrój mające wpływ na zagospodarowanie przestrzenne miasta (oprócz planów miejscowych):

- „Wieloletni Program Inwestycyjny Miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2004-2008" (załącznik do Uchwały Nr XIV/287/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 27 listopada 2003 r. z późniejszymi zmianami)
- Uchwała Nr VI/102/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie przystąpienia do projektu pod nazwą ,,Rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły"
- Uchwała Nr VI/103/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie zawarcia porozumienia z gminami Godów i Mszana o współuczestnictwo w realizacji inwestycji pn. ,,Rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły"
- Uchwała Nr XVII/357/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 26 lutego 2004 r. w sprawie współfinansowania przygotowania przedsięwzięcia pn. „Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana i Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły" wskazanego przez Ministra Środowiska do dofinansowania z Funduszu Spójności oraz przyjęcia dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Uchwała Nr VI/106/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie zawarcia porozumień z miastem Żory, Międzygminnym Związkiem Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim i Gminą Pawłowice w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę
- Uchwała Nr VI/113/2003 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie przeznaczenia terenów pod budowę wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 metrów kwadratowych
- Uchwała Nr XVI/327/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 22 stycznia 2004 r. w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Jastrzębie Zdrój do 2010 r. z dnia 30 maja 1998 r.

1.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenów

1.2.1. Użytkowanie terenów według ewidencji gruntów

Według Ewidencji gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój (stan na 5 maja 2004 r.), zdecydowaną większość powierzchni miasta stanowią **użytki rolne** (64%) z dominacją gruntów ornych; niespełna 270 ha użytków rolnych to grunty zabudowane (tereny mieszkaniowe z obiektami służącym produkcji rolniczej - zabudowa zagrodowa).

Grunty **zabudowane** i **zurbanizowane** zajmują 25% terytorium miasta, największy udział mają wśród nich tereny mieszkaniowe (6,7%), przemysłowe (6,6%) i drogi (5,4% ogólnej powierzchni).

Grunty **leśne** i **zadrzewione** zajmują niespełna 9% terenu miasta (w tym lasy – 7,3%). Pozostałe użytki gruntowe (nieużytki, tereny różne, grunty pod wodami) nie mają w strukturze przestrzennej Jastrzębia Zdroju większego znaczenia, stanowiąc łącznie 1,7% jego obszaru.

Tabela 1.1. Użytkowanie terenów według ewidencji gruntów (w podziale na użytki)

Grupa użytków gruntowych	rodzaj użytku	rodzaj użytku gruntowego	pow. (ha)	udział (%)
użytki rolne	Br	użytki rolne zabudowane	267,2119	3,13
	Ps	pastwiska trwałe	325,8982	3,82
	R	grunty orne	4270,1898	50,04
	S	sady	6,8790	0,08
	W	rowy	5,1441	0,06
	Wsr	grunty pod stawami	24,8508	0,29
	Ł	łąki trwałe	567,7405	6,65
	razem		**5467,9143**	**64,07**
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Ls	lasy	622,3153	7,29
	Lz	grunty zadrzewione i zakrzewione	135,0595	1,58
	razem		**757,3748**	**8,87**
grunty zabudowane i zurbanizowane	B	tereny mieszkaniowe	573,4782	6,72
	Ba	tereny przemysłowe	562,3140	6,59
	Bi	inne tereny zabudowane	271,8094	3,18
	Bp	zurbanizowane tereny niezabudowane	102,0021	1,20
	Bz	tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	45,6491	0,53
	K	użytki kopalne	0,9369	0,01
	dr	drogi	462,2034	5,43
	Tk	tereny kolejowe	136,8820	1,60
	Ti	inne tereny komunikacyjne	6,8320	0,08
	razem		**2162,1071**	**25,34**
nieużytki	N	nieużytki	**65,7639**	**0,77**
grunty pod wodami	Wp	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	27,1328	0,32
	Ws	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	20,8218	0,24
	razem		**47,9546**	**0,56**
tereny różne	Tr	tereny różne	**33,0129**	**0,39**
razem			**8 534,13**	**100**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Mapa 1.2. Dotychczasowe użytkowanie terenów. Klasyfikacja gruntów według ewidencji gruntów, 1:22500

Udział poszczególnych **rodzajów użytków gruntowych w obrębach geodezyjnych** Jastrzębia Zdroju jest silnie zróżnicowany. Charakterystyczne dla miast **grunty zabudowane i zurbanizowane** dominują jedynie w trzech obrębach Jastrzębie Miasto, Zdrój i Dolne, gdzie stanowią ponad 50% ich ogólnej powierzchni. Z kolei w obrębach Bzie Dolne, Bzie Zameckie i Cisówka nie obejmują one nawet dziesiątej części ich powierzchni. W pozostałych obrębach grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują od 13,2% w Boryni do 27% w Szerokiej i blisko 30% w Jastrzębiu Górnym (do gruntów zurbanizowanych zalicza się również tereny składowisk odpadów pogórniczych).

Użytki rolne w większości obrębów zajmują ponad połowę ich powierzchni, a w Boryni, Bziu Dolnym, Bziu Górnym i Cisówce stanowią ponad trzy czwarte obszaru obrębów (w Bziu Dolnym – blisko 90%). Wyjątek stanowią jedynie obręby Jastrzębie: Miasto, Zdrój i Dolne, w których udział użytków rolnych jest zdecydowanie mniejszy, mieszcząc się w granicach od 39% w Jastrzębiu Dolnym do zaledwie 0,3% w obrębie Jastrzębie Miasto.

Grunty leśne oraz **zadrzewione i zakrzewione** stanowią z reguły niewielki odsetek powierzchni poszczególnych obrębów (od 1,2% w Szerokiej do 8,5% w Cisówce i Moszczenicy). Jedynie w Ruptawie, Bziu Zameckim i Jastrzębiu Mieście grunty leśne i zadrzewione zajmują liczącą się część tych obrębów, wynoszącą od 20% w Ruptawie do 12% w obrębie Jastrzębie Miasto.

Tabela 1.2. Użytkowanie terenów w obrębach geodezyjnych (w podziale na użytki wg ewidencji gruntów)

Nazwa obrębu	grupa użytków gruntowych											
	użytki rolne		grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		grunty zabudowane i zurbanizowane		nieużytki		grunty pod wodami		tereny różne	
	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%
Borynia	921,3079	80,56	57,9042	5,06	151,2474	13,23	4,9446	0,43	8,1786	0,72	-	-
Bzie Dolne	330,9562	89,53	12,7946	3,46	25,0889	6,14	3,2281	0,87	-	-	-	-
Bzie Górne	516,5753	75,95	29,0615	4,27	131,8936	19,39	2,6385	0,39	-		-	
Bzie Zameckie	466,2878	72,32	120,2937	18,66	53,4502	8,66	2,3401	0,36	-		-	-
Cisówka	264,4521	82,21	27,1768	8,45	29,6418	9,21	0,4247	0,13	-		-	-

Nazwa obrębu	grupa użytków gruntowych											
	użytki rolne		grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		grunty zabudowane i zurbanizowane		nieużytki		grunty pod wodami		tereny różne	
	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%	pow. ha	udział%
Jastrz. Dolne	155,4766	39,13	11,1096	2,80	220,7202	55,56	7,3569	1,85	2,2037	0,55	0,4563	0,11
Jastrz. Górne	568,9746	63,24	23,2936	2,59	266,7074	29,64	13,3060	1,48	14,1311	1,57	13,2808	1,48
Jastrz. Zdrój	180,4924	25,44	116,4079	16,41	393,7013	55,52	10,4571	1,47	7,3849	1,04	0,8863	0,12
Moszczenica	554,1216	67,58	69,6631	8,50	165,0364	20,12	5,7215	0,70	11,5304	1,41	13,8940	1,69
Ruptawa	770,0893	66,33	236,7840	20,40	145,6097	12,54	3,7398	0,32	0,6973	0,06	4,0280	0,35
Szeroka	738,2171	70,37	12,3083	1,17	282,6994	26,95	11,6066	1,11	3,8183	0,36	0,4675	0,04
Jastrz. Miasto	0,9634	0,29	40,5775	12,03	296,3108	87,68	0,0103	0,00	-	-	-	-
RAZEM	5467,91	64,07	757,37	8,87	2162,11	25,34	65,76	0,77	47,95	0,56	33,01	0,39

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

1.2.2. Zabudowa – funkcje i wiek budynków

Według Ewidencji gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój w mieście istnieje około 16,2 tys. **budynków** (maj 2004 r.), zajmujących łącznie nieco ponad 200 ha powierzchni (w obrysach budynków).

Funkcje budynków. Ponad trzecią część wszystkich budynków w mieście stanowią **budynki mieszkalne** (blisko 6 tys. obiektów), wśród których dominują **domy mieszkalne**, w zdecydowanej większości jednorodzinne, o wysokości do trzech kondygnacji (ponad 5,6 tys. budynków). Pozostałą część obiektów mieszkalnych stanowią **budynki wielorodzinne**, liczące od 4 do 7 kondygnacji (265 obiektów) oraz najwyższe w mieście 11. i 12. kondygnacyjne (89 budynków).

Kolejne, liczne grupy budynków tworzą obiekty **produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa** (ponad 2 tys. obiektów), budynki **przemysłowe, zbiorniki, silosy, magazyny i biurowe** (1305 obiektów) oraz budynki **transportu i łączności** (ponad 1,1 tys. obiektów, z przeważającym udziałem **garaży**).

Wśród zdecydowanie mniej licznych **obiektów usługowych** przeważają budynki usług oświaty, nauki i kultury oraz sportowe (łącznie 130 budynków), a także handlowo – usługowe (118 obiektów). Budynków służących ochronie zdrowia (szpitale i zakłady opieki medycznej) jest 51, zaś związanych z kultem religijnym (kościoły, domy katechetyczne, parafialne, zakonne i inne) – 35 obiektów.

Wiek budynków. Zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002, w Jastrzębiu Zdroju w grupie budynków mieszkalnych zdecydowanie przeważają budynki **wybudowane w latach 1971 – 1978** (44,4%) oraz **w okresie 1945 – 1970** (33,1%), stanowiące łącznie ponad trzy czwarte wszystkich budynków mieszkalnych w mieście. Istotny udział mają również budynki wybudowane w latach 1979 – 1988 (12,7%). Z lat 1989 – 2002 pochodzi blisko 7% budynków, zaś sprzed 1945 r. jedynie 2,3% budynków mieszkalnych (dziesięciokrotnie mniej niż w całym województwie śląskim).

Tabela 1.3. Funkcje budynków

Funkcje budynków	liczba budynków	pow. ewidencyjna (m^2)[1]	pow. całkowita (m^2)
mieszkalne	5 966	906 757	3 001 565
– do 2,5 kondygnacji	5 252	594 830	1 086 430
– 3.kondygnacyjne	360	64 317	192 951
– od 4 do 7 kondygnacji	265	165 244	812 933
– 11 i 12 kondygnacji	89	82 366	909 251
przemysłowe	378	83 980	116 628
transportu i łączności (w tym garaże)	1 116	85 787	93 989
zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	778	133 966	185 678
biurowe	149	27 693	32 022
handlowo - usługowe	118	37 222	82 780
szpitale i zakłady opieki medycznej	51	27 607	70 233
oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe	130	74 087	143 952
kościoły, domy katechetyczne, parafialne, zakonne i związków wyznan.	35	13 242	23 658
produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	2 098	180 363	199 398
inne niemieszkalne	5 401	442 526	613 791
RAZEM	**16220**	**2 013 230**	**4563694**

[1] – powierzchnia zabudowy w obrysach budynków

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

1.2.3. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta

1.2.3.1. Zagospodarowanie i użytkowanie terenów

Według analizy urbanistycznej aktualnego stanu zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w granicach Jastrzębia Zdroju, ponad połowę obszaru miasta zajmują tereny **użytkowane rolniczo** (51,5% bez terenów zabudowy zagrodowej, tereny użytkowane rolniczo nie obejmują ponadto łąk i pastwisk położonych w dolinach cieków). Tereny użytkowane rolniczo występują w większości, zwłaszcza w północnej części miasta, w postaci zwartych kompleksów rolnych. Jedynie ich dziesiąta część to grunty o niewielkiej powierzchni, rozproszone wśród zabudowy mieszkaniowej lub cechujące się niską przydatnością do produkcji rolniczej, nieuprawiane, z procesami sukcesji zbiorowisk leśnych.

Kolejny pod względem zajmowanej powierzchni rodzaj użytkowania terenów stanowią **lasy i grunty zadrzewione** (9,6% powierzchni miasta), leżące w głównej mierze w południowej części Jastrzębia Zdroju, nieco mniejszy (7,5%) odsetek obszaru miasta zajmują trwałe **użytki zielone** (łąki i pastwiska) oraz naturalne nieużytki, występujące głównie w dolinach cieków i w jarach.

Udział **terenów zabudowanych** w ogólnej powierzchni miasta wynosi 17%. Tereny **zabudowy mieszkaniowej** obejmują blisko 9% powierzchnia miasta, a wraz z terenami zabudowy zagrodowej – około 11%. Wśród zabudowy mieszkaniowej dominują tereny zabudowy jednorodzinnej, zajmujące blisko 60% ogólnej powierzchni terenów mieszkaniowych, zabudowa zagrodowa (mieszkaniowa z obiektami służącymi produkcji rolniczej) obejmuje 21%, zaś zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – 19% powierzchni terenów mieszkaniowych.

Stosunkowo istotny udział w strukturze zagospodarowania i użytkowania terenów mają **tereny komunikacji** (6,6%), na które składają się głównie tereny dróg publicznych, a także **tereny związane z eksploatacją węgla kamiennego**: zakładów wydobywczych, składowisk odpadów pogórniczych i osadników (łącznie nieco ponad 4% obszaru miasta).

Tereny zabudowy usługowej zajmują łącznie około 200 ha (2,4% powierzchni Jastrzębia Zdroju); większość z nich stanowią **tereny usług publicznych** (niekomercyjnych): administracji, oświaty i edukacji, ochrony zdrowia, kultury i kultu religijnego oraz sportu i rekreacji, a także usług z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Tereny **zabudowy usługowo – handlowej** oraz **stacji benzynowych** zajmują około 70 ha, a więc niespełna setną część obszaru miasta. Równie niewielki jest udział terenów **zabudowy produkcyjnej i usługowo – produkcyjnej** (bez zakładów wydobywczych węgla kamiennego).

Dość istotne znaczenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Jastrzębia Zdroju mają **ogrody działkowe** (o różnym statusie), zajmujące blisko 145 ha (1,7% ogólnej powierzchni miasta). Pozostałe rodzaje terenów, w tym zieleń urządzona, cmentarze i tereny infrastruktury technicznej obejmują po około 20 – 35 ha gruntów.

Odrębną kategorię tworzą silnie rozproszone **tereny zurbanizowane** dotąd niezabudowane lub z rozpoczętymi budowami obiektów, głównie o funkcji mieszkaniowej, zajmujące około 145 ha.

Tabela 1.4. Dotychczasowe zagospodarowanie i użytkowanie terenów (wg inwentaryzacji urbanistycznej)

Rodzaje terenów		pow. (ha)	udział (%)
Tereny zabudowy mieszkaniowej		**747,51**	**8,76**
MW	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	176,43	2,07
MN	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	537,43	6,30
MU	Tereny zabudowy mieszkaniowo (jednorodzinna) – usługowej lub produkcyjnej	33,65	0,39
Tereny zabudowy usługowej		**203,72**	**2,39**
U-A, K, O, R, Z	Tereny zab. usługowej – usł. publiczne (admin., oświata i edukacja, kultura, kult religijny, ochr. zdrowia)	92,91	1,09
UI	Tereny usług innych (bezpieczeństwa i porządku publicznego)	17,37	0,20
UH	Tereny zabudowy handlowo - usługowej	66,45	0,78
KS	Tereny stacji benzynowych	4,18	0,05
US	Tereny sportu i rekreacji	22,81	0,27
Tereny użytkowane rolniczo		**4596,09**	**53,85**
R	Tereny rolnicze	3992,39	46,78
R	Tereny rolnicze odłogowane lub niższych klas bonitacji, nie tworzące zwartych kompleksów	397,34	4,66
RU	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolniczych	11,87	0,14
RM	Tereny zabudowy zagrodowej	194,49	2,28
Tereny zabudowy techniczno - produkcyjnej		**200,10**	**2,34**
P	Tereny zabudowy produkcyjnej i usługowo - produkcyjnej	81,49	0,95
Pw	Tereny zakładów wydobywczych kopalń węgla kamiennego	118,61	1,39

Rodzaje terenów		pow. (ha)	udział (%)
Tereny zieleni i wód		**1771,72**	**20,76**
L	Lasy i tereny zadrzewione	820,70	9,62
ZP	Tereny zieleni urządzonej	34,40	0,40
ZD	Tereny ogrodów działkowych	144,38	1,69
ZC	Cmentarze	19,76	0,23
ZE	Tereny łąk i pastwisk, naturalne nieużytki	633,37	7,42
W	Wody stojące i płynące	119,11	1,40
Tereny komunikacji		**559,40**	**6,55**
KD	Tereny dróg publicznych	375,80	4,40
KK	Tereny kolejowe	161,30	1,89
KG	Tereny garaży	22,30	0,26
Tereny infrastruktury technicznej i gospodarki odpadami		**276,90**	**3,24**
IT	Tereny infrastruktury technicznej	34,78	0,41
ITOk	Tereny gospodarki odpadami komunalnymi	12,72	0,15
ITOg	Tereny gospodarki odpadami pogórniczymi oraz osadniki wód dołowych	229,40	2,69
Tereny inne		**178,69**	**2,10**
TN	Tereny zurbanizowane niezabudowane lub w zabudowie	146,54	1,72
TR	Tereny rekultywowane lub zdegradowane (poza składowiskami odpadów)	32,15	0,38
RAZEM		**8534,13**	**100**

Źródło: obliczenia własne za pomocą programu MapInfo na podstawie zdjęć lotniczych, map zasadniczych oraz ewidencji gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój (stan na 5 maja 2004 r.).

Mapa 1.1. Dotychczasowe zagospodarowanie terenów, usługi, 1:22500

1.2.3.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej

Tereny zabudowy **mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze podmiejskim**

- **struktura**: w przeważającej części wolno stojąca zabudowa jednorodzinna z towarzyszącą zabudową gospodarczą i garażami w ciągach ulicznych oraz lokalizacje rozproszone na terenach rolnych;
- **regulacje**: najczęściej brak czytelnych elementów porządkujących kompozycję przestrzenną (linie zabudowy, osie widokowe) w skali pojedynczych zespołów;
- **forma**: przypadkowe przemieszanie obiektów, głównie reprezentujących cztery wątki stylistyczne:
  - **przedwojenna zabudowa siedliskowa**: najczęściej zwarta, proporcjonalna bryła parterowego budynku mieszkalnego krytego dachem naczółkowym o kącie nachylenia połaci 35° – 45°, fasady ceglane lub tynkowane nie pozbawione drobnych, wartościowych detali architektonicznych, dostosowana stylistycznie zabudowa towarzysząca, stan techniczny najczęściej średni i zły;
  - „**kostki polskie**" – najczęściej powojenne, maksymalnie uproszczony motyw przedwojennego budynku modernistycznego, zwykle dwie kondygnacje, bryła zbliżona do sześcianu, dach kopertowy o kącie nachylenia połaci poniżej 10°, fasady tynkowane, rzadziej ceglane, pozbawione detalu architektonicznego, zabudowa towarzysząca najczęściej substandardowa, stan techniczny średni;
  - „**lata siedemdziesiąte**" – zwarta, najczęściej horyzontalna bryła, niski parter i piętro o wysokości około 3 m, charakterystyczna loggia lub balkon na całej szerokości fasady frontowej, dachy płaskie, często ukryte za attyką, fasady tynkowane, bez detali budowlanych, zabudowa towarzysząca o zbliżonych cechach stylistycznych, stan techniczny średni i dobry;
  - **realizacje współczesne** – silna tendencja do form rustykalnych oraz częste nawiązania do dworków szlacheckich i wątków postmodernistycznych, najczęściej bez jakichkolwiek powiązań z kontekstem otoczenia, zwykle dwie kondygnacje z poddaszem użytkowym, rozbudowane dachy spadziste o kątach nachylenia połaci 30° – 45°, fasady tynkowane, ceglane, częste cokoły kamienne, podobne zasady formowania zabudowy towarzyszącej, stan techniczny dobry.

Tereny zabudowy **mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze osiedlowym**

- **struktura**: istniejące i podlegające niewielkim przekształceniom osiedla domów jednorodzinnych z lat 1960 – 1980, najczęściej oparte na schemacie ciągłej obudowy ulic obsługujących, działki łączone ogrodami;
- **regulacje**: względnie zdyscyplinowane, rytmiczne układy zabudowy wolnostojącej i bliźniaczej, na ogół utrzymujące linie zabudowy wynikające z minimalnych odległości od krawędzi jezdni, brak czytelnych zamysłów kompozycyjnych;
- **forma**: przeważający udział budynków w stylistyce lat 70. - niski parter, piętro o wysokości około 3 m z loggią lub balkonem na całej szerokości fasady frontowej, dachy płaskie, często ukryte za attyką, fasady tynkowane, bez wartościowych detali budowlanych, zabudowa towarzysząca o zbliżonych cechach stylistycznych, stan techniczny średni i dobry, starannie utrzymana zieleń przydomowa.

Powierzchnia działek w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej jest silnie zróżnicowana, wyraźnie zaznacza się jednak duży udział działek o niewielkiej powierzchni w obrębie zabudowy jednorodzinnej typu osiedlowego, realizowanej na terenach dzielonych na działki w sposób zorganizowany: w osiedlu Pszczyńska średnia powierzchnia działki wynosi około 590 m^2, w rejonie ulic Ligonia, Górnicza, Lompy, Połomska – 790 m^2, w Osiedlu Tuwima - 660 m^2, w dzielnicy Zdrój (ul. Ogrodowa, Klonowa, Świerkowa, Sosnowa) – 647 m^2, Zamłynie (ul. Młyńska) - 855 m^2, w Szotkowicach - 583 m^2, w Bziu w rejonie ulic Budowlana, Kosynierów, Husarska, Ułańska - 634 m^2, a w rejonie ulic Świerczewskiego, Budowlana, Klubowa – około 870 m^2, w Szerokiej (ul. Bananowa, Truskawkowa, Jagodowa) – 703 m^2 (częściowo zabudowa bliźniacza), w Boryni (ul. Gajowa, Miła) – 684 m^2.

Biorąc pod uwagę całe jednostki urbanistyczne, średnie wartości wskaźników intensywności zabudowy jednorodzinnej kształtują się na poziomie od 975 m^2 w osiedlu Pszczyńska do około 1500 m^2 w Bziu Zameckim i Górnym, Cisówce i południowej części Ruptawy.

Tereny zabudowy **mieszkaniowej wielorodzinnej**

- **struktura**: istniejące i podlegające minimalnym przekształceniom wielkoskalowe osiedla mieszkaniowe w większości z lat 1970 – 1980, najczęściej brak segregacji ruchu pieszego i kołowego, dojazdy pod klatki i miejsca do parkowania występują również od strony przestrzeni międzyblokowych;
- **regulacje**: kompozycja oparta na schemacie "bloków pływających w zieleni", brak czytelnych linii zabudowy i nawiązań do otoczenia;
- **forma**: typowe bloki mieszkalne realizowane w wielkopłytowych technologiach uprzemysłowionych, bezkształtne wnętrza tworzone przez wieloklatkowe bloki ustawiane zgodnie z przebiegiem warstwic; w centrum miasta przewaga budynków 11.kondygnacyjnych, osiedla satelitarne – głównie zabudowa 5.kondygnacyjna; stan techniczny przeważnie średni, jednak standard budynków nie odpowiada współczesnym kryteriom użytkowym i normom (zwłaszcza w zakresie termoizolacji).

1.2.3.3. Tereny zabudowy usługowej

Tereny usług podstawowych

- **struktura**: najczęściej istniejące zespoły osiedlowych pawilonów handlowych, adaptowane budynki mieszkalne, produkcyjne lub magazynowe, lokalizowane zgodnie z pierwotnymi projektami osiedli lub stanowiące składnik ogólnodostępnych przestrzeni miejskich;
- **regulacje**: lokalizacja obiektów sporadycznie nawiązuje do otoczenia, najczęściej dotyczy to kierunków fasad frontowych równoległych do kierunków ulic obsługujących, rzadziej do bloków;
- **forma**: obiekty projektowane indywidualnie, w większości w stylistyce lat 1970 – 1980, przeważają typowe pawilony, w większości adaptowane do aktualnych standardów użytkowych, wysokość do 2. kondygnacji, stan techniczny dobry.

Centra usługowe

- **struktura**: wielofunkcyjne zespoły tworzące ogólnomiejską przestrzeń publiczną, najczęściej zrealizowane w oparciu o całościowe projekty uwzględniające kontekst przestrzenny;
- **regulacje**: lokalizacja obiektów nawiązuje do otoczenia, najczęściej dotyczy to kierunków fasad frontowych równoległych do kierunków ulic obsługujących lub sąsiadującej zabudowy;
- **forma**: obiekty projektowane indywidualnie, w większości z lat 1970 - 1980 oraz realizacje współczesne; przeważają zwarte, proporcjonalne kompozycje prostych brył; dobry stan techniczny, powiązany program parkingowy w większości przypadków zapewnia dostateczny standard obsługi, dobrze utrzymana zieleń towarzysząca.

Jastrzębie Zdrój jest pozbawione zwartej, czytelnej w strukturze miasta głównej przestrzeni publicznej z koncentracją terenów usługowych. Tereny zabudowy usługowej, zwłaszcza usług handlu, występują w rozproszeniu, tworząc kilka skupisk izolowanych terenami zabudowy mieszkaniowej lub szerokimi pasami dróg.

Do **głównych koncentracji usług**, a zarazem głównych przestrzeni publicznych, zaliczyć należy:

- zabudowę wzdłuż **ul. 1 Maja** w Zdroju na odcinku od ronda na skrzyżowaniu z ul. 11 Listopada, Zdrojową i Słoneczną do skrzyżowania z ul. Karola Miarki, wraz z pobliskim Parkiem Zdrojowym z zabudową usługową;
- **odcinek Alei Piłsudskiego** od ul. Wielkopolskiej do ronda na skrzyżowaniu ul. Arki Bożka, Sybiraków, Porozumień Jastrzębskich wraz z pasażem podziemnym pod rondem oraz rejonem domu handlowego Gwarek i pasażu handlowego przy ul. Arki Bożka;
- **główne targowisko miejskie i dworzec autobusowy** przy ul. Arki Bożka i Podhalańskiej wraz z pobliskim pawilonem handlowym Plus i Lidl przy ul. Podhalańskiej;
- rejon **skrzyżowania Alei Piłsudskiego z ul. Harcerską** (Urząd Miasta, bank, stadion miejski);
- rejon hali widowiskowo – sportowej i lodowiska, hotelu Diament i Wojewódzkiego Szpitala

Specjalistycznego Nr 2 przy **Alei Jana Pawła II**;
– okolice węzłowego przystanku autobusowego przy **ul. Broniewskiego** (pomiędzy skrzyżowaniem z ul. Kościuszki i Sawickiej);
– a także: północny dworzec autobusowy przy ul. Sybiraków wraz z targowiskiem miejskim przy ul. Północnej, rejon ronda na skrzyżowaniu ul. Pszczyńskiej, Wodzisławskiej i Zdrojowej oraz tereny rekreacyjno – sportowe (Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego, Jar Południowy).

Istotne znaczenie mają również skupiska usług w sąsiedztwie poszczególnych kopalń: Jastrzębie przy ul. Górniczej, Zofiówka (ul. Rybnicka – Wodeckiego) oraz Borynia (ul. Reja – Węglowa).

W obrębie poszczególnych osiedli zabudowy wielorodzinnej ukształtowały się, z reguły jednak mało zwarte i czytelne, skupiska usług podstawowych (szkoły, ośrodki zdrowia, usługi handlu), między innymi w rejonie ul. Szkolnej (Barbary), ul. Wielkopolskiej (Gwarków), skrzyżowania ul. Mazowieckiej i Łowickiej (Pionierów), ul. Arki Bożka (pawilony handlowe), rejon ul. Warszawskiej, Wrocławskiej i Poznańskiej (Staszica), ul. Katowickiej (Morcinka), ul. Kusocińskiego (Chrobrego).

W dzielnicach peryferyjnych skupiska usług są znacznie mniej wyraźne, z wyjątkiem Osiedla 1000-lecia i Przyjaźń.

Usługi wyspecjalizowane o znaczeniu **ponadmiejskim**:
- w dziedzinie **ochrony zdrowia** (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2, Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci, oddział dziecięcy szpitala wojewódzkiego) zlokalizowane są przy Alei Jana Pawła II (duży kompleks szpitalny o pow. 8,4 ha) wraz z nieukończonym budynkiem szpitala ginekologicznego po północnej stronie alei, w Zdroju przy ul. Kościuszki oraz na południe od osiedla Przyjaźń przy ul. Krasickiego;
- w dziedzinie **edukacji na poziomie wyższym** - w dzielnicy Zdrój (Uniwersytet Śląski, Ośrodek Działalności Dydaktycznej w Jastrzębiu Zdroju);
- **zakład karny** zlokalizowany w Szerokiej przy ul. Norwida.

Główne urzędy administracji oraz instytucje wymiaru sprawiedliwości, porządku i bezpieczeństwa publicznego występują w silnym rozproszeniu: Urząd Miasta – Aleja Józefa Piłsudskiego, Sąd Rejonowy - ul. 1 Maja, Prokuratura Rejonowa - ul. Krakowska, Urząd Skarbowy - ul. 11 Listopada, Powiatowy Urząd Pracy – ul. Pszczyńska, Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ul. Opolska, Komenda Miejska Policji - ul. Śląska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej – ul. Jagiełły.

Główne ośrodki handlowe zlokalizowane są w środkowej części miasta w rejonie pomiędzy ulicami: Aleja Piłsudskiego, Wielkopolską/Mazowiecką, Zieloną i Podhalańską (między innymi: Domus, MiniMal, Plus, Lidl, Merkury, Gwarek, sklepy Biedronka, pasaż handlowy 24 h, pawilony handlowe przy ul. Mazowieckiej i Arki Bożka, targowisko miejskie przy ul. Arki Bożka).

Pozostałe ważniejsze skupiska usług handlu tworzą:
- ciąg handlowy wzdłuż ul. 1 Maja z domem handlowym Kłos (ul. Kościuszki);
- zespoły pawilonów handlowych przy ul. Wielkopolskiej, Wrocławskiej, Katowickiej i Turystycznej;
- targowisko miejskie przy ul. Północnej;
- rejon skrzyżowania ul. Pszczyńskiej z Wodzisławską;
- targowisko na Osiedlu 1000–lecia;
- rejon skrzyżowania ul. Pszczyńskiej i Świerczewskiego w Bziu – w zakresie handlu hurtowego.

1.2.3.4. Zieleń urządzona, ogrody działkowe, cmentarze

Zieleń urządzona, tereny rekreacyjno – sportowe

Największy teren **zieleni urządzonej** w mieście tworzy **Park Zdrojowy** im. dr Witczaka wraz z powiązanym z nim przestrzennie basenem letnim przy ul. Witczaka.

Do innych znaczniejszych powierzchniowo terenów zieleni urządzonej, w części z obiektami rekreacyjno – sportowymi, należą Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego pomiędzy ul. Kazimierza Wielkiego a Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym Nr 2 przy Alei Jana Pawła II, a także zagospodarowane jary w rejonie osiedli Gwarków i Pionierów (ul. Wielkopolska, Mazowiecka) oraz osiedla Arki Bożka (ul. Zielona i Turystyczna ze stadionem miejskim).

Pozostałe tereny zieleni urządzonej są z reguły niewielkie; występują głównie w obrębie osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych (Morcinka, Staszica, Pionierów), towarzysząc obiektom użyteczności publicznej (hotel Dąbrówka, szpital dziecięcy przy ul. Kościuszki, budynek Uniwersytetu Śląskiego przy ul. 1 Maja) oraz zabytkowym (Bzie, Borynia).

Tereny **sportowo – rekreacyjne** (stadiony, boiska o różnym standardzie), oprócz wspomnianego już stadionu miejskiego przy ul. Harcerskiej, zlokalizowane są w niektórych dzielnicach miasta

(Moszczenica – ul. Kościelna, Osiedle Przyjaźń – ul. Górnicza, Szeroka, boiska: Moszczenica, Ruptawa, Bzie); istotne znaczenie mają także boiska przyszkolne.

Ogrody działkowe.

Na terenie miasta zlokalizowanych jest 18 pracowniczych ogrodów działkowych. Sytuacja ogrodów działkowych pod względem własności gruntów, na których są usytuowane, jest skomplikowana. Na gruntach stanowiących własność gminy zlokalizowanych jest 9 ogrodów, pozostałe (o powierzchni 85,38 ha) - na gruntach Skarbu Państwa. Na gruntach gminy oddanych w użytkowanie wieczyste Polskiemu Związkowi Działkowców znajduje się 6 ogrodów działkowych o powierzchni 21,92 ha, 2 ogrody działkowe (pow. 4,55 ha) znajdują się na gruntach oddanych nieodpłatnie w użytkowanie Polskiemu Związkowi Działkowców oraz ogród działkowy funkcjonujący przy Zakładzie Karnym w Szerokiej.

Tabela 1.5. Ogrody działkowe

Ogród	lokalizacja	pow. (ha)	własność gruntów
Sami Swoi	ul. Korfantego	2,1043	grunty Gminy oddane w wieczyste użytkowanie PZD (Polski Związek Działkowców)
Barbórka	ul. Graniczna	1,4837	
Nagietek	ul. Cicha - Rolnicza	4,0000	
Malwa	ul. Wyzwolenia	2,6492	
Ruptawiec	ul. Wschodnia	10,2411	
Wisienka	ul. Korfantego	1,4466	
Róża	ul. Okopowa	1,5956	grunty Gminy oddane nieodpłatnie w użytkowanie PZD
Radość	ul. Chlebowa	2,9505	grunty Gminy we władaniu innych osób i jednostek organizacyjnych
Nowalijka KWK Jas-Mos	ul. Połomska	10,9668	grunty Skarbu Państwa we wład. pozost. osób i jednostek organizacyjnych
Irys KWK Borynia	ul. Stodoły	13,8481	grunty Skarbu Państwa we wład. państwowych jednostek organizacyjnych bez osobowości prawnej oraz pozostałych osób i jednostek organizacyjnych, grunty Gminy we wład. gminnych organów gospodarujących gminnym zasobem
Majówka KWK Jas-Mos	ul. Miarki	1,5384	grunty Skarbu Państwa we wład. państwowych jednostek organizacyjnych
Gajówka	ul. Popiełuszki - Młyńska	3,7842	grunty Skarbu Państwa we wład. państwowych jednostek organizacyjnych bez osobowości prawnej
Słonecznik KWK Jas-Mos	ul. Jagiełły	4,3016	
Krokus KWK Jas-Mos	ul. Cieszyńska	2,8641	grunty Skarbu Państwa we władaniu organów administracji publicznej gospodarujących zasobem SP
Bratek KWK Borynia	ul. Reja	3,7598	
Stokrotka KWK Jas Mos	ul. Bednorza	2,8290	
Aster KWK Pniówek	ul. Korfantego	10,6957	
Zacisze KWK Zofiówka	ul. Korfantego	30,7969	grunty Skarbu Państwa we władaniu organów admin. publ. gospod. zasobem SP, grunty Gminy we władaniu gminnych organów gospodarujących zasobem
RAZEM		**111,8556**	

Źródło: Wydział Mienia Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój (pismo M-725/2/KF/2004 z dnia 20.04.2004 r.)

Na terenie miasta występują ponadto działki stanowiące własność gminy (zasób gruntów) tymczasowo dzierżawione pod uprawy warzywno – kwiatowe, położone przy ul. 1 Maja, Młyńskiej, Podhalańskiej i Okrzei. Ponadto, szereg działek stanowiących własność osób fizycznych (między innymi w Moszczenicy, Bziu, w rejonie ul. Korfantego i Granicznej oraz na Zamłyniu) jest dzierżawionych pod uprawy warzywno – ogrodowe, nie stanowiących jednak ogrodów działkowych w rozumieniu ustawy o ogrodach działkowych. Tereny te zajmują łącznie około 26,6 ha powierzchni.

Największy kompleks ogrodów działkowych występuje w rejonie **ul. Korfantego i Granicznej** (POD Aster, Zacisze, Wisienka, Sami Swoi, Barbórka oraz ogrody na gruntach osób fizycznych) – łącznie około 50 ha. Do większych zaliczyć należy także ponad 10. hektarowe ogrody działkowe przy ul. Stodoły, Połomskiej i na Ruptawcu. Znaczną łączną powierzchnię (około 18,5 ha) zajmuje ponadto zespół izolowanych przestrzennie ogrodów działkowych na Zamłyniu w rejonie ul. Młyńskiej, zlokalizowanych w większości na gruntach osób fizycznych.

Cmentarze.

Łączna powierzchnia cmentarzy w Jastrzębiu Zdroju wynosi około 18,8 ha. W mieście istnieją **trzy cmentarze komunalne** o powierzchni 13,72 ha, administrowane przez Jastrzębski Zakład Komunalny:

- główny cmentarz komunalny przy ul. Okrzei 5 (pow. 9,42 ha wraz z domem przedpogrzebowym),
- lokalne cmentarze przy ul. Połomskiej (na północ od osiedla Przyjaźń) i ul. Norwida (Szeroka).

Ponadto w poszczególnych dzielnicach miasta funkcjonuje **dziewięć cmentarzy wyznaniowych**:

- rzymsko-katolickie: Borynia, Szeroka, Jastrzębie Górne przy ul. Pszczyńskiej i Równoległej, Zdrój, Moszczenica, Ruptawa, Bzie;
- ewangelicko-augsburski przy ul. Okrzei (Ruptawa).

Powierzchnia cmentarzy wyznaniowych wynosi 5,1 ha; średnia powierzchnia cmentarza wyznaniowego jest niewielka (około 0,5 ha), z wyjątkiem obiektu przy ul. Dębowej w Zdroju, liczącego 1,3 ha.

Tabela 1.6. Cmentarze

Cmentarz	położenie	pow. użytkowa (m^2)
Cmentarze komunalne		137222
komunalne	Ruptawa, ul. Okrzei	94221
	Jastrzębie Dolne (Osiedle Przyjaźń), ul. Połomska	21675
	Szeroka, ul. Norwida	21326
Cmentarze wyznaniowe		około 49115
rzymsko-katolickie	Borynia, 500 m na północ od kościoła p.w. Matki Boskiej Piekarskiej	około 4060
	Szeroka, ul. Powstańców Śl., przy kościele p.w. Wszystkich Świętych	około 6900
	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska, przy kościele p.w. św. Katarzyny	około 4455
	Jastrzębie Górne, ul. Równoległa, przy kościele p.w. NMP Matki Miłości i Sprawiedliwości Społecznej	około 6655
	Zdrój, ul. Dębowa, parafia p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	około 12890
	Moszczenica, ul. Kościelna, przy kościele p.w. Matki Boskiej Różańcowej	około 5525
	Ruptawa, ul. Ks. Płonki, przy kościele Niepokalanego Poczęcia NMP	około 3240
	Bzie Zameckie, ul. Cicha, na północ od kościoła p.w. św. Św. Piotra i Pawła	około 5390
ewangelicko-augsburski	Ruptawa, ul. Okrzei	około 2045
RAZEM		**około 188382**

1.2.3.5. Tereny produkcyjne i produkcyjno – usługowe

Tereny **produkcyjne** i **produkcyjno – usługowe** koncentrują się głównie w kilku kompleksach tworzonych przez zakłady wydobywcze kopalń węgla kamiennego:
- **KWK „Borynia"** (pow. około 59,5 ha),
- **KWK „Jas-Mos"** (pow. około 38 ha wraz z sąsiednimi terenami innych przedsiębiorstw),
- **KWK „Zofiówka"** (pow. około 51 ha wraz z sąsiednimi terenami innych przedsiębiorstw produkcyjnych i infrastruktury technicznej),
- oraz tereny zlikwidowanych: kopalni „Moszczenica" (pow. 79,5 ha) i fabryki domów „Fadom" w Bziu (pow. około 30 ha).

Tereny **zakładów wydobywczych** zajmują znaczną powierzchnię, towarzyszą im tereny różnych przedsiębiorstw, głównie z branż okołogórniczych oraz infrastruktury technicznej (ciepłownie, oczyszczalnie ścieków, stacje elektroenergetyczne); ponadto szyby pomocnicze zlokalizowane są w Szerokiej przy ul. 3 Maja oraz w rejonie kopalni „Jas-Mos" przy ul. Długiej.

Tereny **produkcyjne** i **produkcyjno – usługowe** występują ponadto w rozproszeniu w różnych częściach miasta, także na obszarach o charakterze podmiejskim i wiejskim:
- **Borynia**: tartak (ul. Plebiscytowa), hurtownia (ul. Łąkowa), Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Borynia (ul. Powstańców – Zamkowa);
- **Szeroka**: baza transportowa Transgór (ul. Norwida), Zakład Odmetanowania Kopalń (ul. Boczna), tereny WPRInż. i PW w likwidacji (ul. Rybnicka);
- strefa **Centrum**: Jastrzębski Zakład Komunalny (ul. Dworcowa), rejon ul. Armii Krajowej na północ od byłej kopalni „Moszczenica", rejon ul. Korfantego, Podhalańskiej, Cichej, Chlebowej i Przemysłowej;
- **Moszczenica**: rejon stacji kolejowej Moszczenica, cegielnia przy ul. Ranoszka w Piaskach;
- **Ruptawa**: hurtownie w rejonie skrzyżowania ul. Cieszyńskiej z Wyzwolenia i Kilińskiego);
- **Bzie**: rozlewnia wód i hurtownie Isko (ul. Świerczewskiego), Haga Plus - produkcja mięsa, chłodnie (ul. Klubowa).

Do **największych przedsiębiorstw** na terenie miasta należą, figurujące na liście 2000 największych polskich przedsiębiorstw dziennika *Rzeczpospolita*:
- **Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.**, największy w Europie producent węgla koksowego typu 35, zatrudniająca łącznie w kopalniach zlokalizowanych na terenie Jastrzębia Zdroju ponad 11,6 tys. osób, z kopalniami: **„Borynia"** (zatrudnienie 3346 osób, wydobycie 9380 t/dobę), **„Jas-Mos"** (zatrudnienie 4473 osób, wydobycie 11726 t/dobę) i **„Zofiówka"** (zatrudnienie 3822 osób, wydobycie 9887 t/dobę) [*dane za 2003 r.*].
- a także **PP-H „Prymat"** (branża spożywcza, główny w kraju producent przypraw i mieszanek przypraw) oraz **Jastrzębskie Zakłady Remontowe** (usługi instalowania, napraw i konserwacji maszyn górniczych - wydziały istniejące przy poszczególnych kopalniach).

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (podstrefa jastrzębsko – żorska)

W mieście istnieją trzy obszary **Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, podstrefy jastrzębsko - żorskiej**: Bzie, Moszczenica oraz Ruptawa I i Ruptawa II.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE) została ustanowiona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1996 r. w sprawie ustanowienia specjalnej strefy ekonomicznej

w województwie katowickim (Dz. U. Nr 88, poz. 397 i z 1997 r. Nr 28, poz. 155) na podstawie ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i z 1997 r. Nr 121, poz. 770). Zgodnie z rozporządzeniem, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna składa się z czterech podstref, w tym podstrefy jastrzębsko-żorskiej o powierzchni 125,28 ha. Strefa ekonomiczna została ustanowiona na okres 20 lat.

W skład podstrefy jastrzębsko – żorskiej wchodzą, między innymi, następujące obszary położone na terenie Jastrzębia Zdroju:

- **obszar „Bzie"** (teren dawnej fabryki domów Fadom), powierzchnia 29,92 ha (zagospodarowane 9,6 ha), dotychczasowi inwestorzy: PW Gomar, Elpast, Animer, 3T-Optical, Media sp. z o.o., Haga sp. z o.o.;
- **obszar „Moszczenica"** (wschodnia część zlikwidowanej kopalni „Moszczenica" - plac drzewny), powierzchnia 20,78 ha;
- **obszar „Ruptawa I"** i **„Ruptawa II"** przy ul. Żwirki i Wigury (na terenie dawnej owczarni).

1.3. Dotychczasowe przeznaczenie terenów

Do końca 2002 r. obowiązywał **Miejscowy Plan Ogólny - Regulacyjny Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jastrzębie Zdrój**, uchwalony uchwałą nr LV/598/94 Rady Miejskiej w Jastrzębiu Zdroju z dnia 21 maja 1994 roku (Dziennik Urzędowy Województwa Katowickiego nr 11 poz. 80 ze zmianami: Dz. Urz. Woj. Katowickiego z 1996 roku nr 14 poz. 89, z 1997 r. nr 32 poz. 239 i 241, z 1998 r. nr 6 poz. 47, nr 30 poz. 336; Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 1999 r. nr 31 poz. 949; z 2000 r. nr 28 poz. 437, nr 40 poz. 595, nr 42 poz. 615, 616, 617, 618; z 2001 r. nr 23 poz. 545, nr 75 poz. 1935, 1936, 1937, 1938, 1939; z 2002 r. nr 26 poz. 907-917), z wyjątkiem terenów objętych zmianami planu lub nowymi planami miejscowymi.

Obecnie prawo miejscowe w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego stanowi **56 planów** miejscowych o łącznej **powierzchni około 225 ha**, pokrywających zaledwie **2,5 %** ogólnej powierzchni Jastrzębia Zdroju. Średnia powierzchnia obszarów w granicach obowiązujących planów miejscowych wynosi około 3,8 ha.

Nieobowiązujący miejscowy plan ogólny – regulacyjny zagospodarowania przestrzennego Miasta Jastrzębie Zdrój oraz plany miejscowe sporządzone po 1994 r. określają tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjno – techniczną, dotychczas niezagospodarowane. Łączna powierzchnia **terenów możliwych do zabudowy** (posiadających zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze w przypadku planu ogólnego lub położonych w granicach obowiązujących planów miejscowych) **wynosi około 984 ha**.

Tabela 1.7. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Plan miejscowy	Nr uchwały Rady Miasta	data podjęcia uchwały	pow. (ha)	przeznaczenie terenu
mpzp (Centrum)	XXII/355/96	25.05.1996	37,27	C (strefa centrum), ZP, IK
frag. mpzp MJZ	XXXVII/633/97	13.09.1997	2,17	ZU (cmentarz), IK
frag mpzp MJZ	XXXVIII/658/97	25.10.1997	2,03	ZU (cmentarz), IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Rybnicka - Okrzei)	XLVI/796/98	30.05.1998	5,65	MW, MJ (zab. jednorodzinna), UO, UH, US, UG, ZP, KZ, KL, KD, KP, KX (ter. komunikacji pieszej i rowerowej)
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XLIII/700/98	4.02.1998	4,33	C – centrum, Z – zieleń, IK – infrastruktura komunalna
zm. frag. mpo-rzp MJZ. (centrum)	VI/112/99 (1a - 10a)	27.02.1999	17,32	AUC, KP,U, KSP, ZP, UZ (usługi zdrowia i inne komercyjne), KS, UO (usługi oświaty i inne komercyjne), MW (zabudowa mieszkaniowa o wysokiej intensywności), UC (usługi handlu), UM (usługi komercyjne oraz zabudowa mieszkaniowa), KP, KM (tereny komunikacji miejskiej)
zm. frag. mpo-rzp MJZ KSSE Moszczenica	XVIII/359/2000	04.03.2000	8,76	PU (przemysł usługowy, usługi prod. i inwestycyjne), BS (usługi transportowe, bazy magazynowe), UA (usługi pośrednictwa finansowego, administracji publ.), KP, IK, L (droga lokalna), KK
zm. frag. mpo-rzp MJZj	XXII/444/2000	04.07.2000	2,83	MN, MN,U (zabudowa mieszkaniowa i usługi), IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXII/445/2000	04.07.2000	1,75	UC, IK, KS
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXII/446/2000	04.07.2000	1,73	UC, KS, ZP, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXII/447/2000	04.07.2000	0,21	IK, KS (zespół garaży)
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXII/448/2000	04.07.2000	0,81	IK, KS (zespół garaży)
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXV/599/2000 (1a – 3a)	18.11.2000	11,88	PU (zab. przemysłowo-usługowa), IK, UK (miejsce pamięci narodowej), UM (usługi i mieszkalnictwo), U, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XV/600/2000	18.11.2000	2,30	PU, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XV/601/2000	18.11.2000	5,52	UC (tereny usług centrum), ZP, KS, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Cisówka)	XXVIII/684/2001 (1a – 2a)	15.03.2001	1,08	UH,M (usługi handlu, mieszkalnictwo), IK, UM (usługi i mieszkalnictwo), KS

Plan miejscowy	Nr uchwały Rady Miasta	data podjęcia uchwały	pow. (ha)	przeznaczenie terenu
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Bzie Górne)	XXVIII/685/2001	15.03.2001	1,14	RPU (usługi technicznego zaplecza produkcji rolnej), IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXVIII/686/2001	15.03.2001	19,39	PU, PUH, UH, IK, KK, EC, KS, ZP
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/968/2001	29.12.2001	0,10	UM
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/969/2001	29.12.2001	1,21	U, ZP, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/970/2001	29.12.2001	1,43	U, US, IK, KS
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Ruptawa)	XXXVII/971/2001	29.12.2001	4,05	MZ,UT,US (mieszk. zbiorowe, usługi turystyki, rekreacji i sportu), ZP (zieleń urządzona, funkcja sportowo-rekreacyjna), ZL (parki leśne)
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/972/2001	29.12.2001	1,76	PU, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/973/2001	29.12.2001	3,13	UP, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/974/2001	29.12.2001	2,81	M,UP,S, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/975/2001	29.12.2001	2,53	UP, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Pochwacie)	XXXVII/976/2001	29.12.2001	2,22	PE/US (tereny eksploatacji powierzchniowej, rekultywacja o kierunku usług sportu)
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/977/2001	29.12.2001	0,77	UP, IK
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XXXVII/978/2001	29.12.2001	0,36	UP
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VI/107/2003	13.02.2003	0,96	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno-usługowa], ZE, ZŁ
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VI/108/2003	13.02.2003	0,53	PU [mieszkalnictwo jednorodzinne], ZE
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VI/109/2003	13.02.2003	0,21	PU [mieszkalnictwo jednorodzinne], KL
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VI/110/2003	13.02.2003	0,44	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno-usługowa], ZO
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VI/111/2003	13.02.2003	0,28	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno-usługowa], ZO
zm. frag. mpo-rzp MJZ	VII/136/2003	20.03.2003	16,13	Mw [tereny usług handlu i gastronomii] Mn, Zp [tereny garaży i parkingów], IK, ZI
zm. frag. mpo-rzp MJZ (Jastrzębie Dolne)	IX/166/2003	22.05.2003	2,43	MU [nieuciążliwa działalność usługowa lub produkcyjna], ZL (lasy) [produkcja rolna]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/167/2003	22.05.2003	3,82	PU [mieszk. jednorodz.], KL, ZL (zieleń izolacyjna), RP [zieleń ekolog.]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/168/2003	22.05.2003	1,07	PU [mieszkalnictwo jednorodzinne], RP [zieleń ekologiczna]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/169/2003	22.05.2003	0,09	MU [nieuciążliwa działalność usługowa]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/170/2003	22.05.2003	0,77	PU,M [mieszkalnictwo jednorodzinne]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/171/2003	22.05.2003	0,60	PU [mieszkalnictwo jednorodzinne]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/172/2003	22.05.2003	0,85	PU,M [mieszk. jednorodzinne], RP [zieleń ekologiczna], KD
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/173/2004	22.05.2003	0,22	UM [mieszkalnictwo jednorodzinne]
zm. frag. mpo-rzp MJZ	IX/174/2003	22.05.2003	5,14	UP [usługi handlowe, mieszkania funkcyjne], RP [obiekty i urządzenia, wzbogacające funkcję podstawową], IK
mpzp w j.b. Centrum	XII/240/2003	9.10.2003	0,73	PU/M [zab. mieszkaniowa, stacja paliw], KG
mpzp w j. b. Moszczenica	XII/241/2003	9.10.2003	0,47	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno – usługowa], KL
mpzp w j.b. Ruptawa	XII/242/2003	9.10.2003	0,28	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno – usługowa], R
mpzp w j.b. Moszczenica	XII/243/2003	9.10.2003	0,33	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno – usługowa], KZ, ZE
mpzp w j. b. Szeroka	XII/244/2003	9.10.2003	0,38	PU,M [zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna], Kw, KL
mpzp w j. b. Pochwacie	XII/245/2003	9.10.2003	0,50	PU,M [zabudowa jednorodzinna], KZ
mpzp w j. b. Ruptawa	XII/246/2003	9.10.2003	0,44	MU [nieuciążliwa działalność produkcyjno – usługowa], KD
mpzp w j. b. Centrum	XII/247/2003	9.10.2003	0,18	PU,K [obsługa komunikacji (garaże)]
mpzp w j. b. Moszczenica	XII/248/2003	9.10.2003	0,50	P,UM [mieszkalnictwo jednorodzinne], MU, Kw, KG
zm. frag. mpo-rzp MJZ	XII/249/2003	9.10.2003	7,88	KG, KK, ZE – tereny rolne, RO, RL
mpzp ul. Żwirki i Wigury	XXIII/507/2004	9.09.2004	11,02	P,U, ZP, E, KD (drogi)
mpzp ul. Wodzisławska	XXV/534/2004	21.10.2004	22,67	UP, M, KS, obiekty handlowe wielkopowierzchniowe
RAZEM			**225,46**	

Objaśnienia symboli przeznaczenia terenów:

Mw – zab. mieszkaniowa wielorodzinna, Mn –zab. mieszkaniowej jednorodzinna, PU/M, PU/K, PU - nieuciążliwa działalność produkcyjno-usługowa, AUC – usługi administracji, handlu, gastronomii, rzemiosła oraz inne komercyjne, MU, M – zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna), UM – nieuciążliwa działalność usługowa, komercyjne usługi produkcyjne, rzemiosło nieuciążliwe, Zp – przestrzeń zielona rekreacyjna, R – tereny otwarte bez możliwości zabudowy, RP- tereny upraw polowych, ZP – zieleń urządzona, ZE – zieleń ekologiczna (chroniąca dno doliny cieku na terenach potencjalnie zalewowych), tereny rolne, RO – tereny rolne, RL – lasy, ZI – zieleń leśna, ZO – zieleń urządzona, ogrody, sady, ZŁ – zieleń łęgowa, IK – tereny dróg i ulic, KG – droga klasy głównej, KZ – droga klasy zbiorczej, KL – droga klasy lokalnej, KD – droga klasy dojazdowej, Kw – droga wewnętrzna, KK – tereny kolejowe, KP,U – parking dla samochodów osobowych, usługi komercyjne, KS, KP – parking dla samochodów osobowych, KSP – tereny urządzeń zaplecza technicznego komunikacji samochodowej, stacja paliw.

Miasto prowadzi aktywną politykę w zakresie planów miejscowych; obecnie w różnej fazie opracowania znajdują się projekty 17 planów miejscowych, w tym plany zlikwidowanej kopalni „Moszczenica" (pow. 124,5 ha) oraz Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej obszar Bzie (pow. 21,7 ha).

1.4. Stan środowiska

1.4.1. Złoża surowców mineralnych

W granicach Jastrzębia Zdroju występują **udokumentowane złoża surowców mineralnych podstawowych** (węgiel kamienny, metan) oraz **pospolitych** (surowce ilaste ceramiki budowlanej, kruszywo naturalne).

Złoża surowców mineralnych podstawowych:
- **„Borynia"** - złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, eksploatowane;
- **„Bzie - Dębina"** - złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, w części rozpoznane szczegółowo, rezerwowe;
- **„Jas - Mos"** - złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, eksploatowane;
- **„Moszczenica"** - złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, zaniechane, eksploatację węgla zakończono 31 grudnia 1996 r., złoże zawiera wyłącznie zasoby pozabilansowe w obrębie filarów ochronnych;
- **„Pniówek" -** złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, eksploatowane;
- **„Zofiówka" -** złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, eksploatowane;
- **„Żory"** - złoże węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej, zaniechane, eksploatację węgla zakończono 31 października 1996 r., złoże zawiera wyłącznie zasoby pozabilansowe.

Złoża kopalin pospolitych:
- **„Filipczyk - Jańczyk"** i **„Filipczyk - Jańczyk I"** - złoża kruszywa naturalnego, eksploatowane;
- **„Moszczenica nr 6"** – złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej, zaniechane, eksploatację zakończono 31 grudnia 1998 r., zawiera zasoby bilansowe, w tym około 83% zasobów przemysłowych;
- **„Szotkowice"** – złoże kruszywa naturalnego, rozpoznane szczegółowo, rezerwowe;
- **„Cisówka"** - złoże kruszywa naturalnego, rozpoznane szczegółowo, rezerwowe.

1.4.2. Eksploatacja złóż kopalin i jej skutki środowiskowe

1.4.2.1. Eksploatacja złóż kopalin

Eksploatację złóż węgla kamiennego w granicach Jastrzębia Zdroju prowadzą kopalnie „Borynia", „Jas – Mos", „Pniówek" i „Zofiówka", należące do Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.

KWK „Borynia" eksploatuje złoże „Borynia" w obszarze górniczym „Szeroka I" na podstawie koncesji nr 218/93 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 20 grudnia 1993 r., zmienionej decyzjami BKk/PK/1622/95 oraz BKk/PK/344/97. Koncesja ma ważność do 31 grudnia 2010 r. Obszar górniczy „Szeroka I" ma 1739 ha powierzchni, w tym 1163 ha znajduje się w granicach Jastrzębia Zdroju. Teren górniczy „Szeroka I" zajmuje 2052 ha (1315 ha w obrębie miasta). Kopalnię uruchomiono w 1971 r. Udokumentowane zasoby umożliwiają prowadzenie wydobycia do 2018 r.

KWK „Jas-Mos" eksploatuje złoże „Jas-Mos" w obszarze górniczym „Jastrzębie I" na podstawie koncesji nr 23/94 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 21 marca 1994 r., zmienionej decyzją DGe/WL/487-459/2000. Koncesja ma ważność do 21 marca 2019 r. Obszar górniczy i teren górniczy „Jastrzębie I" mają powierzchnię 3253 ha, w tym 2001 ha w obrębie Jastrzębia Zdroju. Kopalnię „Jastrzębie" uruchomiono w 1962 r. W latach 1960-1996 w południowej części obecnego obszaru górniczego „Jastrzębie I" wydobycie prowadziła kopalnia „Moszczenica", stanowiąca w ostatnich latach swej działalności część kopalni „Jas-Mos" (Ruch „Mos"). Zasoby przemysłowe ulegają wyczerpaniu. Po 2013 r. przewiduje się likwidację zakładu górniczego i intensywną eksploatację zasobów w jego filarze ochronnym. Eksploatacja będzie prowadzona od strony Kopalni Zespolonej, którą utworzą połączone kopalnie: „Borynia", „Jas-Mos" i „Zofiówka".

KWK „Pniówek" prowadzi wydobycie ze złoża „Pniówek" w obszarze górniczym „Krzyżowice III" na podstawie koncesji nr 158/94 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 26 sierpnia 1994 r. Koncesja ma ważność do 13 sierpnia 2020 r. Obszar górniczy „Krzyżowice III" ma powierzchnię 2855 ha, a teren górniczy „Krzyżowice III" – 3093 ha. W granicach Jastrzębia Zdroju znajduje się odpowiednio 372 ha i 437 ha. Kopalnię uruchomiono w 1974 r. Udokumentowane zasoby umożliwiają prowadzenie wydobycia do około 2040 r.

KWK „Zofiówka" eksploatuje złoże „Zofiówka" w obszarze górniczym „Jastrzębie Górne" na podstawie koncesji nr 188/93 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych

i Leśnictwa w dniu 25 października 1993 r., zmienionej decyzją BKk/PK/1433/96. Koncesja ma ważność do 30 października 2011 r. Obszar górniczy „Jastrzębie Górne" ma 1640 ha powierzchni, w tym 1578 ha w granicach Jastrzębia Zdroju. Całkowita powierzchnia terenu górniczego „Jastrzębie Górne" wynosi 1804 ha, w tym 1743 ha na terenie miasta. Kopalnię uruchomiono w 1969 r. Udokumentowane zasoby umożliwiają prowadzenie wydobycia do 2020 r.

Eksploatację złoża kruszywa naturalnego „Filipczyk - Jańczyk" prowadzi **P.U.H. „Żwirek" s.c.** B. Filipczyk, D. Jańczyk w obszarze górniczym „Filipczyk - Jańczyk", na podstawie koncesji ŚR.V.4-8510/27/99 udzielonej przez Wojewodę Śląskiego w dniu 29 grudnia 1999 r. Koncesja ma ważność do 31 grudnia 2010 r. Kopalnię uruchomiono w 1969 r. Złoże „Filipczyk - Jańczyk I" eksploatuje to samo przedsiębiorstwo w obszarze górniczym „Filipczyk – Jańczyk I" na podstawie koncesji OŚ.II-7512-4/03, udzielonej przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój w dniu 20 października 2003 r. Ważność koncesji upływa 31 października 2013 r.

Koncesja 23/97/I, udzielona TEXACO-ŚLĄSK Sp. z o.o. na **poszukiwanie i wydobywanie metanu ze złóż węgla kamiennego**, obejmująca miedzy innymi część złoża „Bzie - Dębina" znajdującą się w granicach Jastrzębia Zdroju, została wygaszona decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Dge/WL/1914/99 z dnia 21 kwietnia 1999 r.

1.4.2.2. Skutki dotychczasowej eksploatacji węgla kamiennego

Eksploatacja węgla kamiennego na terenie Jastrzębia Zdroju trwa od 1960 r. W wyniku działalności górniczej na obszarze miasta lokalnie nastąpiło **znaczne przeobrażenie środowiska**, przejawiające się przede wszystkim:

- zmianami rzeźby terenu, w niektórych przypadkach prowadzących do powstania i rozwoju zagłębień bezodpływowych i tworzenia się w nich zabagnień lub zbiorników wodnych;
- zmianami profili koryt cieków wodnych pogarszającymi warunki przepływu wody, do powstawania przeciwspadków i rozlewisk w dolinach cieków (Szotkówka, Pszczynka) oraz zwiększeniem drenażu wód podziemnych przez obniżoną Szotkówkę;
- zmianami reżimu hydrologicznego oraz pogorszeniem jakość wód,
- degradacją gleb wskutek zmian stosunków wodnych i powietrznych w wyniku obniżania się lub pozornego podnoszenia poziomu wód gruntowych, wpływającego na dynamiczne, niekorzystne zmiany warunków wzrostu roślin,
- degradacją krajobrazu, trwałym wyłączeniem z produkcji rolnej gleb o pierwotnie dobrej produktywności, okresowym pogorszeniem stanu sanitarnego atmosfery, zagrożeniem wód podziemnych przenikaniem zanieczyszczeń w związku ze składowaniem dużych ilości odpadów powstających przy wydobywaniu i przeróbce węgla, a także używania odpadów górniczych do prac inżynieryjnych na powierzchni terenu oraz budową i funkcjonowaniem powierzchniowej części zakładów górniczych (zabudowania, urządzenia przeróbcze, osadniki).

Na terenie Jastrzębia Zdroju funkcjonują **trzy składowiska odpadów pogórniczych**, wszystkie zlokalizowane częściowo na terenach sąsiednich gmin (dane według *Planu gospodarki odpadami miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2004-2012*):

- **„Borynia – Jar"**, eksploatowane przez KWK „Borynia". Docelowa pojemność - 50 mln m^3, pow. około 100 ha; składowane są nieselektywnie odpady o kodach: 01 01 02, 01 04 07, 01 04 08;
- **„Kościelniok"**, użytkowane przez KWK „Pniówek". Selektywnie składuje się odpady o kodach: 01 01 02, 01 04 12, 01 04 81. Stopień wypełnienia składowiska przekracza 118% (ok. 55 mln Mg). Maksymalna rzędna składowania na terenie Jastrzębia – Zdroju wynosi 285 m n.p.m., na terenie gminy Pawłowice powyżej tej rzędnej prowadzone jest formowanie budowli krajobrazowej (do 320 m n.p.m.), realizowane w trybie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz prawa budowlanego. W części składowiska położonej w granicach Jastrzębia Zdroju odpady obecnie nie są składowane; KWK „Pniówek" posiada zatwierdzony przez Starostę Pszczyńskiego plan operacyjny przeciwdziałania skutkom wpływów eksploatacji górniczej na bryłę składowiska „Kościelniok" w części jastrzębskiej, uwzględniający przyszłe osiadania w tym rejonie;
- **„Pochwacie"**, eksploatowane przez KWK „Zofiówka". Składowane są nieselektywnie odpady o kodach: 01 01 02, 01 04 12, 01 04 81. Docelowa pojemność składowiska wynosi 61 mln m^3.

Oddziaływanie składowisk na stan sanitarny atmosfery jest ograniczane przez lokowanie odpadów w stanie mokrym oraz sukcesywną rekultywację biologiczną ukształtowanej powierzchni. Nasycenie wodą deponowanych skał oraz ich zagęszczanie zapobiega samozapłonowi odpadów.

Zakończone zostało lokowanie odpadów na składowiskach (dane według *Programu Ochrony Środowiska Miasta Jastrzębie Zdrój*):

- w Bziu o powierzchni 11,8 ha, zrekultywowanym w kierunku rolnym,

- w Moszczenicy o powierzchni 14,9 ha (rekultywacja o kierunku zadrzewieniowo – przemysłowym),
- „Szotkówka I" o powierzchni 8 ha (rekultywacja w kierunku leśnym).

Zalewiska powstałe wskutek deformacji terenu prowadzących do wypłynięcia wód podziemnych na powierzchnię lub gromadzenia się wód opadowych w zagłębieniach bezodpływowych koncentrują się głównie na północ od ul. Dębina oraz w dolinie Szotkówki.

W wyniku działalności kopalń węgla kamiennego subregionu południowo - zachodniego, w tym zlokalizowanych w Jastrzębiu Zdroju, na powierzchnię zostają odpompowane wody miernie zasolone o bardzo wysokiej mineralizacji, stanowiące zagrożenie dla środowiska, szczególnie dla biosfery tworzącej siedliska wodne. Dla ograniczenia negatywnego oddziaływania wód słonych na środowisko, wybudowano system kolektorów (tzw. kolektor „Olza") odprowadzający wody miernie zasolone z okolicznych kopalń do Odry. Dostępne wody powierzchniowe zapewniają tam mniejsze stężenia chlorków i siarczanów w wodach odbiornika niż w przypadku odprowadzania wód słonych do cieków lokalnych i tym samym mniejszą agresywność wobec środowiska. Ogólny ładunek zrzucanych chlorków i siarczanów pozostaje jednak bez zmian. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym, udzielonym przez Wojewodę Śląskiego dnia 8 marca 2004 r. (ŚR-I-6811/25/04), kopalnie działające na terenie Jastrzębia Zdroju odprowadzają do kolektora „Olza":
- KWK „Borynia" – do 3500 m^3/d wód dołowych o stężeniu Cl^- do 20 000 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 200 mg/dm^3 (w tym wody ze zlikwidowanej KWK „Żory"),
- KWK „Jas-Mos" - do 4220 m^3/d wód dołowych o stężeniu Cl^- do 23 412 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 233 mg/dm^3 (w tym zlikwidowany Ruch Moszczenica),
- KWK „Pniówek" – do 1300 m^3/d odcieków ze zwałowiska „Kościelniok" o stężeniu Cl^- do 4200 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 2500 mg/dm^3 (kopalnia odprowadza do kolektora także do 1400 m^3/d wód dołowych o stężeniu Cl^- do 21 500 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 300 mg/dm^3),
- KWK „Zofiówka" – do 1600 m^3/d wód dołowych o stężeniu Cl^- do 16 000 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 200 mg/dm^3 oraz do 433 m^3/d odcieków ze zwałowiska „Pochwacie" o stężeniu Cl^- do 2000 mg/dm^3 oraz SO_4^{2-} do 2000 mg/dm^3.

1.4.2.3. Prognozowane skutki planowanej eksploatacji węgla kamiennego

Lata 2004 – 2010

Mapa 1.5. Górnictwo. Perspektywa 2010 roku; 1:22500

KWK „Borynia" prowadzić będzie wydobycie, którego skutki ujawnią się na powierzchni terenu w granicach administracyjnych miasta:
- pod rejonem składowiska „Borynia – Jar". Część tworzącej się niecki obniżeniowej obejmie teren Jastrzębia Zdroju, bezpośrednio pod składowiskiem. Obniżenia sięgną 3,0 m, odkształcenia terenu będą mieściły się w I–III kategorii;
- między ulicami Węglową, Powstańców Śląskich i Reja powstanie niecka o obniżeniach przekraczających 1,0 m. Prognozuje się tu wystąpienie odkształceń terenu I-III kategorii;
- w rejonie ulic Świerklańskiej – Plebiscytowej – Łąkowej. Niecka obniżeniowa przekroczy 2,5 m głębokości na południe od ul. Zamkowej. Wystąpią odkształcenia terenu I–III kategorii. Mniejsze obniżenia, maksymalnie ponad 0,5 m, wystąpią pomiędzy ul. Plebiscytową a terenem zakładowym KWK „Borynia". Odkształcenia terenu będą mieścić się tu w I–II kategorii;
- w rejonie ul. Powstańców Śląskich – 3 Maja – Nowej, podwójna niecka o maksymalnych obniżeniach ponad 2,5 m na południe od ul. Wolności. Przewidywane są odkształcenia terenu I – III kategorii. Niecka znajduje się częściowo w obszarze górniczym „Jastrzębie Górne", zgodnie z granicą eksploatacyjną pomiędzy kopalniami „Borynia" i Zofiówka" w pokładzie 403/1, wyznaczoną decyzją Ldz. XII-10/3/77 OUG Rybnik z 3 marca 1978 r.

Działalność górnicza **KWK „Jas – Mos"** koncentrować się będzie wzdłuż granic Jastrzębia Zdroju, w rejonach:
- składowiska „Pochwacie" i terenów sąsiadujących od południowego wschodu. Obniżenia w obrębie składowiska sięgną maksymalnie ponad 3,5 m, a w rejonie ul. Polnej – ponad 2,5 m. Prognozowane odkształcenia terenu składowiska będą zawierały się w III i IV kategorii, a w rejonie ulic Długiej – Pochwacie – Okopowej w przedziale I-III kategorii;
- doliny Szotkówki, sięgając zachodniej części zabudowy osiedla Bogoczowiec i północno – zachodniej części zabudowy Moszczenicy. Obniżenia terenu sięgną maksymalnie ponad 2,0 m, wystąpią odkształcenia I-III kategorii.

Skutki działalności wydobywczej **KWK „Zofiówka"** ujawnią się na powierzchni terenu:
- w Bziu Górnym i rejonach sąsiednich, od Starego Dworu na północnym zachodzie do rejonu ul. Rolniczej na południowym zachodzie, częściowo w obszarze górniczym „Krzyżowice III", zgodnie

z granicą eksploatacji między kopalniami „Zofiówka" i „Pniówek", określoną w pokładzie 403/1, prognozuje się odkształcenia terenu I-IV kategorii oraz obniżenia maksymalnie przekraczające 4,5 m;
- na południowy zachód od zabudowy Jastrzębia Górnego, w rejonie ulic Pszczyńskiej – Korfantego oraz linii kolejowej Pawłowice – Jastrzębie Zdrój, obniżenia terenu sięgną maksymalnie ponad 4,5 m (na południowy wschód od ul. Korfantego), wystąpią odkształcenia I-IV kategorii;
- w rejonie ul. Korfantego – Rolniczej prognozuje się powstanie płytkiej niecki (maksymalnie ponad 1,0 m), odkształcenia terenu będą I-II kategorii;
- na rozległych terenach w północno – zachodniej części obszaru górniczego „Jastrzębie Górne", spodziewane są tu odkształcenia terenu I-III kategorii. Łączące się niecki obniżeniowe będą miały centra: w rejonie południowego odcinka ul. Norwida (maksymalnie ponad 2,5 m), w rejonie ul. Gagarina i linii kolejowej łączącej kopalnie „Zofiówka" i „Borynia" (maksymalnie ponad 2,5 m) oraz w rejonie ulic Rybnickiej – Gagarina – Stodoły (maksymalnie ponad 1,5 m).

Skutki działalności **KWK „Pniówek"** wystąpią:
- w rejonie ulic: Pszczyńskiej – Świerczewskiego – Stawowej. Prognozuje się odkształcenia terenu I-III kategorii. Dwie łączące się niecki będą miały maksymalne obniżenia ponad 2,5 m (rejon kolejowej stacji górniczej) i ponad 1,5 m (rejon ul. Pszczyńskiej – Wiosennej);
- w zachodniej części składowiska „Kościelniok" i terenie przyległym, gdzie wystąpią odkształcenia I-III kategorii i maksymalne obniżenia terenu przekraczające 4,0 m.

Eksploatacja długookresowa
Mapa 1.6. Górnictwo. Perspektywa długookresowa; 1:22500

Przyjęty długookresowy horyzont wpływów eksploatacji górniczej obejmuje prognozowane skutki docelowej eksploatacji większości kopalń. W przypadku KWK „Pniówek" horyzont ten wyznacza termin obowiązywania aktualnej koncesji. Plany Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. przewidują podjęcie szczegółowego rozpoznania, a następnie eksploatację złoża „Bzie - Dębina" po 2007 r. Obecny stan rozpoznania nie daje podstaw do prognozowania skutków wynikających z ewentualnej eksploatacji tego złoża.

W latach 2010 - 2018 r. w **obszarze górniczym „Szeroka I":**
- maksymalnie o 2,0 – 2,5 m pogłębi się niecka na południe od ul Wolności, na rozległym obszarze prognozuje się sumaryczne wpływy na powierzchnię III i IV kategorii;
- między ulicami Węglową, Powstańców Śląskich i Reja w zachodniej części niecki teren obniży się maksymalnie o ok. 2,5 m, sumaryczne wpływy sięgną III, a lokalnie IV kategorii;
- w rejonie składowiska „Borynia- Jar", obniżenia w granicach Jastrzębia Zdroju będą maksymalnie sięgać ponad 4,0 m, a sumaryczne odkształcenia terenu będą II-V kategorii.

Po 2010 r. wolne od wpływów będą tereny położone w rejonie ulic Świerklańskiej - Plebiscytowej – Łąkowej oraz na zachód od ul. Plebiscytowej

W **obszarze górniczym „Jastrzębie I"**, Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. w okresie 2010 – 2019 r. będzie:
- kontynuować eksploatację w rejonie składowiska „Pochwacie" i terenów sąsiadujących od południowego - wschodu. Obniżenia w obrębie składowiska wyniosą maksymalnie kolejne 2,0 m, a w rejonie ulic Długiej – Pochwacie – Okopowej teren obniży się o dalsze 1,0 – 3,0 m. Łączne odkształcenia terenu prognozowane w rejonie składowiska „Pochwacie" będą się zawierać w przedziale III-V kategorii, a na terenie sąsiadującym od południowego wschodu – III-IV kategorii;
- prowadzić wydobycie w filarze ochronnym dla miasta Jastrzębie Zdrój. Prognozowana rozległa niecka przekroczy 1,0 m pod osiedlem Staszica i Mazurowcem, sięgając 2,0 m pod osiedlem Gwarków. Wystąpią odkształcenia terenu I-II kategorii. Mniejsza niecka, o głębokości ponad 1,0 m powstanie w rejonie ulic Pszczyńskiej – Reymonta. Prognozuje się tu odkształcenia terenu I-III kategorii;
- prowadzić intensywną eksploatację w rejonie zakładu górniczego KWK „Jas - Mos" po jej likwidacji. Maksymalne prognozowane obniżenia terenu przekroczą 13,0 m, na znacznym obszarze wystąpią odkształcenia IV i V kategorii.

Wolna od wpływów będzie po 2010 r. dolina Szotkówki na zachód od Moszczenicy.

W **obszarze górniczym „Jastrzębie Górne"**, między 2010 i 2020 r. w dalszym ciągu prowadzić się będzie wydobycie w wymienionych wyżej rejonach:
- w Bziu Górnym i rejonach sąsiednich największe obniżenia (do 2,0 - 2,5 m) wystąpią w rejonie linii kolejowej Pawłowice – Jastrzębie Zdrój. Większa część niecki podlegać będzie łącznym wpływom III i IV kategorii;
- niecka na południowy zachód od zabudowy Jastrzębia Górnego, w rejonie ulic Pszczyńskiej – Korfantego oraz linii kolejowej Pawłowice – Jastrzębie Zdrój pogłębi się maksymalnie o 3,0 – 3,5 m. Łączne prognozowane odkształcenia terenu wystąpią w przedziale III-V kategorii, tylko w brzeżnej

części niecki będą mniejsze;
- w rejonie ul. Korfantego – Rolniczej prognozuje się pogłębienie niecki sięgające 2,0 – 2,5 m i jej rozwój w kierunku wschodnim. Zasadnicza część niecki objęta będzie łącznymi wpływami II i III kategorii;
- na terenach w północno - zachodniej części obszaru górniczego „Jastrzębie Górne", w rejonie południowego odcinka ul. Norwida obniżeniu do 1,0 – 1,5 m ulegną tereny leżące na wschód od tej ulicy. Do ok. 1,5 m obniży się teren na zachód od ul. Gagarina, sumaryczne wpływy będą III, a tylko lokalnie IV kategorii. W rejonie linii kolejowej łączącej kopalnie „Zofiówka" i „Borynia" po 2010 r. nie przewiduje się dalszych deformacji powierzchni. W rejonie ulic Rybnickiej – Gagarina – Stodoły dalsze obniżenia terenu wyniosą maksymalnie 1,0 - 1,5 m w części północnej oraz do ok. 3,0 – 3,5 m w części południowej. Prognozowane łączne odkształcenia sięgną III, a w części południowej IV kategorii;
- podjęta zostanie eksploatacja pod ul. Norwida i w rejonie Zakładu Karnego, gdzie przewiduje się obniżenia terenu sięgające 4,0 m i odkształcenia III-V kategorii;
- planowane jest podjęcie eksploatacji w filarze ochronnym dla miasta Jastrzębie Zdrój. Prognozowana niecka obniżeniowa obejmie osiedla Pionierów i Arki Bożka. Największe obniżenia przekroczyć mają 2,0 m w rejonie ul. Mazowieckiej. Przewiduje się wystąpienie wpływów I-III kategorii.
Nastąpi dalszy rozwój ukształtowanych wcześniej zagłębień bezodpływowych gromadzących wody powierzchniowe lub opadowe.

KWK „Pniówek" w latach 2010-2020 r. kontynuować będzie wydobycie:
- w rejonie ulicy Pszczyńskiej i kolejowej stacji górniczej, gdzie obniżenia terenu sięgnąć mogą 2,0 – 2,5 m, a łączne wpływy – III i IV kategorii. W okresie tym nie przewiduje się eksploatacji w rejonie ulic: Pszczyńskiej – Świerczewskiego – Wiosennej;
- w zachodniej części składowiska „Kościelniok" przewidywane są obniżenia terenu sięgające 3,0 m oraz sumaryczne wpływy III-V kategorii.
Udokumentowane zasoby pozwalają na prowadzenie wydobycia do ok. 2040 r.

Wykorzystanie odpadów pogórniczych.

Według prognozy zawartej *w* Planie gospodarki odpadami miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2004-2012 *„do 2015 roku w bilansie odpadów górniczych dominować będą odpady ze wzbogacania węgla, wzrośnie również odzysk odpadów górniczych zdeponowanych na składowiskach, szczególnie dotyczy to:*
- *mułów węglowych, które mogą być przeznaczone jako dodatkowe paliwo energetyczne,*
- *odpadów przeróbczych, które wykorzystane mogą być w robotach inżynieryjnych.*
...Oczywistym jest, iż część odpadów górniczych podlegać będzie w dalszym ciągu składowaniu, należy jednak zadbać, aby składowanie to było jak najbezpieczniejsze dla środowiska. Projekt Dyrektywy unijnej w sprawie zagospodarowania odpadów związanych z wydobywaniem kopalin, nakłada na wytwórcę odpadów obowiązek przygotowania planu gospodarki odpadami uwzględniającego projekt ograniczenia wytwarzania odpadów. W dalszym ciągu głównym sposobem zagospodarowania odpadów z eksploatacji górniczej będzie wykorzystanie ich do prac inżynieryjnych, szczególnie drogowych oraz związanych z pracami rekultywacyjnymi".

Wykorzystanie mułów węglowych z osadników jako paliwa powinno być możliwe jedynie pod warunkiem stałej kontroli składu chemicznego wybieranych mułów. Muły zawierające ilości popiołu lub związków siarki większe znacząco od ich zawartości w węglu sprzedawanym przez kopalnie nie powinny być wprowadzane do obrotu. Muły odpadowe, sprzedawane jako tanie paliwo, są niejednokrotnie spalane w niskosprawnych piecach grzewczych w budynkach jednorodzinnych, powodując lokalny wzrost niskiej emisji na terenach mieszkaniowych (głównie podmiejskich). Z tego względu, wykorzystanie mułów węglowych dopuszczonych jako paliwa, powinno być ograniczone do wysokosprawnych instalacji zaopatrzonych w urządzenia do odpylania i oczyszczania gazów.

Do prac inżynieryjnych używany jest kamień dołowy z bieżącej produkcji kopalń. Kopalnie uzyskały atesty dopuszczające stosowanie skał odpadowych do prac inżynieryjnych na powierzchni terenu. Ocenę wpływu odpadów na środowisko oparto o badania wymywalności wybranych substancji z odpadów pogórniczych wykonywane według procedury określonej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22.12.1998 r. w sprawie opłat za składowanie odpadów (Dz. U. Nr 162, poz. 1128, zm.: Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1263). Procedura ta ustala warunki przeprowadzenia badania zasadniczo odbiegające od występujących w środowisku, w szczególności nie odzwierciedla długoterminowych zmian chemizmu odcieków z odpadów pogórniczych, wynikających ze stopniowego rozkładu minerałów siarczkowych. Przedmiotowe rozporządzenie utraciło moc prawną z dniem 1 stycznia 2002 r.

Odpady z wydobywania węgla kamiennego oraz powstające przy płukaniu i oczyszczaniu węgla nie są odpadami obojętnymi, gdyż ulegają przemianom fizycznym i chemicznym, a odcieki mogą zawierać stężenia siarczanów i chlorków zagrażające jakości wód powierzchniowych, wód

podziemnych, gleby i ziemi. Ujmowanie odcieków z odpadów górniczych i kierowanie ich do systemu kolektora „Olza" ogranicza wpływ na lokalne środowisko związków zawartych w odciekach, w szczególności siarczanów, których stężenia są nawet kilkukrotnie wyższe od stężeń w zasolonych wodach dołowych.

W przypadkach, gdy świeżo wydobyte na powierzchnię odpady górnicze są deponowane w dużych ilościach w środowisku poza terenami składowisk wyposażonych w drenaż odcieków, siarczany i chlorki przenikają do gruntu oraz wód powierzchniowych lub podziemnych. Proces uwalniania siarczanów do środowiska jest długotrwały, związany z tempem rozkładu minerałów siarczkowych. W środowisku, w warunkach braku lub bardzo wolnego odpływu wód, może dochodzić do znacznych koncentracji substancji ługowanych z odpadu.

Pomiary wskazują, że stężenia siarczanów w wodach podziemnych i powierzchniowych wokół składowisk odpadów pogórniczych są znacznie wyższe od wartości tła. W niektórych przypadkach przekraczają dwukrotnie maksymalne dopuszczone stężenia w odciekach odprowadzanych do kolektora „Olza". Wnioskować można, że stosowanie skały płonnej z bieżącej produkcji kopalń do prac inżynieryjnych na masową skalę, pociągać będzie za sobą analogiczne zmiany w środowisku, jakie notuje się wokół składowisk odpadów pogórniczych, a stężenia siarczanów zależeć będą od ilości deponowanej skały płonnej i możliwości lub braku możliwości odprowadzania odcieków.

Składowiska odpadów pogórniczych.

W obrębie składowiska **„Pochwacie"** kontynuowane będą: budowa przypory w zachodniej części zwałowiska oraz rozbudowa zwałowiska poprzez podniesienie docelowej części zwałowiska do rzędnej 327 m n.p.m., zgodnie z pozwoleniami na budowę Ar.7353-166/01/02 z 29 kwietnia 2002 r. oraz Ar.7353-166/02/03 z 20 czerwca 2003 r., udzielonymi przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój.

KWK „Pniówek" wnioskuje o rozszerzenie obiektu budowlano – ziemnego tworzonego obecnie na pawłowickiej części składowiska „Kościelniok" na część jastrzębską oraz umożliwienie podwyższenia tej części składowiska do 320 m n.p.m. (maksymalna wysokość składowania w części pawłowickiej).

Formowanie brył składowisk odpadów pogórniczych odbywa się w sposób minimalizujący powierzchnię terenu zajęte przez składowiska. Wobec zwiększających się ilości odpadów, kopalnie dążą do podwyższenia dopuszczalnej rzędnej składowania. Efektem jest wzrost wysokości względnej (zwiększanej także wskutek obniżania całości terenu składowisk) oraz wzrost nachylenia stoków hałd. Stoki narażone są na wzmożone procesy erozji oraz utratę stabilności prowadzącą do zagrożenia powierzchniowymi ruchami masowymi. Formowane zwałowiska są zbliżone do typowych hałd stołowych.

Zrekultywowane składowiska tego rodzaju mają ograniczoną przydatność do zagospodarowania. Aby teren mógł być w przyszłości efektywnie zagospodarowany, niezbędne jest zaprojektowanie i wykonanie formy składowisk dostosowanej do planowanej funkcji i krajobrazu (budowle krajobrazowe). Warunkiem koniecznym jest pozyskanie przez przedsiębiorcę górniczego oraz przeznaczenie w planach miejscowych odpowiedniej powierzchni terenu. Aktualnie jedynie dla składowiska „Borynia - Jar" istnieje projekt docelowej rekultywacji i zagospodarowania terenu.

Zalewiska.

Przewiduje się możliwość dalszego rozwoju zalewisk na północ od ul. Dębina oraz w rejonie ul. Pszczyńskiej i linii kolejowej Jastrzębie Zdrój – Pawłowice.

Przewiduje się likwidację, sąsiadującego ze składowiskiem odpadów komunalnych, zalewiska Wn-16 „Sztynglowiec" poprzez odtworzenie rowu odprowadzającego wody do potoku Dębinka, a w dalszej kolejności sukcesywne zasypywanie skałą płonną do rzędnej 266 m n.p.m.

Kopalnia „Zofiówka" wnioskuje o zmianę przeznaczenia terenów rolnych, na których znajduje się zalewisko Wn-28 i wykorzystanie zbiornika do celów rekreacyjnych jako akwen wędkarski.

Wstrząsy górotworu.

Według informacji przekazanych przez kopalnie, maksymalne przyspieszenia drgań gruntu od wstrząsów górotworu indukowanych robotami górniczymi sięgną 180 mm/s^2 w obrębie OG „Jastrzębie I". Wstrząsy o takim natężeniu są silnie odczuwane przez ludzi, nie powodują jednak uszkodzeń konstrukcyjnych budynków będących w dobrym stanie technicznym. Mogą mieć wpływ na uruchamianie procesów osuwiskowych na terenach zagrożonych.

Pozostałe uwarunkowania.

W 2004 r. przewiduje się redukcję emisji gazowej z KWK „Zofiówka" o około 30% w związku z modernizacją Zakładu Przeróbczego.

KWK „Jas - Mos" wnioskuje o odroczenie możliwości zabudowy do 2019 r. terenów, na których prognozuje się wystąpienie odkształceń terenu IV i V kategorii. Przewiduje się także likwidację osadnika wód słonych na zachód od ul. Połomskiej i zasypanie terenu wraz z sąsiedztwem odpadami

z wydobywania węgla kamiennego (01 01 02) lub odpadami powstającymi przy płukaniu i oczyszczaniu węgla kamiennego (01 04 12). Kopalnia postuluje dopuszczenie alternatywnego zagospodarowania terenu osadnika 04 byłej KWK „Moszczenica" – włączenie go jako zbiornika retencyjno - dozującego do systemu kolektora „Olza" lub likwidację.

KWK „Pniówek" postuluje odroczenie możliwości inwestowania pomiędzy terenem kolejowej stacji górniczej w Bziu a ul. Pszczyńską.

KWK „Zofiówka" wnioskuje o wyłączenie z możliwości zabudowy terenów położonych w rejonie wiaduktów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 933 (pismo TMG. 071-12/04 z dnia 30.03.2004 r.) ze względu na przesycenie osadów pylastych płytko występującymi wodami gruntowymi, co powoduje obniżenie nośności gruntu (pismem TMG.071-31/04 z dnia 12 listopada 2004 r. KWK „Zofiówka" informuje, że odstępuje od tego wniosku, co jednak nie zmienia skali prognozowanych skutków eksploatacji górniczej w tym rejonie, wykluczających możliwość przeznaczania nowych terenów do zainwestowania).

Prowadzenie eksploatacji węgla kamiennego pod terenem intensywnie zurbanizowanym, gdzie:
- duże obiekty kubaturowe zlokalizowano blisko stromych skarp jarów,
- skarpy niejednokrotnie obciążono niekontrolowanymi nasypami gruntów antropogenicznych,
- wody opadowe odprowadza się często w sposób skoncentrowany do warstw zawierających iły koloidalne, pęczniejące pod wpływem wody, co powoduje uplastycznienie gruntu,

stanowi dodatkowy czynnik sprzyjający powstawaniu osuwisk i pełznięć gruntu.

Zjawiska takie występują w obrębie filara ochronnego dla miasta Jastrzębie Zdrój, gdzie **badania stateczności zboczy ze szczególnym uwzględnieniem wpływu działalności górniczej na powstawanie osuwisk** prowadził zespół Katedry Geologii Inżynierskiej i Geotechniki Środowiska AGH w Krakowie pod kierunkiem prof. dr. hab. S. Rybickiego w latach 1985 – 2000.

Ponieważ Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. w 1994 r. podjęła decyzję o zaniechaniu wydobycia w przedmiotowym filarze, po ustaniu zasadniczych wpływów eksploatacji badania przerwano stwierdzając, że **ruchy gruntu pozostają już bez związku z eksploatacją węgla**.

Eksploatacja złoża „Bzie – Dębina".

Zarząd Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. 1 września 2004 r. zaakceptował harmonogram działań formalno – prawnych warunkujących uzyskanie koncesji na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej oraz zagospodarowania górniczego części złoża węgla kamiennego „Bzie – Dębina". Powierzchnia złoża przewidywana do zagospodarowania obejmuje 50 km^2 terenu leżącego w granicach Jastrzębie Zdroju oraz gmin Pawłowice i Zebrzydowice.

Dokonano podziału złoża, planowane jest wystąpienie z wnioskiem koncesyjnym na wydobycie kopaliny w granicach wydzielonego złoża Bzie-Dębina 1-Zachód, równoznacznych z granicami projektowanego obszaru górniczego. Projektuje się eksploatację na dużej głębokości (1110 – 1300 m p.p.t.), w oparciu o zakład przeróbczy obecnej KWK „Zofiówka". Przewidywane jest zgłębienie dwóch dodatkowych szybów, w tym jednego w granicach administracyjnych miasta Jastrzębie Zdrój, w zachodniej części Bzia Zameckiego (szyb 1 Bzie). Szyb ten miałby być głębiony w latach 2008-2012, rozpoczęcie eksploatacji złoża „Bzie-Dębina 1 – Zachód" planowane jest w 2017 roku. W opracowaniu znajduje się plan zagospodarowania złoża, na podstawie którego można będzie prognozować zasięg i parametry spodziewanych deformacji terenu. Wstępnie przewiduje się możliwość wystąpienia deformacji sięgających III – IV kategorii, a w konsekwencji zmian w układzie stosunków wodnych, zarówno na powierzchni jak i w górotworze. W niektórych obszarach spodziewane będą zmiany układu hydrograficznego i hydrogeologicznego. Zgodnie z pismami Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. z dnia 29 listopada 2005 r. (znak TMG.071-36/05) oraz z dnia 31 lipca 2006 r. (znak TP/PP/4846/130/06), lokalizacja szybu „1-Bzie" i obiektów związanych z jego funkcjonowaniem wyznaczona została w rejonie Bzia przy ul. Libowiec, na powierzchni około 12 ha. Sieci infrastruktury technicznej prowadzone będą z kierunku KWK Zofiówka w korytarzu usytuowanym wzdłuż istniejącej linii wysokiego napięcia 220 kV.

Podjęcie eksploatacji złoża „Bzie - Dębina" spowodować może w południowej części miasta negatywne skutki dla środowiska w rodzajach i intensywności występowania analogicznych, do występujących w obrębie istniejących obszarów górniczych, ustanowionych dla wydobycia węgla kamiennego. Wydanie koncesji na eksploatację złoża wymaga jej uzgodnienia przez Prezydenta Miasta, co powinno być uwarunkowane sporządzeniem planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.). Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego są dla przedsiębiorcy górniczego wiążące i winny zostać uwzględnione w projekcie zagospodarowania złoża.

W przypadku podjęcia eksploatacji złoża „Bzie - Dębina", czego konsekwencją będzie dalsze długoletnie odwadnianie górotworu, wskazane jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia

ładunku chlorków i siarczanów wprowadzanych do wód powierzchniowych. Technologią perspektywiczną jest zatłaczanie solanek do górotworu, poniżej warstw węglonośnych, o ile warunki hydrogeologiczne głębokiego podłoża nie będą wykluczały takiego rozwiązania.

1.4.3. Wody podziemne – zasoby i ich ochrona

Zasoby wód podziemnych o znaczeniu gospodarczym zalegają w obrębie piaszczysto – żwirowych lub mułkowych osadów czwartorzędowego piętra wodonośnego. Dane dotyczące wielkości zasobów i ich rozmieszczenia są rozbieżne.

Według *Mapy obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony,* pod red. A.S. Kleczkowskiego, w skali 1:500 000, wydanej w 1990 r., pod północną częścią Jastrzębia Zdroju zalega fragment GZWP nr 345 Rybnik. Wyznaczony dla zbiornika, proponowany Obszar Najwyższej Ochrony (ONO) obejmuje także tereny sąsiadujące ze zbiornikiem. Obszar Wysokiej Ochrony (OWO) wyznaczono wokół ONO.

Przytoczone źródło stanowiło jedną z podstaw merytorycznych Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne (Dz. U. Nr 232, poz. 1953). W związku z powyższym, jest prawdopodobne, że właściwy dyrektor RZGW będzie kierował się cytowanymi źródłami przy ocenie zagrożenia wód podziemnych i wyznaczaniu obszarów ochronnych, o jakich mowa w art. 52, 59 i 60 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229).

Według *Mapy warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia,* pod redakcją A. Różkowskiego i in., w skali 1:100 000, wydanej w 1997 r., pod środkową częścią miasta zalega GZWP Q/7 -Jastrzębie, a w jego sąsiedztwie, fragmenty mniej wydajnych, Użytkowych Poziomów Wód Podziemnych (UPWP) Q-I - Rejonu Górnej Odry oraz Q-II - Rejonu Małej Wisły. Dla GZWP Q/7 – Jastrzębie wyznaczono proponowany OWO w zasięgu granic Zbiornika. Kryteria wydzielania GZWP są takie same w obu opracowaniach.

Wody GZWP Q7 – Jastrzębie są eksploatowane ujęciem zakładowym KWK „Zofiówka", a wody UPWP Q-I pobierane są dwoma ujęciami KWK „Borynia".

Rozbieżności w materiałach źródłowych uniemożliwiają jednoznaczne określenie potrzeb ochrony wód podziemnych na terenie Jastrzębia Zdroju.

1.4.4. Walory przyrodniczo - krajobrazowe i ich ochrona

1.4.4.1. Położenie miasta, ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego

Walory przyrodniczo-krajobrazowe Jastrzębia Zdroju wynikają przede wszystkim z położenia fizyczno-geograficznego, przeszłości geologicznej i przekształceń antropogenicznych.

Zgodnie z fizyczno-geograficznym podziałem Polski (Kondracki, 2001) Jastrzębie Zdrój położone jest na styku:

- dwóch podprowincji: Krakowskiej i Północnego Podkarpacia,
- dwóch makroregionów: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Ostrawskiej,
- dwóch mezoregionów: Płaskowyżu Rybnickiego i Doliny Wisły.

Intensywnie zabudowana, środkowa część miasta leży na paśmie wzgórz o przebiegu równoleżnikowym, położonym na styku obu jednostek.

Cechą charakterystyczną Jastrzębia Zdroju jest podział miasta na dwa różniące się pod względem krajobrazowym obszary, co jest efektem położenia na styku odmiennych krajobrazowo jednostek fizyczno-geograficznych i zróżnicowanym wpływem działalności człowieka na środowisko.

Południowa część miasta zajmuje fragment Płaskowyżu Rybnickiego, cechując się bogatym urzeźbieniem i rozmaitością form krajobrazu. Na tym terenie występują duże różnice wysokości względnej, dość gęsta sieć rzeczna, a pokrycie mało odpornymi na erozję wodną glebami bielicowymi i brunatnymi spowodowało powstanie szeregu jarów o stromych zboczach, do dziś pokrytych lasami. Nachylenie stoków przekracza miejscami 10°. Ta część miasta cechuje się harmonijnym kulturowym krajobrazem o malowniczych wnętrzach, pozbawionych typowo miejskiej zabudowy lub z jej niewielkimi skupiskami. Zachowało się tu szereg obszarów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, z krajobrazem zbliżonym do naturalnego, występowaniem szeregu gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie prawnej lub rzadkich.

Odmiennie przedstawia się krajobraz północnej części Jastrzębia Zdroju, położonej na obszarze monotonnej pod względem ukształtowania powierzchni Doliny Wisły. Północna część miasta obejmuje obszary silnie zainwestowane współczesną zabudową mieszkaniowo-przemysłową oraz całkowicie przekształcone, zdegradowane składowiskami odpadów.

Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna. Znamienną cechą miasta jest bardzo duży udział **użytków rolnych**, wśród których przeważają grunty orne. Przyrodniczo cenne są niezbyt intensywnie użytkowane fragmenty łąk, związanych zwłaszcza z siedliskami wilgotnymi, regularnie koszonych, nie podsiewanych gatunkami dającymi wysokie plony. Łąki te odznaczają się często dużym bogactwem florystycznym i faunistycznym. Pastwiska mają marginalne znaczenie, florystycznie są one podobne do łąk, jednak znacznie uboższe w gatunki. Obecnie daje się zauważyć bardzo niekorzystną dla zachowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów łąk, tendencja zaprzestania ich użytkowania oraz ugorowania gruntów ornych. Takie zjawiska oznaczają spadek bogactwa florystycznego łąk, które wraz z nieużytkowanymi gruntami ornymi zarastają roślinnością o nikłych walorach przyrodniczych.

Istotnym elementem krajobrazu miasta są lasy oraz powierzchniowe wody stojące - stawy, osadniki i zalewiska powstałe w wyniku oddziaływania górnictwa węgla kamiennego.

Tabela 1.8. Użytki rolne

Rodzaj użytku gruntowego			powierzchnia (ha)	udział (%)
Użytki rolne chronione			**4640.29**	**84.86**
	rolne II-III klasy bonitacyjnej		1952.54	35.71
		orne RII	0.89	0.02
		orne RIII	1736.06	31.75
		łąki ŁII	1.31	0.02
		łąki ŁIII	120.42	2.20
		pastwiska PsIII	93.86	1.72
	rolne IV klasy bonitacyjnej		2687.75	49.15
		orne RIV	2238.74	40.94
		łąki ŁIV	257.78	4.71
		pastwiska PsIV	191.23	3.50
Użytki rolne pozostałe			**827.62**	**15.14**
		orne RV i RVI	300.33	5.49
		łąki ŁV i ŁVI	188.23	3.44
		pastwiska PsV i PsVI	41.86	0.77
		użytki rolne zabudowane (Br)	267.21	4.89
		grunty pod stawami (Wsr) i rowy (W)	29.99	0.55
Razem			**5467.91**	**100**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Tabela 1.9. Grunty leśne (lasy)

Grunty leśne	pow. (ha)	udział (%)
grunty we władaniu PGL Lasy Państwowe	**311.12**	**48.86**
w tym:		
grunty stanowiące użytki leśne	**296.72**	46.60
użytki inne	*14.40*	*2.26*
pozostałe grunty leśne Skarbu Państwa	**17.43**	**2.74**
grunty leśne pozostałych podmiotów ewidencyjnych	**308.17**	**48.40**
w tym:		
Gminy Miasta Jastrzębie Zdrój	49.10	7.71
osób fizycznych	230.91	36.27
innych podmiotów	28.16	4.42
Łącznie grunty stanowiące użytki leśne	**622.32**	**97.74**
RAZEM grunty leśne (grunty we władaniu PGL Lasy Państwowe i pozostałe grunty leśne)	**636.72**	**100.00**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Mapa 1.7. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej; 1:22500

Na podstawie dotychczasowych badań flory i fauny Jastrzębia Zdroju, publikowanych (Kuśka 1983; Stebel i in. 1994, 1995; Domańska, Domański 1996, Kuśka, Dorda 2002; Kruszyk 2002) i nie publikowanych (Sendek, Kuśka 1988; Kuśka i in. 1992; Kuśka 1998), należy uznać, że tereny o wysokich walorach przyrodniczych występują zarówno na obrzeżach, jak i w pobliżu centrum miasta. Są to głównie słabo przekształcone lasy zbliżone do naturalnych, kompleksy roślinności łąkowej oraz niektóre sztuczne zbiorniki wodne (ekstensywnie użytkowane stawy, zalewiska) wraz z roślinnością terenów bezpośrednio przylegających. Sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa,

spośród których niewielka część objęta jest obecnie ochroną prawną jako pomniki przyrody, spotykane są w kompleksach leśnych i na terenach zurbanizowanych.

Najcenniejsza krajobrazowo część miasta obejmuje tereny Szotkowic, Ruptawy i Bzia:

- jest to obszar o interesującej, urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi dolinami potoków i jarami;
- obszar jest użytkowany przede wszystkim rolniczo, z zabudową charakterystyczną dla tego typu terenów, skupioną przede wszystkim wzdłuż dróg lub rozproszoną, siedliskową, z zachowanymi licznymi fragmentami terenu o charakterze zbliżonym do naturalnego lub półnaturalnym;
- na tym obszarze znajdują się wszystkie większe kompleksy leśne - las Biadoszek, Pająkówka, Kyndra, Ruptawiec, Pastuszyniec, Farok;
- charakterystyczną cechą krajobrazu tego fragmentu miasta jest mozaikowatość pól uprawnych oraz naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk leśnych i nieleśnych;
- na tym obszarze skupiają się wszystkie wskazywane dotąd w różnych opracowaniach obszary proponowane do objęcia ochroną prawną;
- szczególnie cenna pod względem przyrodniczym i krajobrazowym jest sieć dolinna tego terenu, obejmująca zarówno układy hydrograficzne związane z ciekami stałymi i okresowymi (silnie rozwinięta jest sieć suchych dolin wyciętych w pokrywie lessowej i prowadzących wody okresowe);
- tereny te stanowią istotny element systemu terenów otwartych, pełniąc najczęściej funkcję korytarzy ekologicznych o randze lokalnej (z wyjątkiem doliny Szotkówki, którą można uznać za korytarz ekologiczny o randze regionalnej);
- obszar ten w waloryzacji przyrodniczej miasta (Kuśka i in. 1992) został wskazany jako najcenniejszy pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, zakwalifikowany jako krajobraz zbliżony do naturalnego (Cisówka, Ruptawa i Szotkowice) oraz krajobraz kulturowy rolniczy harmonijny (Bzie);
- zróżnicowana rzeźba terenu, liczne enklawy zbiorowisk leśnych i nieleśnych będących siedliskiem oraz ostoją roślin i zwierząt podlegających ochronie, stawy użytkowane w zróżnicowany pod względem intensywności sposób, punkty widokowe z atrakcyjną panoramą Beskidu Śląskiego tworzą atrakcyjny i harmonijny krajobraz.

1.4.4.2. Formy ochrony przyrody wynikające z ustawy o ochronie przyrody

Pomniki przyrody

Na terenie miasta Jastrzębie Zdrój na mocy ustawy o ochronie przyrody chroni się w postaci **27 pomników przyrody ożywionej** 41 drzew (okazy o dużych rozmiarach, bądź grupy takich drzew). Pomniki przyrody zostały utworzone na podstawie decyzji wojewody i uchwał Rady Miasta.

Wykaz pomników przyrody zawiera załącznik tabelaryczny nr 1.

Mapa 1.8. Środowisko. Stan środowiska, ochrona przyrody, dziedzictwo kulturowe, zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia; 1:22500

Jak wynika z ustaleń w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach (maj 2004 r.), brak jest obiektów proponowanych do wciągnięcia do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Na terenie miasta występują również obiekty i obszary, na których znajdują się rośliny i zwierzęta podlegające ochronie gatunkowej. Jedną z nieobszarowych form ochrony przyrody jest **ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów**.

Zestawienie gatunków roślin, zwierząt i grzybów podlegających ochronie gatunkowej, występujących na terenie Jastrzębia Zdroju sporządzono na podstawie danych zawartych w cytowanej powyżej literaturze, w oparciu o zestawienie przedstawione w „Programie Ochrony Środowiska..." (2001) oraz z uwzględnieniem obowiązujących (na dzień 31 sierpnia 2004 r.) rozporządzeń wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody.

Aktualnie na terenie miasta stwierdzono występowanie następujących gatunków **roślin** objętych ochroną gatunkową:

- **gatunki objęte ochroną ścisłą**:
  - salwinia pływająca *Salvinia natans* – Pająkówka, Cisówka (stawy),
  - skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia* – Szotkowice, Ruptawa, Biadoszek, Bzie Zameckie (wilgotne lasy),
  - grzybieńczyk wodny *Nymphoides peltata* – Szotkowice (staw),
  - kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine* – las Kyndra,
  - kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* – Bzie Zameckie, Pajakówka (wilgotne łąki),
  - wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum* – Pająkówka (las);
- **gatunki objęte ochroną częściową**:
  - bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata* – Pochwacie, Bzie, Pająkówka (wilgotne łąki),

- bluszcz pospolity *Hedera helix* – często w lasach, okazy kwitnące: Park Zdrojowy, las Kyndra,
- barwinek pospolity *Vinca minor* – Park Zdrojowy, Pochwacie, Pająkówka (lasy),
- grążel żółty *Nuphar lutea* – Szeroka (staw),
- kalina koralowa *Viburnum opulus* – licznie w lasach,
- konwalia majowa *Convallaria majalis* – Park Zdrojowy, Pochwacie,
- kopytnik pospolity *Asarum europaeum* – Park Zdrojowy, O.W.N., Pająkówka, Bzie Zameckie,
- kruszyna pospolita *Frangula alnus* – licznie w lasach,
- porzeczka czarna *Ribes nigrum* – las Kyndra,
- przytulia wonna *Galium odoratum* – Bzie Zameckie,
- czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* – Park Zdrojowy.

W literaturze wyszczególniane są również gatunki nie objęte ochroną, lecz niejednokrotnie bardzo rzadkie i uznane za zagrożone w skali regionu (Biernacki L. i in. 2000). Należą do nich występujące na obszarze miasta:

- czermień błotna *Calla palustris* – Pochwacie, Las Kyndra,
- kokorycz pełna *Corydalis solida* – Park Zdrojowy,
- łuskiewnik różowy *Lathraea squamaria* – Bzie Zameckie,
- siedmiopalecznik błotny *Potentilla palustris* – Borynia (łąka),
- zmętnica błotna *Zannichelia palustris* – okolice ul. Dębina i Powstańców Śląskich (stawy, zatopiska).

Najprawdopodobniej do tej grupy roślin należy również zaliczyć goździk kropkowany *Dianthus deltoides*, występujący na terenie Jastrzębia Zdroju rzadko (stwierdzono występowanie na obszarze wnioskowanych do ustanowienia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych „Pająkówka" i „Dolina Szotkówki"); jest to gatunek, który do dnia wejścia w życie przytoczonego powyżej rozporządzenia w sprawie gatunków roślin objętych ochroną miał status gatunku objętego ochroną częściową. Podobny status miała naparstnica purpurowa *Digitalis purpurea*, której występowanie na terenie lasu Pastuszyniec stwierdzono w lipcu 2004 r.

Spośród występujących na obszarze Jastrzębia Zdroju **grzybów** ochronie prawnej podlega (ochrona ścisła) smardz jadalny *Morchella esculenta*. Natomiast sromotnik bezwstydny *Phallus impudicus* (występujący w lasach na Pająkówce), wymieniany dotychczas w opracowaniach jako gatunek podlegający ochronie ścisłej, nie został obecnie zaliczony do gatunków chronionych.

Informacje na temat występowania na obszarze Jastrzębia Zdroju cennych elementów **fauny** są nierównomierne w odniesieniu do poszczególnych taksonów wysokiej rangi. Zbadana jest w pewnym stopniu entomofauna (owady), a także dość dobrze fauna kręgowców, z wyjątkiem gromady ryb („Program Ochrony Środowiska…" 2001).

Spośród chronionych gatunków **owadów** stwierdzono obecność trzech gatunków chrząszczy: biegacza wręgatego *Carabus cancelatus*, biegacza fioletowego *Carabus violaceus* i biegacza zielonozłocistego *Carabus auronitens*; trzech gatunków **motyli**: pazia królowej *Papilio machaon*, mieniaka strużnika *Apatura ilio* i mieniaka tęczowca *Apatura iris* oraz przedstawicieli rodzaju **trzmiel** *Bombus*. Notowano też występowanie chronionego **pająka** — tygrzyka paskowanego *Argiope bruenischi* („Program Ochrony Środowiska…" 2001).

Spośród **kręgowców** obserwowano występowanie następujących gatunków kręgowców:

- **płazy** *Amphibia*:
  - kumak górski *Bombina variegata* – Szotkowice, Farskie Doły,
  - ropucha szara *Bufo bufo* – Pająkówka,
  - ropucha zielona *Bufo viridis* – Pająkówka,
  - rzekotka drzewna *Hyla arborea* – Pająkówka,
  - traszka zwyczajna *Triturus vulgaris* – Pająkówka,
  - żaba trawna *Rana temporaria* – pospolita na całym terenie,
  - żaba zielona *Rana esculenta* – pospolita na całym terenie;
- **gady** *Reptalia*:
  - jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* – Pająkówka,
  - padalec zwyczajny *Anguis fragilis* – Ruptawa (gatunek zagrożony na terenie Górnego Śląska),
  - zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* – Ruptawa, Cisówka;
- **ptaki** (Aves) - 60 gatunków objętych ochroną prawną, z czego 10 wymienionych poniżej to gatunki ginące, uznane za zagrożone na terenie Górnego Śląska, a jednocześnie lęgowe na terenie miasta Jastrzębie Zdrój:
  - bocian czarny *Ciconia nigra* – las Biadoszek (zajęcie gniazda i lęgi stwierdzono w latach 1989-1994 oraz w 1997 r., od 1998 r. gniazdo nie było zajmowane i częściowo uległo zniszczeniu – Kruszyk 2002),
  - brzegówka *Riparia riparia* – skraj lasu Pastuszyniec, Kościelniok,
  - dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* – Park Zdrojowy, O.W.N., las Biadoszek, Szotkowice,
  - kląskawka *Saxicola torquata* – Szotkówka, Pszczynka (zarośla nadrzeczne),

- pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – centrum miasta, Park Zdrojowy,
- pokląskwa *Saxicola rubetra* – Pszczynka, Szotkówka, Ruptawa (łąki, zarośla nadrzeczne),
- potrzeszcz *Miliaria calandra* – Szeroka (pola), Pszczynka (zarośla nadrzeczne),
- świerszczak *Locustella naevia* – Pająkówka (lasy),
- turkawka *Streptopelia turtur* – rzadko na całym obszarze,
- zimorodek *Alcedo athis* – w pobliżu granicy z Mszaną i w rejonie zalewisk Kościelniok;

- **ssaki** *Mammalia* – nieokreślone gatunki z rzędu nietoperzy *Chiroptera*, których wszystkie gatunki podlegają w Polsce ochronie prawnej, ponadto 10 gatunków innych rzędów chronionych ssaków, z których wymienione poniżej uznano za zagrożone na terenie Górnego Śląska:
  - gronostaj *Mustela erminea* – pola i zadrzewienia śródpolne na całym obszarze, rzadko,
  - orzesznica *Muscardinus avellanarius* – lasy w Ruptawie, „Farskie Doły";
  - wiewiórka *Sciurus vulgaris* – Park Zdrojowy, O.W.N.

Tylko dla wybranych gatunków roślin, grzybów lub zwierząt podlegających ochronie znane jest bardziej szczegółowe rozmieszczenie. W stosunku do gatunków objętych ochroną prawną obowiązują zakazy, z których część dotyczy również działań podejmowanych w stosunku do całych siedlisk w miejscach występowania gatunków chronionych.

1.4.4.3. Obszary przyrodniczo cenne, dotychczasowe propozycje wprowadzenia ochrony prawnej

W opracowaniach „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jastrzębie Zdrój" (1998) oraz „Program Ochrony Środowiska..." (2001 r.), spośród wymienionych w ustawie o ochronie przyrody form ochrony przyrody, na terenie Jastrzębia Zdroju zaproponowano objęcie ochroną prawną 10 obiektów w formie pomników przyrody, utworzenie 4 użytków ekologicznych i jednego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Na potrzeby niniejszego opracowania zweryfikowano powyższe propozycje, przede wszystkim w zakresie przebiegu granic oraz wskazanych form ochrony, a także zaproponowano na podstawie własnych obserwacji oraz analizy literatury nowe obszary wskazane do objęcia ochroną.

Las Biadoszek w rejonie ul. Żwirki i Wigury – dla zachowania fragmentów naturalnych lasów: łęgu jesionowo-olszowego (Fraxino-Alnetum) i kwaśnej buczyny niżowej (Luzulo pilosae-Fagetum). Las jest poprzecinany kilkoma głębokimi jarami o znaczących walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Na dnie jednego z jarów (oddział 67t) znajdują się dobrze zachowane groble, będące pozostałością po dawnych stawach (Kuśka i in. 1992). Stwierdzono obecność bociana czarnego *Ciconia nigra*, przy czym potwierdzono zajęcie gniazda i lęgi w latach 1989-1994 oraz w 1997 r., natomiast od 1998 r. gniazdo nie było zajmowane i częściowo uległo zniszczeniu (Kruszyk 2002). W Programie ochrony środowiska..." (2001) zaproponowano dla tego terenu utworzenie rezerwatu przyrody; jak wynika z rozpoznania w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach (maj 2004 r.), sprawa nie ma toku prawno-administracyjnego z ramienia Wojewody, który jest jedynym organem mogącym powołać rezerwat w drodze rozporządzenia na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.

„Las Pastuszyniec i łaki w Pajakówce" - dla ochrony w formie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego zróżnicowanej rzeźby terenu, mało przekształconych lasów wraz z przylegającymi łąkami i mokradłami, czystymi potokami (górne odcinki) i stawami hodowlanymi oraz bogatym światem zwierząt i roślin (m.in. stanowisko rzadkiej paproci salwinii pływającej *Salvinia natans*) podlegających ochronie prawnej. Obszar zespołu przyrodniczo - krajobrazowego powinien objąć tereny przylegające do zabudowań wzdłuż ul. Zdziebły, co pozwoli na ochronę całego kompleksu terenu o zbliżonych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Farskie Doły (Ruptawa) - dla zachowania rzadkich zbiorowisk roślinnych wokół stawów oraz stanowisk kumaka górskiego *Bombina variegata*. Ochroną powinien zostać objęty kompleks stawów położonych w Ruptawie, pomiędzy Ruptawcem a ul. Cieszyńską. Celem ochrony jest zachowanie rzadkich zbiorowisk roślinnych wokół stawów (lasy, łąki) oraz roślinności wodnej, ze stanowiskami roślin i zwierząt podlegających ochronie (m.in. skrzyp olbrzymi, kumak górski). Jest to miejsce lęgowe i bytowania wielu ptaków. Ochroną powinien zostać objęty także mniejszy kompleks stawów z terenami leśnymi i łąkowymi, położony w kierunku północnym od kompleksu stawów jak wyżej i dochodzących do ul. Libowiec. Elementem łącznikowym pomiędzy kompleksami będzie „korytarz" – obniżenie pomiędzy polami uprawnymi, porośnięte głównie roślinności szuwarową. Północny kompleks stawów nie ustępuje zasadniczo walorami przyrodniczo-krajobrazowymi stawom objętym pierwotną propozycją. Należy także zwrócić uwagę, że obecnie część stawów „Farskich Dołów" jest intensywnie przekształcana najprawdopodobniej w typowo komercyjne łowiska lub tereny rekreacyjne. Z uwagi na zróżnicowany charakter siedlisk i związane z tym różne sposoby ochrony oraz aktualny sposób użytkowania terenu,

proponuje się ustanowić na wskazanym obszarze zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Dolina Szotkówki – obszar położony w Szotkowicach, obejmujący zróżnicowane siedliskowo i krajobrazowo tereny z fragmentem koryta Szotkówki z meandrami rzeki i zadrzewieniami, łąki suche i wilgotne, las i zadrzewienia śródpolne. Celem jest zachowanie roślinności łąkowej i wodnej oraz stanowisk gatunków roślin chronionych – skrzypa olbrzymiego i grzybieńczyka wodnego, a także miejsca występowania goździka kropkowanego (obecnie nie podlegającego ochronie). Ponadto jest to miejsce rozrodu płazów (m.in. kumaka górskiego) i bytowania ptaków. Proponuje się zwiększenie powierzchni objętej ochroną o fragment łąk położonych pomiędzy Szotkówką a nasypem nieczynnego torowiska. Podobnie jak w przypadku „Farskich Dołów", z uwagi na znaczne zróżnicowanie siedlisk oraz z różną intensywnością użytkowanie poszczególnych fragmentów przedmiotowego obszaru (stawy hodowlane), proponuje się ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Gmyrdek (rejon ul. Podhalańskiej) - dla zachowania odradzającej się roślinności bagiennej, bogatej entomofauny oraz zachowania czystości wód potoku. Proponuje się objąć ochroną fragment doliny lewego, okresowego dopływu potoku Gmyrdek, z pozostałością dawnych stawów i grobli, porośniętą roślinnością o charakterze bagiennym i łęgowym. Tak ustanowiony użytek ekologiczny pozwoli na zachowanie interesującego układu dolin potoków i jarów, różniących się ukształtowaniem, zbiorowiskami roślinnymi i sposobem użytkowania i zagospodarowania.

Osadnik KWK „Zofiówka" wraz z przylegającymi terenami z zalewiskami i zadrzewieniami śródpolnymi. Dominującą roślinnością jest roślinność szuwarowa z pałką szerokolistną, manną, trzciną pospolitą. Na obszarze gniazdują m.in. perkoz dwuczuby *Podeceps cristatus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, łabędź niemy *Cygnus olor*, cyranka *Anus guerquedula*, kuropatwa *Perdix perdix*, przepiórka *Coturnix coturnix*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, czajka *Vanellus vanellus*, krwawodziób *Tringa totanus*, wodnik *Rallus aquaticus*, derkacz *Crex crex*, kokoszka *Gallinula chloropus*, łyska *Fulica atra*, zimorodek *Alcedo atthis*, pokląskwa, brzęczka *Locustella luscinioides*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, remiz *Remiz pendulinus*, gąsiorek *Lanius collurio*, dziwonia *Carpodacus erythrinus*, potrzos *Emberiza citrinella*, a najprawdopodobniej także kropiatka *Porzana porzana*. Obszar ten jest również istotną enklawą dla ptaków wodno-błotnych, głównie siewkowatych *Charadridae*, dla których jest to miejsce odpoczynku i żerowania podczas wędrówek.

Zalewiska położone przy ujściu Jastrzębianki do Szotkówki, w rejonie dawnej oczyszczalni ścieków, pomiędzy nasypem kolejowym a granicą administracyjną miasta. Zalewiska porośnięte są głównie trzciną, manną i rdestem ziemnowodnym. Na obszarze gniazdują m.in. perkoz dwuczuby, perkozek, bąk *Botaurus stellaris*, bączek, łabędź niemy, głowienka, czernica, sieweczka rzeczna, czajka, wodnik, kokoszka, łyska, zimorodek, strumieniówka, rokitniczka, trzciniak, remiz, potrzos. Zagrożeniem dla tego terenu jest zasypywanie rozlewiska przez ziemię, gruz i skałę płonną.

„Bukowy Jar" („jar przy ul. 11 Listopada") obszar położony pomiędzy ul. 11 Listopada, ul. Zdrojową i ul. Dworcową. Zadrzewiony i malowniczy jar, porośnięty głównie drzewostanem bukowym (fragment północny i zbocze jaru o ekspozycji zachodniej) oraz grabowym (głównie zbocze o ekspozycji wschodniej). Obecnie teren jest mocno zdewastowany (intensywne zaśmiecanie, odprowadzanie wód opadowych i ścieków na teren jaru). Pod względem fitosocjologicznym obszar porasta kwaśna buczyna niżowa w formie ubogiej, występują także niewielkie płaty grądu subkontynentalnego (forma uboga) i lasu łęgowego (stadium inicjalne). Głównym walorem przyrodniczo-krajobrazowym tego terenu są liczne okazałe buki pospolite, z których 13 jest chronionych jako pomniki przyrody (pomnikiem przyrody jest również dąb), a także równie okazałe graby (przynajmniej 2 drzewa rosnące w południowej części jaru, za budynkiem szkoły, mają obwody ponad 200 cm i kwalifikują się do objęcia ochroną jako pomniki przyrody). Celem objęcia ochroną jest zachowanie w centrum miasta fragmentu terenu o naturalnej rzeźbie, porośniętego starodrzewem, będącym pozostałością po pierwotnej szacie roślinnej, charakterystycznej dla Jastrzębia Zdroju.

Jar w rejonie ul. Leśnej, Wieczorka i Broniewskiego - fragmentu terenu o mało przekształconej rzeźbie, porośniętego starodrzewem - pozostałością po pierwotnej szacie roślinnej, charakterystycznej dla Jastrzębia Zdroju.

„Las Farok" (Bzie Górne - Skrebnia, pomiędzy ul. Gospodarską i Spokojną) – dla zachowania znacznego stanowiska skrzypu olbrzymiego (około 10 – 15 okazów).

Dla wyżej opisanych obszarów wskazane jest wykonanie szczegółowych waloryzacji przyrodniczych obejmujących badania florystyczne i fitosocjologiczne oraz faunistyczne (głównie badania gadów, płazów i owadów), co pozwoli na określenie szczegółowego zasięgu granic obszarów wskazanych do ochrony i zakres czynności ochronnej.

Drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody, zestawione na podstawie danych z literatury oraz uzupełnionych o trzy propozycje własne. Należy stwierdzić, że z pewnością nie jest to zestawienie zamknięte i obejmujące wszystkie drzewa godne ochrony, rosnące na terenie miasta Jastrzębie Zdrój:

Tabela 1.10. Wnioskowane do utworzenia pomniki przyrody na terenie miasta Jastrzębie Zdrój

Lp.	Nazwa gatunku drzewa	obwód pnia (w cm)	lokalizacja obiektu
1	grab pospolity *Carpinus betulus* (aleja 60 drzew)	380	Bzie Górne, ul. Rolnicza (dawny PGR), 25 okazów od strony N, 35 okazów od strony W
2	lipa drobnolistna *Tilia cordata*	343	Bzie Zameckie, ul. Klubowa (na terenie parku)
3	buk zwyczajny *Fagus sylvatica* (3 drzewa)	344, 316 320	centrum, O.W.N. (w części zachodniej)
4	daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii*	230	las Biadoszek, w części północno-zachodniej
5	buk zwyczajny *Fagus sylvatica*	545	las Biadoszek, w części wschodniej
6	lipa drobnolistna *Tilia cordata*	300	Bzie Zameckie (cmentarz)
7	dąb szypułkowy *Quercus robur*	470	Bzie Zameckie (za ogrodzeniem cmentarza)
8	buk zwyczajny *Fagus sylvatica*	400	Ruptawa, „Farskie Doły"
9	buk zwyczajny *Fagus sylvatica*	385	las przy ul. Młyńskiej (część środkowa)
10	grab pospolity *Carpinus betulus* (2 drzewa)	200-220	las przy ul. Młyńskiej (część północna)

1.4.4.4. System terenów otwartych

System terenów otwartych, w rozumieniu funkcjonowania struktury przyrodniczej, tworzą wszystkie istotne elementy pochodzenia zbliżonego do naturalnego i wynikającego z sukcesji wtórnej na obszarach zdegradowanych oraz celowej działalności człowieka (głównie zieleń urządzona). Warunkiem funkcjonowania tego systemu jest zarówno odpowiedni stan zachowania poszczególnych jego elementów jak również stan istniejących połączeń pomiędzy nimi.

Elementy systemu terenów otwartych

Użytki rolne. Charakterystyczną cechą miasta jest bardzo duży udział użytków rolnych. W związku z intensyfikacją rolnictwa przez szereg ostatnich lat, są one zwykle bardzo ubogie florystycznie i nie wykazują w zasadzie żadnych walorów przyrodniczych. Niezbyt intensywnie użytkowane fragmenty łąk, na których stosuje się regularne koszenie i których się nie podsiewa gatunkami dającymi wysokie plony, są często bardzo bogate florystycznie i wartościowe pod względem przyrodniczym. Najbardziej wartościowe przyrodniczo łąki spotykane są w rejonach Pająkówki, Bzia Zameckiego i Dolnego, Pochwacia, Boryni oraz w dolinie Szotkówki. Pastwiska pod względem florystycznym są podobne do łąk, jednak znacznie uboższe w gatunki.

Lasy. Zdecydowana większość lasów nie przedstawia większych walorów przyrodniczych z uwagi na prowadzoną gospodarkę leśną. Zachowały się jednak fragmenty zbliżone do naturalnych, charakteryzujące się bogatym składem gatunkowym, zarówno w obrębie większych kompleksów, jak i wśród lasów o niewielkiej powierzchni. Cechują się one zgodnością z potencjalną roślinnością naturalną, czyli uwarunkowaną siedliskowo i będącą ostatnim stadium sukcesji.
Największe i najważniejsze kompleksy leśne to:
- **Las Kyndra**, leżący na południowy wschód od centrum Miasta, częściowo przylegający od południowego-wschodu do Osiedla Barbary,
- **Las Biadoszek**, leżący w rejonie ulic Wyzwolenia, Żwirki i Wigury, Spacerowej i Piaskowej,
- **Las Pastuszyniec**, leżący w południowej części miasta, w rejonie tzw. „Pająkówki", przylegający do granicy państwa i do granicy z gminą Zebrzydowice,
- **Las Dębina**, położony w północnej części miasta, w pobliżu granicy z Żorami,
- **lasy na terenie Ośrodka Wypoczynku Niedzielnego** i w jego najbliższym sąsiedztwie,
- **Las Ruptawiec**, położony w południowo-wschodniej części miasta, przy granicy z gminą Pawłowice.

Poza wymienionymi, spotyka się niewielkie fragmenty lasów rozproszone w różnych rejonach miasta, głównie w obrębie górnych odcinków silnie wciętych dolin. Ponadto większe lub mniejsze kompleksy leśne przylegają do granic miasta, bądź nieznacznie je przekraczają (np. las Kuziok).

Zbiorniki wodne. Z przyrodniczego punktu widzenia znaczenie mają tylko stawy hodowlane, szczególnie użytkowane ekstensywnie oraz niektóre zbiorniki powstające w nieckach z osiadania terenu w związku z działalnością kopalń węgla kamiennego. Stawy hodowlane położone są w naturalnych obniżeniach dolinnych. Są to względnie stałe elementy środowiska, obecnie w niewielkim stopniu wykorzystywane gospodarczo, co sprzyja rozwojowi funkcji przyrodniczej (również pośrednio, poprzez zwiększenie lokalnej retencji). Zbiorniki z osiadania charakteryzują się znaczną zmiennością czasową i przestrzenną, zależną od intensywności i rozmiaru osiadania terenu.

Sieć dolinna. Sieć dolinna obejmuje zarówno układy hydrograficzne związane z ciekami stałymi, jak i okresowymi. Silnie rozwinięta jest sieć suchych dolin wyciętych w pokrywie lessowej prowadzących wody okresowe. Średnia gęstość sieci dolinnej zlewni Szotkówki waha się od 2,7 do 4,8 km/km^2. Z uwagi na niekorzystne warunki terenowe obszary te pozostają z reguły nie zagospodarowane i stanowią istotny element systemu terenów otwartych. Z tego też względu pełnią one najczęściej funkcję korytarzy ekologicznych, głównie o randze lokalnej. Wyjątkiem jest dolina Szotkówki, którą można uznać za korytarz ekologiczny o randze regionalnej mimo znacznego jej przekształcenia w związku z działalnością górniczą.

Powiązania systemu. Systemem obszarów chronionych obejmuje tereny o najwyższych w skali miasta i regionu zasobach środowiska, zarówno objętych ochroną prawną, jak i proponowanych do objęcia taką ochroną. W ramach systemu wyróżniono hierarchię obszarów przyrodniczych, w zależności od rangi i pełnionych funkcji wewnątrz systemu. Składają się na nią: **obszary węzłowe**, zapewniające funkcjonowanie systemu na określonym obszarze miasta (ranga lokalna); obejmują one zadrzewienia, parki, zieleńce, ogrody, obszary łąkowe poza dolinami cieków; **korytarze i ciągi przyrodnicze** – zapewniają powiązania przestrzenne (ranga lokalna i ponadlokalna).

Obszary węzłowe, o największym oddziaływaniu na stan i funkcjonowanie miasta i otoczenia (ranga ponadlokalna), obejmują:

- wszystkie istniejące zbiorowiska leśne (z oczkami wodnymi i łąkami śródleśnymi),
- bogate florystycznie zbiorowiska łąkowe (w rejonach Pająkówki, Bzia Zameckiego i Dolnego, Pochwacia, Boryni oraz łąki w dolinie Szotkówki),
- cenne siedliska hydrogeniczne – zbiorowiska roślinne i zbiorniki wodne istniejące i prognozowane (Farskie Doły, Pająkówka, Dąbinka);

Węzły przyrodnicze obejmują doliny cieków powierzchniowych oraz doliny erozyjne prowadzące wody okresowe wraz z towarzyszącą roślinnością.

Pod względem przyrodniczym otwarte **tereny łąkowe** mogą pełnić lokalnie funkcję węzłów przyrodniczych. Jest to jednak zmienne, zależne od użytkowania i zainwestowania oraz przekształceń związanych z osiadaniem (zmiana poziomu wód gruntowych). Najczęściej obszary łąkowe istotne z przyrodniczego punktu widzenia, skupione są w dolinach cieków i wchodzą w skład korytarzy ekologicznych. Z tego też powodu często trudno sprecyzować ich rangę (lokalną, ponadlokalną) i wynikające stąd powiązania.

Funkcja przyrodnicza **terenów leśnych** jest istotna dla miasta, mimo niewielkiej powierzchni, jaką zajmują oraz stopnia ich przekształcenia. Pełnią one najczęściej funkcję obszarów węzłowych, choć umożliwiają również swobodną migrację na większe odległości (lasy Kyndra, Biadoszek i Pastuszyniec). Ważnymi terenami leśnymi znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie, a więc oddziałującymi przyrodniczo z terenem miasta, są Las Kuziok na terenie Pawłowic i Las Osiniok na terenie Żor. Pierwszy ma połączenie z łąkami w dolinie Bzianki, drugi natomiast z lasem Dębina.

Przyrodnicza funkcja **zieleni urządzonej** jest istotna na terenie miasta z uwagi na niewielki udział terenów leśnych. Umożliwia ona bytowanie gatunków zwierząt przystosowanych do sąsiedztwa człowieka i umiejących czerpać z tego korzyści. Trudno jednak mówić o roli zieleni urządzonej w kategoriach samodzielnych obszarów węzłowych lub korytarzy ekologicznych. Są to często zbyt małe, o niewielkiej różnorodności lub izolowane obszary. Korzystnie na tym tle prezentują się ogrody działkowe przylegające do Lasu Kyndra oraz Park Zdrojowy, które łączą się z systemem dolin lub lasów, wchodząc w skład korytarzy ekologicznych.

Pod względem przyrodniczym **zbiorniki wodne** pełnią funkcję obszarów węzłowych lub wchodzą w skład korytarzy ekologicznych. Jest to najczęściej uzależnione od obszaru, jaki zajmują w obrębie układu hydrograficznego. Najważniejsze z przyrodniczego punktu widzenia obszary zbiorników wodnych na terenie Jastrzębia Zdroju, znajdują się w rejonie Ruptawy (Farskie Doły) i Pająkówki, będące obszarami węzłowymi, a jednocześnie wchodzące w skład korytarzy ekologicznych. Ważnymi zbiornikami znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie, oddziałującymi przyrodniczo z terenem miasta, są zalewiska w dolinie Szotkówki oraz staw Ławczok na granicy z Żorami.

Sieć dolinna w szczególny sposób odpowiedzialna jest za powiązania zewnętrzne i wewnętrzne. Przez teren Jastrzębia Zdroju przebiega dział wodny I rzędu rozdzielający dorzecza Wisły i Odry. Stąd też licznie występują tu górne odcinki cieków, często z powierzchniami zadrzewionymi. Ich stan zachowania jest różny: najgorszy w przypadku Ruptawki w odcinku środkowym i dolnym (zabudowa przemysłowa), mało korzystny dla Jastrzębianki (sąsiedztwo ciągów komunikacyjnych o charakterze tranzytowym, terenów mieszkaniowych i przemysłowych). Jedyny w obszarze miasta korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej tworzy dolina Sztokówki, dostatecznie szeroka, choć w rejonie Moszczenicy dość mocno zabudowana i poprzegradzana obiektami mostowymi. W rejonie Szotkowic wyodrębniono obszar węzłowy obejmujący bogate florystycznie, wilgotne łąki.

Elementy systemu, które należy chronić przed zmianą użytkowania w planach miejscowych (z wyłączeniem obiektów i obszarów istniejącej i wnioskowanej ochrony prawnej)

Na terenie miasta istnieją liczne obszary, które choć nie proponowane do ochrony prawnej, należy chronić w planach miejscowych. Wynika to z konieczności zachowania ciągłości systemu przyrodniczego. Dlatego też dla ochrony przed zmianą użytkowania proponuje się często obszary o przeciętnych walorach przyrodniczych, jednak mające znaczenie dla funkcjonowania całości. Do obszarów takich zalicza się:

- dna dolin cieków powierzchniowych (Szotkówki, Ruptawki, Gmyrdka, Jastrzębianki, Szotkówki, Cisówki, Bzianki, Pszczynki, Dębinki oraz dopływów tych cieków) – chronione przed zabudową mieszkaniową i przemysłową z dopuszczeniem zainwestowania rekreacyjnego, niezbędnego komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej;
- tereny lasów – chronione przed zmniejszaniem powierzchni leśnej i nadmiernym przybliżaniem się zabudowy do tych obszarów z dopuszczeniem prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej;
- tereny zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i w dolinach cieków powierzchniowych – chronione przed wycinką, z wyjątkiem działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej;
- tereny zieleni urządzonej – chronione przed zmniejszaniem powierzchni, z dopuszczeniem niezbędnego zainwestowania komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej;
- tereny jarów w obrębie centrum miasta, w szczególności obszarów występowania nagromadzeń pomników przyrody (m.in. 14 drzew pomnikowych w jarze przy ul. 11 Listopada).

1.4.4.5. Zagospodarowanie zalewisk pogórniczych

Na terenie Jastrzębia Zdroju zbiorniki wodne mają charakter sztuczny. Są to stawy hodowlane, zalewiska pogórnicze i zbiorniki przemysłowe. Stawy i zalewiska mogą być istotne z przyrodniczego punktu widzenia jako siedlisko dla wielu gatunków kręgowców i bezkręgowców. Czynnikami ograniczającymi ich znaczenie są stabilność czasowa i przestrzenna oraz jakość wód.

Stabilność czasowa i przestrzenna w przypadku zbiorników związanych z osiadaniem terenu w wyniku eksploatacji górniczej jest niepewna. Wynikające z tego zmiany ukształtowania powierzchni ziemi dokonujące się również w sąsiedztwie, mogą powodować zaburzenie krążenia wód gruntowych, co w konsekwencji może prowadzić do osuszania lub powiększania powierzchni zalewiska. Zasilane wodami gruntowymi zalewiska często zarastają w wyniku naturalnej sukcesji roślinnej. Przejściowo tworzą się wówczas cenne przyrodniczo zbiorowiska, stanowiące siedlisko wielu gatunków zwierząt. Okres zarastania może trwać od kilku do kilkunastu lat. W okresie suszy zbiorniki z osiadań mogą wysychać, choć mogą również przez długi czas stanowić jedyne dostępne w okolicy źródło wody dla zwierząt. Bywa jednak, że poszczególne zbiorniki są trwałe z uwagi na ustanie eksploatacji i uspokojenie górotworu. W takim przypadku mają one duże szanse na utrwalenie w przestrzeni, co jest korzystne ze względów przyrodniczych. Niebezpieczeństwem mogącym negatywnie wpłynąć na ich trwałość jest pogarszanie jakości wód, co może prowadzić m.in. do ich zakwitu, często kończącego się śmiercią większości żyjących tam zwierząt.

Jakość wód może być związana z zanieczyszczeniem samych wód gruntowych zasilających zbiornik (najczęściej nie izolowanych od powierzchni) lub z dopływem z zewnątrz. Wynika to głównie z zagospodarowania otoczenia. Zanieczyszczenia wód gruntowych mogą mieć związek z odległymi lub bliskimi źródłami zanieczyszczeń (np. nieszczelne szamba, sąsiedztwo składowisk odpadów) lub ze źródłami znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie (spływy powierzchniowe z obszarów upraw rolnych lub zanieczyszczenia wprowadzane bezpośrednio do wód). Zorganizowane składowiska odpadów przemysłowych są zwykle otoczone rowami opaskowymi i ich negatywny wpływ może się ograniczać niemal wyłącznie do wód gruntowych. Jakkolwiek jakość wód w zalewiskach pogórniczych jest pożądanym czynnikiem przyrodniczym, należy pamiętać, że również w zanieczyszczonych wodach bytują liczne zwierzęta, m.in. płazy.

Na terenie Jastrzębia Zdroju występują obecnie zalewiska głównie w rejonie ul. Dębina. Niewielkie zalewiska znajdują się również na terenie Boryni i w sąsiedztwie doliny Pszczynki oraz na zachodzie miasta w dolinie Szotkówki i w rejonie Mendowca. W przyszłości przewiduje się w tym rejonie zwiększenie powierzchni istniejących zalewisk, jak również połączenie kilku mniejszych. Prognozuje się również powstanie nowych w rejonie ul Norwida, ul. Pszczyńskiej wzdłuż granicy z Pawłowicam, w rejonie POD „Zacisze" i Lasu Kyndra oraz w dolinie Pszczynki.

Zalewiska związane z osiadaniem w wyniku eksploatacji górniczej zwykle nie są zbyt precyzyjnie przewidywalne, a jedynie prognozowane z kilkuletnim wyprzedzeniem. Z tego też powodu problem ich wartości przyrodniczej, zwłaszcza w kontekście zagospodarowania przestrzennego bywa złożony. Z jednej strony tego typu siedliska hydrogeniczne należą często do najbogatszych w przekształconej

przestrzeni przyrodniczej. Nie można jednak nakazywać *a priori* ochronę terenów prognozowanych zalewisk. Trudno też za wszelką cenę chronić wszystkie obszary o potencjalnie wysokich walorach przyrodniczych, gdy jednocześnie mogą być one istotne z punktu widzenia gospodarki lub bezpieczeństwa człowieka. Ponadto, zbiorniki wodne znajdujące się w sąsiedztwie siedzib ludzkich, mogą być uciążliwe m.in. z uwagi na masowe pojawy insektów.

Istniejące zalewiska górnicze znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie składowisk odpadów są najbardziej narażone na zanieczyszczenie wód, ponadto ich otoczenie nie sprzyja rozwojowi funkcji przyrodniczej. Zbiorniki te można warunkowo przewidzieć do zasypania skałą płoną, jednak tylko po uprzedniej waloryzacji przyrodniczej wykonanej w odpowiednim okresie, umożliwiającym podanie szczegółowych wytycznych, co do warunków przeprowadzenia prac. Zbiorniki można również przewidzieć do pozostawienia w środowisku jako ważny element wspomagający odtwarzanie się przyrody po zakładanej rekultywacji.

Istniejące i prognozowane zbiorniki wodne znajdujące się w rejonie ul. Dębina, położone w obrębie proponowanego zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Dolina Dębinki", proponuje się do zachowania z zaleceniem zagospodarowania w kierunku rekreacyjnym z uwzględnieniem funkcji przyrodniczej. Już obecnie występuje tu duży kompleks stawów pochodzących z osiadań, który w przyszłości powiększy się, łącząc mniejsze zbiorniki wodne. W okresie powstawania kompleks ten może być również przedmiotem działalności dydaktyczno-naukowej pod kątem śledzenia kształtowania się sukcesji przyrodniczej. W przypadku zachowania omawianych zbiorników wodnych, zaleca się w ciągu 5-8 lat przeprowadzić waloryzację przyrodniczą obszaru.

Zaleca się pozostawienie istniejącego i prognozowanego zalewiska w rejonie POD „Zacisze" i Lasu Kyndra oraz zalewisk w dolinie Szotkówki i Jastrzębianki na granicy z gminą Mszana. Ostatnie z wymienionych istnieją od dawna, zdołały się tu wykształcić roślinne zbiorowiska hydrogeniczne wraz z towarzyszącą im fauną wodno-błotną. Wzmacnia to ekologiczny ruszt miasta, mimo sąsiedztwa z układem komunikacyjnym i ze zrekultywowanym składowiskiem Szotkówka I. Pełnią one również funkcję rekreacyjną. Do zachowania zaleca się również istniejące, niewielkie zbiorniki wodne w rejonie Boryni. Stanowią one ważne elementy ubogich ekosystemów pól uprawnych pozbawionych zadrzewień i zakrzewień. Zbiorniki te są jednak narażone na niekorzystne wzbogacanie wód azotem, fosforem i innymi pierwiastkami, związane ze spływem nawozów z pól uprawnych.

Należy przeciwdziałać powstawaniu prognozowanych zalewisk w rejonie ul. Pszczyńskiej. Jest to obszar głównego korytarza komunikacyjnego dla miasta, w sąsiedztwie którego znajdują się tereny przemysłowe ze składowiskiem odpadów pogórniczych.

1.5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków

Przedmiotem ochrony środowiska kulturowego są następujące elementy struktury przestrzennej miasta:

Obiekty wskazane do ochrony (**załącznik tabelaryczny nr 2**) zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), w tym:
- zabytki nieruchome wpisane do rejestru (budynki i ich otoczenie, obszary),
- inne zabytki nieruchome proponowane do objęcia gminną ewidencją zabytków,
- historyczne symbole kultu religijnego (kapliczki i krzyże przydrożne).

Przy sporządzaniu listy zabytków nieruchomych proponowanych do objęcia gminną ewidencją zabytków oraz historycznych kapliczek i krzyży przydrożnych uwzględniono obiekty wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (pismo WUOZ-AF/4163/1029/6/04 z dnia 29 marca 2004 r.) oraz znajdujące się w materiałach archiwum WKZ w Katowicach, jak również określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" z 1999 r. W ramach niniejszego opracowania przeprowadzono wstępną aktualizację i weryfikację wskazanych obiektów na podstawie analiz terenowych, a następnie zlokalizowano je na mapach i sporządzono spis adresowy.

Wartości kompozycji urbanistycznej – obszary i zespoły o zachowanym historycznym układzie przestrzennym, ukształtowanym w XIX wieku. W celu ochrony tych wartości wyznaczono **strefy ochrony konserwatorskiej** obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami projektu studium ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków. Strefy te zostały skorygowane w stosunku do obowiązujących w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta" z 1999 r.

Wartości archeologiczne – z uwagi na brak badań powierzchniowych i niewielkie rozpoznanie obszaru miasta pod względem archeologicznym, całość terytorium Jastrzębia Zdroju należy objąć strefą obserwacji archeologicznej.

Wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej w stosunku do obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków:
- konieczność zachowania budynków;
- w przypadku remontów, modernizacji i adaptacji: zachowanie zabytkowego wystroju elewacji oraz wyposażenia wnętrz, utrzymanie gabarytów i historycznego rozplanowania wnętrz, stosowanie tradycyjnych, wysokiej jakości materiałów budowlanych, usunięcie (w miarę możliwości) substandardowych i dysharmonijnych rozbudów, ewentualne przywracanie zniszczonego wystroju elewacji może następować jedynie w oparciu o zachowany materiał ikonograficzny o potwierdzonej wartości historycznej;
- w przypadku zmiany sposobu użytkowania obiektu - unikanie funkcji kolidujących z zabytkową wartością poszczególnych obiektów, nie tylko w sensie materialnym, lecz również w odbiorze społecznym;
- w przypadku terenów wpisanych do rejestru oraz działek związanych z obiektem zabytkowym, obowiązuje spełnienie wymogów ochrony konserwatorskiej w odniesieniu do elementów zagospodarowania objętych wpisem do rejestru, w zakresie i granicach określonych tymże wpisem;
- uzgadnianie prac przy obiekcie z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków, zgodnie z wymaganiami określonymi ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Obiekty proponowane do objęcia ewidencją zabytków miasta Jastrzębie Zdrój (załącznik tabelaryczny nr 3)

Ze względu na niejednoznaczność interpretacji zapisów w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, brak rozporządzenia, w którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi sposób prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz wskaże przesłanki, od których spełnienia jest uzależnione włączenie kart ewidencyjnych i adresowych do ewidencji, a także ich wyłączenie z tych ewidencji. Wykaz obiektów proponowanych do objęcia gminną ewidencją zabytków ma zatem charakter propozycji, do ostatecznej weryfikacji przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków po wydaniu wskazanego rozporządzenia.

Do czasu stworzenia gminnej ewidencji zabytków wymienione w załączniku tabelarycznym nr 3 obiekty, znajdujące się odpowiednio na terenie opracowania poszczególnych planów, należy chronić zapisem w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej w stosunku do obiektów proponowanych do objęcia ewidencją zabytków miasta Jastrzębie Zdrój:
- zachowanie budynków z możliwością remontów, modernizacji i adaptacji oraz zmiany funkcji;
- zachowanie tradycyjnego wystroju i detalu elewacji oraz utrzymanie gabarytów;
- usunięcie (w miarę możliwości) substandardowych i dysharmonijnych rozbudów;
- przypadki planowanej rozbiórki lub całkowitego przekształcenia obiektów należy zgłaszać odpowiednim służbom konserwatorskim.

Kapliczki i krzyże przydrożne (załącznik tabelaryczny nr 4) - wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej w stosunku do kapliczek i krzyży przydrożnych:
- zachowanie obiektów i ich lokalizacji,
- przypadki planowanego przeniesienia obiektów lub konieczność rozbiórki należy zgłaszać odpowiednim służbom konserwatorskim.

Instrumenty ochrony wartości kompozycji urbanistycznej

Określa się obszary posiadające wartość dla historii i kultury miasta, proponowane do objęcia ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jako **strefy ochrony konserwatorskiej**. Wyznaczone obszary odpowiadają, według tradycyjnej terminologii, strefom "B" pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Na terenie miasta Jastrzębie Zdrój nie wyznacza się stref „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej; wymogi ścisłej ochrony dotyczą jedynie terenów wpisanych do rejestru zabytków (Park Zdrojowy) oraz działek związanych z obiektami zabytkowymi: obowiązuje spełnienie wymogów ochrony konserwatorskiej w odniesieniu do elementów zagospodarowania objętych wpisem do rejestru, w zakresie i granicach określonych tymże wpisem.

Wykaz stref zawiera załącznik tabelaryczny nr 5.

Na terenie stref pośredniej ochrony konserwatorskiej obowiązuje zasada ochrony historycznej struktury architektoniczno-urbanistycznej, polegająca na poszanowaniu wartości stylowych nawarstwień oraz utrzymaniu charakteru zabudowy w przypadku jej uzupełnień.

W strefie ochrony konserwatorskiej należy:
- zachować historyczne rozplanowanie ulic i placów oraz innych przestrzeni publicznych;
- określić warunki wprowadzania nowej zabudowy w zakresie usytuowania, skali (wysokości,

gabaryty), bryły i linii zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia zabudowy historycznej i współczesnej;
- dążyć do likwidowania lub odpowiedniej przebudowy elementów dysharmonizujących, zwłaszcza uniemożliwiających odpowiednią ekspozycję zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

W strefach ochrony konserwatorskiej i na terenie całego miasta niezbędne jest uporządkowanie i uzupełnienie istniejącej dokumentacji dóbr kultury poprzez:
- przeprowadzenie weryfikacji listy budynków proponowane do objęcia gminną ewidencją zabytków, uzupełnienie i uaktualnienie kart ewidencyjnych i adresowych;
- precyzyjne określenie granic ochrony, uzasadnione celem ochrony dla każdego obiektu;
- dokonanie wpisu do rejestru zabytków najcenniejszych obiektów i obszarów.

Strefa obserwacji archeologicznych

Z uwagi na brak badań powierzchniowych Archeologicznego Zdjęcia Polski, a tym samym niewielkie rozpoznanie pod względem archeologicznym, całość terenu miasta należy objąć strefą obserwacji archeologicznej, w związku z tym należy:
- o wszelkich zamierzonych większych pracach ziemnych, przed ich rozpoczęciem, powiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- wszelkie działania inwestycyjne w zakresie powyższych prac ziemnych prowadzić pod nadzorem archeologicznym;
- w przypadku stwierdzenia obecności cennych obiektów archeologicznych przeprowadzić ratownicze badania archeologiczne.

Przez większe prace ziemne rozumie się wykopy pod fundamenty dużych budynków i budowli o charakterze produkcyjnym lub usługowym, związane z budową dróg oraz realizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i elektroenergetycznej (nie dotyczy przyłączy).

1.6. Warunki i jakość życia mieszkańców, ochrona ich zdrowia. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

1.6.1. Warunki i jakość życia mieszkańców, ochrona ich zdrowia

Warunki mieszkaniowe

Przeciętna **powierzchnia użytkowa** w mieszkaniach stale zamieszkanych przypadająca na osobę wynosiła w 2002 r. 19,5 m^2; na izbę w mieszkaniach przypadało statystycznie 0,93 osoby, zaś przeciętna liczba osób w mieszkaniu wynosiła 3,26 (wskaźniki niższe niż przeciętne dla wszystkich miast województwa śląskiego).

Mieszkania w Jastrzębiu Zdroju są wyraźnie lepiej **wyposażone w instalacje** w porównaniu z grupą wszystkich miast województwa śląskiego (z wyjątkiem wyposażenia w wodociąg). Ponad 98% ogółu mieszkań w mieście jest wyposażonych w wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, ciepłą wodę bieżącą i centralne ogrzewanie; niższy jest jedynie udział mieszkań wyposażonych w gaz z sieci (84,3% ogółu).

Warunki ekologiczne

Bioklimat rejonu Jastrzębia Zdroju jest łagodnie bodźcowy. Zimy są wyjątkowo łagodne; wiosną i jesienią, częściej niż średnio w Polsce, występują warunki termiczne odczuwane jako komfortowe.

Najgorsze **warunki przewietrzania** występują w bocznych dolinkach Jastrzębianki, Ruptawki (dolnej części) i Gmyrdka (o przebiegu na ogół poprzecznym w stosunku do kierunków najczęściej wiejących wiatrów, gdzie są one tłumione przez wysoką zabudowę zlokalizowaną powyżej zboczy dolin lub w ich górnych częściach). Bardzo złe warunki przewietrzania występują w dolinach Bzianki oraz w górnej części doliny Ruptawki.

Zastoiska chłodnego powietrza i mgły tworzą się w dnach dolin i innych zagłębieniach terenu oraz u podnóży stoków przegrodzonych sztucznymi formami terenowymi. W miejscach, gdzie występuje ponadto duża koncentracja źródeł niskiej emisji (rejon dolin Jastrzębianki i Szotkówki), istnieją sprzyjające warunki do dużej koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W warunkach silnie inwersyjnych możliwe jest powstawanie na tych terenach smogu.

Najlepszym **nasłonecznieniem** cechują się tereny o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej oraz nachyleniu powyżej 10%. Udział takich terenów jest niewielki (1,3% obszaru miasta). Stosunkowo dobrym nasłonecznieniem cechują się ponadto tereny o ekspozycji jak wyżej oraz ekspozycji wschodniej i zachodniej i nachyleniem w przedziale 5-10% (16% obszaru miasta). Tereny charakteryzujące się obojętnym nasłonecznieniem dominują w północnej i wschodniej części miasta.

Zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta pochodzą z kilku podstawowych grup źródeł:

przemysłowych, niskiej emisji oraz komunikacji. Większość zanieczyszczeń wytwarzana jest na terenie miasta. Część pochodzi ze źródeł zewnętrznych, głównie z miast Karwińsko-Ostrawskiego Okręgu Przemysłowego oraz rejonu Wodzisławia Śląskiego i Rybnika. Największymi emitorami zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na terenie Jastrzębia Zdroju są elektrociepłownie „Zofiówka" i „Moszczenica" oraz kopalnie węgla kamiennego: „Jas – Mos", „Zofiówka" i „Borynia".

W mieście notuje się przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego, benzo-a-pirenu, substancji smołowych, fenolu oraz w niewielkim stopniu metali ciężkich, dwutlenków siarki i azotu. Opad pyłu ustabilizował się na poziomie 30 – 60 g/m^2/rok w Boryni, Bziu, Ruptawie, Szerokiej i Moszczenicy, znacznie poniżej obowiązującej do 2002 r. normy (200 g/m^2/rok). Najwyższy poziom opadu pyłu notuje się w punktach pomiarowych w rejonie centrum miasta (ok. 100 – 130 g/m^2/rok), zwłaszcza na południowy zachód od KWK "Zofiówka" (Jastrzębie Górne). Zawartość metali ciężkich w opadającym pyle jest ogólnie niewielka, znacznie poniżej przyjętych norm.

Ocena jakości powietrza, przeprowadzona przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska za lata 2002 i 2003, zalicza Jastrzębie Zdrój do klasy B/C (przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu zawieszonego PM10) oraz B (przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń benzenu). Klasyfikacja roczna ze względu na ochronę roślin zalicza miasto do klasy A (brak przekroczeń wartości dopuszczalnych tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu).

Zagrożenie hałasem w Jastrzębiu Zdroju tworzy przede wszystkim transport drogowy, w mniejszym stopniu - kolejowy. Emisja hałasu z obiektów przemysłowych ma dużo mniejsze znaczenie, z wyjątkiem terenów położonych w sąsiedztwie zakładów wydobywczych kopalń węgla kamiennego. Najbardziej zagrożone hałasem są tereny położone wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych miasta (ul. Pszczyńska, Wodzisławska, Cieszyńska, 11 Listopada, Al. Piłsudskiego).

Odpady niebezpieczne na terenie miasta obejmują: odpady medyczne i weterynaryjne, azbest, PCB, oleje odpadowe, baterie, akumulatory, urządzenia elektryczne i elektroniczne oraz zużyte samochody i opony. Część odpadów niebezpiecznych znajduje się w strumieniu niesegregowanych odpadów komunalnych (ok. 200 Mg rocznie). Źródłem odpadów niebezpiecznych są głównie gospodarstwa domowe, szpitale i przychodnie, a także eksploatacja pojazdów. Na terenie miasta nie działają podmioty gospodarcze wytwarzające większe ilości odpadów niebezpiecznych w wyniku prowadzonych procesów technologicznych.

1.6.2. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Oprócz negatywnego oddziaływania eksploatacji węgla kamiennego (rozdział 1.4.2), istotne, lokalne zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi możliwość **zalania i podtopień** niektórych terenów.

Strefa zalewowa Q1 w dolinie Szotkówki stanowi obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią, określonego zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach. Dla strefy Q1, zgodnie z art. 83 ust. 1 cyt. ustawy, zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a w szczególności wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych, sadzenia drzew lub krzewów z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub obsypisk, zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót z wyjątkiem robót związanych z regulacja lub utrzymywaniem wód.

W **dnach dolin rzecznych**, w których mogą wystąpić podtopienia w wyniku lokalnych wezbrań o trudnej do przewidzenia wielkości, wywołanych wystąpieniem deszczu nawalnego o dużym natężeniu opadu, zaleca się ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy z uwagi na potencjalne zagrożenie powodziowe. W planach miejscowych należy szczegółowo rozpoznać lokalne warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne, a w przypadku realizacji zabudowy należy przestrzegać następujące rozwiązania techniczne zabezpieczające obiekty przed potencjalnymi zagrożeniami: rezygnacja z podpiwniczeń obiektów, wyniesienie 1. poziomu użytkowego co najmniej 1 m powyżej górnej krawędzi koryta cieku, dla zabezpieczenia przed możliwością naruszenia konstrukcji budynku w wyniku podmycia skarpy koryta należy odsunąć zabudowę na bezpieczną odległość, jednak nie mniej niż 15 m od górnej krawędzi skarpy.

W obrębie dna dolin rzecznych położonych w **strefach niekorzystnych skutków prognozowanych osiadań terenu** dla przepustowości koryt cieków zaleca się rezygnację z zabudowy do czasu ustabilizowania warunków wodnych; zabudowa jest dopuszczalna wyłącznie w przypadku szczegółowego rozpoznania wpływu eksploatacji węgla kamiennego na stosunki wodne i stwierdzenia, że charakter odkształceń terenu oraz przyjęte rozwiązania techniczne zapewniają bezpieczne odprowadzanie wód powierzchniowych oraz utrzymywanie właściwego poziomu wód gruntowych.

Strefy intensywnych zmian stosunków wodnych w wyniku osiadań terenu o nieustabilizowanych warunkach gruntowo – wodnych wyklucza się z możliwości zabudowy do czasu ustabilizowania warunków wodnych; po tym czasie należy ponownie ocenić przydatność terenów do zabudowy. Wyklucza się możliwość zabudowy terenów prognozowanych zalewisk do czasu ustabilizowania warunków wodnych.

1.7. Stan prawny gruntów

Dominującą formą własności gruntów w Jastrzębiu Zdroju jest własność prywatna, obejmująca 67% ogólnej powierzchni miasta. Grunty skarbu państwa zajmują nieco ponad piątą część terytorium Jastrzębia Zdroju, natomiast udział gruntów stanowiących własność gminy wynosi 12,5%, nieistotny w skali miasta jest udział gruntów województwa i powiatu wodzisławskiego (0,1%).

Tabela 1.11. Struktura władania gruntami według grup rejestrowych

Grupa rejestrowa do której należy podmiot ewidencyjny	grunty według podmiotów ewidencyjnych zaliczonych do odpowiedniej grupy rejestrowej	pow. (ha)	udział (%)
1	**GRUNTY SKARBU PAŃSTWA nie oddane w użytkowanie wieczyste:**	**934.0040**	**10.95**
	– w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych	290.8980	3.41
	– w zarządzie PGL Lasy Państwowe	311.1138	3.64
	– we władaniu państwowych jednostek organizacyjnych bez osobowości prawnej	73.7467	0.87
	– we władaniu organów adm. publ. gospodarujących zasobem nieruchomości SP	198.6120	2.33
	– we władaniu pozostałych osób i jednostek organizacyjnych	59.2155	0.70
	– we współwłasności z osobami fizycznymi	0.4179	0.00
2	**GRUNTY SKARBU PAŃSTWA oddane w użytkowanie wieczyste:**	**748.5700**	**8.77**
	– oddane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym	14.6230	0.17
	– oddane w użytkowanie wieczyste państwowym osobom prawnym	561.7691	6.58
	– oddane w użytkowanie wieczyste spółdzielniom mieszkaniowym	95.8497	1.13
	– oddane w użytkowanie wieczyste pozostałym osobom	59.4928	0.70
	– oddane w użytkowanie wieczyste gminie	16.8356	0.19
3	**GRUNTY PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH**	**54.8024**	**0.64**
4	**GRUNTY GMINY nie oddane w użytkowanie wieczyste:**	**896.7190**	**10.51**
	– we władaniu gminnych organów gospodarujących gminnym zasobem	722.8811	8.48
	– we władaniu gminnych jednostek organizacyjnych	168.6375	1.98
	– we władaniu innych osób i jednostek organizacyjnych	4.7092	0.05
	– we współwłasności z osobami fizycznymi	0.4008	0.00
	– we współwłasności z osobami prawnymi	0.0905	0.00
5	**GRUNTY GMINY oddane w użytkowanie wieczyste:**	**144.4640**	**1.70**
	– oddane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym	29.8057	0.35
	– oddane w użytkowanie wieczyste gminnym osobom prawnym	1.9379	0.02
	– oddane w użytkowanie wieczyste spółdzielniom mieszkaniowym	66.1754	0.78
	– oddane w użytkowanie wieczyste innym osobom	39.3844	0.46
	– oddane w użytkowanie wieczyste gminie i osobom fizycznym	7.1605	0.08
6	**GRUNTY GMINNYCH OSÓB PRAWNYCH**	**23.3111**	**0.27**
7	**GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH:**	**5498.7900**	**64.45**
	– stanowiące własność bądź współwłasność osób fizycznych	5476.7377	64.19
	– we współwłasności z osobami prawnymi	3.7144	0.04
	– we władaniu gminy	0.3374	0.00
	– we władaniu rolniczych spółdzielni produkcyjnych	17.9957	0.21
8	**GRUNTY SPÓŁDZIELNI:**	**103.1660**	**1.21**
	– rolniczych spółdzielni produkcyjnych	96.3763	1.13
	– spółdzielni mieszkaniowych	0.0872	0.00
	– innych spółdzielni	6.7029	0.08
9	**GRUNTY KOŚCIOŁÓW i ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH**	**57.9370**	**0.68**
11	**GRUNTY POWIATU nie oddane w użytkowanie wieczyste**	**0.5585**	**0.01**
13	**GRUNTY WOJEWÓDZTWA nie oddane w użytkowanie wieczyste**	**10.2901**	**0.12**
14	**GRUNTY WOJEWÓDZTWA oddane w użytkowanie wieczyste**	**0.3120**	**0.00**
15	**GRUNTY SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO I INNYCH PODMIOTÓW EWIDENCYJNYCH:**	**39.5649**	**0.46**
	– spółek handlowych	23.5723	0.28
	– spółek cywilnych	0.1886	0.00

	– partii politycznych i stowarzyszeń	15.5806	0.18
	– innych osób	0.4120	0.00
	brak danych ewidencyjnych	19.6069	0.23
	RAZEM	**8534.13**	**100.00**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Mapa 1.9. Stan prawny gruntów. Struktura władania według form własności; 1:22500

Udział gruntów głównych podmiotów ewidencyjnych w powierzchni miasta w 2004 r. w porównaniu z rokiem 1998 nie uległ zasadniczym zmianom, nieco mniejszy jest jedynie udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz gruntów kopalń.

Tabela 1.12. Stan władania gruntami w latach 1998 i 2004

grunty według wybranych podmiotów ewidencyjnych i form władania	stan w 1998 r.		stan w 2004 r.	
	pow. ha	udział %	pow. ha	udział %
GRUNTY SKARBU PAŃSTWA nie oddane w użytkowanie wieczyste:				
– Lasy Państwowe	329	3.86	311.1138	3.64
– Koleje Państwowe	79	0.93	63.1983	0.74
– Drogi Krajowe	25	0.29	5.8443	0.07
– Wody	32	0.38	5.8708	0.07
– Agencja Własności Rolnej	313	3.67	293.8141	3.42
– Inne grunty SP	270	3.17	250.9583	2.94
GRUNTY SKARBU PAŃSTWA w użytkowaniu wieczystym:				
– Kopalnie oraz grunty w zarządzie kopalń	608	7.13	554.5222	6.50
– Inne osoby prawne i osoby fizyczne	137	1.61	255.5186	2.99
GRUNTY GMINY nie oddane w użytkowanie wieczyste	**922**	**10,82**	**920.0325**	**10.78**
GRUNTY GMINY oddane w użytkowanie wieczyste	**178**	**2.09**	**144.4640**	**1.70**
– osoby fizyczne	63	0.74	29.8057	0.35
– osoby prawne	82	0.96	113.1115	1.33
– inne	33	0.39	1.5467	0.02
GRUNTY PRYWATNE - osoby fizyczne	**5406**	**63.41**	**5497.1653**	**64.43**
GRUNTY PRYWATNE - osoby prawne	**176**	**2.06**	**154.0805**	**1.81**
GRUNTY KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	**40**	**0.47**	**57.9370**	**0.68**
brak danych ewidencyjnych			19.6069	0.23
powierzchnia ewidencyjna miasta	8525[1)]	100.00	8534.13	100.00

[1)] – powierzchnia podana w oprac. „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jastrzębie Zdrój", 1999 r.

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Dane za rok 1998: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jastrzębia Zdroju. Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Miasta Jastrzębia Zdroju, marzec 1999 r.

Niemal całość gruntów prywatnych stanowi własność osób fizycznych (65% powierzchni miasta), blisko dwie trzecie gruntów osób fizycznych wchodzi w skład gospodarstw rolnych. Pozostała część gruntów należy w głównej mierze do Skarbu Państwa (11%) i gminy (10,5%) oraz stanowi grunty Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste różnym podmiotom (blisko 9%). Udział gruntów stanowiących własność szeregu innych podmiotów ewidencyjnych nie przekracza z reguły 1% ogólnej powierzchni miasta (grunty przedsiębiorstw państwowych i państwowych osób prawnych, gminnych osób prawnych, spółdzielni, kościołów i związków wyznaniowych, powiatu, województwa oraz spółek prawa handlowego i innych podmiotów).

Tabela 1.13. Stan władania gruntami według form własności

Grunty według form własności	pow. (ha)	udział (%)
GRUNTY SKARBU PAŃSTWA		
we władaniu organów administracji publicznej gospodarujących zasobem SP	198.61	2.3
w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych	290.90	3.4
w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	311.11	3.7
we władaniu różnych osób i jednostek organizacyjnych lub oddane w wieczyste użytkowanie	936.75	10,9
GRUNTY GMINY JASTRZĘBIE ZDRÓJ		
we władaniu gminnych organów gospodarujących gminnym zasobem	727.50	8.5
we władaniu różnych osób i jednostek organizacyjnych lub oddane w wieczyste użytkowanie	337.00	4.0
GRUNTY POWIATU i WOJEWÓDZTWA		
Grunty powiatu i województwa wraz z oddanymi w wieczyste użytkowanie	11.16	0.1
GRUNTY PRYWATNE		
osób fizycznych	5500.63	64.5
spółdzielni	103.17	1.2
kościołów i związków wyznaniowych	57.94	0.7

innych podmiotów ewidencyjnych (np. spółki handlowe, cywilne, partie, stowarzyszenia)	39.75	0.5
brak danych ewidencyjnych	19.61	0.2
RAZEM	**8534.13**	**100.00**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Wśród poszczególnych podmiotów ewidencyjnych (poza osobami fizycznymi) największe znaczenie ma gmina Jastrzębie Zdrój (posiadająca blisko 9% gruntów w mieście) oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. i poszczególne kopalnie, których własnością jest nieco ponad 6% wszystkich gruntów w mieście. Istotniejszy udział w ogólnej powierzchni gruntów mają ponadto grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe" (3,7%) oraz Agencji Nieruchomości Rolnych (3,4%). Grunty stanowiące zasób Skarbu Państwa zajmują 2,3% powierzchni miasta.

Tabela 1.14. Stan władania gruntami według podmiotów ewidencyjnych

Podmioty ewidencyjne	pow. (ha)	udział (%)
Gmina Jastrzębie Zdrój	728.5812	8.54
Skarb Państwa	197.0844	2.31
Województwo Śląskie i powiat wodzisławski	10.6747	0.13
Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe"	311.1138	3.64
Agencja Nieruchomości Rolnych	290.8980	3.41
Spółdzielnie i kółka rolnicze	115.7973	1.36
Polski Związek Działkowców i grunty innych podmiotów użytkowane jako ogrody działkowe	60.6419	0.71
Zarządcy wód	15.0184	0.18
Drogi miejskie i inni zarządcy dróg	148.8364	1.75
Polskie Koleje Państwowe i Jastrzębska Spółka Kolejowa	104.4535	1.23
Podmioty prowadzące działalność w zakresie infrastruktury technicznej, poczty i telekomunikacji oraz usług komunalnych z wyjątkiem gruntów Zakładu Gosp. Mieszkaniowej i Jastrzębskiego Zakładu Komunalnego	61.1885	0.72
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Jastrzębski Zakład Komunalny	20.4316	0.24
Jastrzębska Spółka Węglowa i poszczególne kopalnie	528.5292	6.19
Jastrzębska Strefa Aktywności Gospodarczej, Spółka Restrukturyzacji Kopalń, podmioty w upadłości i likwidacji	55.4468	0.65
Podmioty prowadzące działalność w zakresie usług i produkcji	67.5554	0.79
Spółdzielnie mieszkaniowe i Towarzystwo Budownictwa Społecznego	167.1615	1.96
Podmioty prowadzące działalność w zakresie administracji publicznej i usług na rzecz całego społeczeństwa	14.4087	0.17
Podmioty prowadzące dział. w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki socjalnej, rekreacji, kultury i sportu	15.4649	0.18
Kościoły i związki wyznaniowe	75.0931	0.88
Grunty osób fizycznych stanowiące gospodarstwa rolne	3572.8194	41.87
Pozostałe grunty osób fizycznych	1953.3209	22.86
Brak danych ewidencyjnych	19.6069	0.23
RAZEM	8534.13	100.00

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

Mapa 1.10. Stan prawny gruntów. Struktura władania według podmiotów ewidencyjnych; 1:22500

Grunty stanowiące zasób gminny.

Zgodnie z Ewidencją gruntów i budynków miasta Jastrzębie Zdrój (stan na 5 maja 2004 r.) własnością Gminy Miasta Jastrzębie Zdrój było nieco ponad 913 ha gruntów (10,7% ogólnej powierzchni miasta). Ponad połowę (57%) gruntów składających się na zasób gminny stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane. Na pozostałą część gruntów Gminy Miasta Jastrzębie Zdrój składają się w głównej mierze użytki rolne (27%), a także grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (blisko 12%). Pozostałe grupy użytków (nieużytki, tereny różne oraz grunty pod wodami) zajmują łącznie niespełna 5% ogólnej powierzchni gruntów stanowiących zasób gminny.

Biorąc pod uwagę bardziej szczegółowy podział gruntów według rodzajów użytków gruntowych zaznacza się wyraźna przewaga gruntów pod drogami, stanowiących trzecią część gruntów Gminy Miasta Jastrzębie Zdrój. Znaczący jest także udział gruntów rolnych (blisko 20%) oraz terenów zabudowanych, klasyfikowanych jako „inne" (blisko 12%), w skład których wchodzą miedzy innymi tereny usług publicznych (oświaty, ochrony zdrowia, kultury itp.) oraz cmentarzy. Udział pozostałych użytków w ogólnej powierzchni gruntów stanowiących zasób gminny nie przekracza 3,5%, z wyjątkiem gruntów zadrzewionych i zakrzewionych (ponad 6%) oraz lasów (ponad 5%).

Rozmieszczenie gruntów stanowiących zasób gminny według podziału miasta na obręby geodezyjne: ponad połowa (55%) powierzchni gruntów Gminy Miasta Jastrzębie Zdrój skupia się w trzech obrębach położonych w środkowej części miasta: Jastrzębie Miasto (18,9%), Jastrzębie Zdrój (18,5%) oraz Jastrzębie Górne (17,5%). Jeśli dodatkowo uwzględnić grunty gminy położone w obrębie Jastrzębie Dolne oraz grunty położone w północnej części obrębu Ruptawa (rejon cmentarza komunalnego i doliny Ruptawki), odsetek ten wzrasta do około 62%.

Pozostała część gruntów gminy nie tworzy większych skupisk i jest dość równomiernie

rozmieszczona w poszczególnych obrębach: w Bziu (łącznie trzy obręby Bzie Dolne, Górne i Zameckie, gdzie skupia 12% ogólnej powierzchni gruntów stanowiących zasób gminny), w północnej części miasta (Szeroka i Borynia – 12%) oraz w południowej i południowo – zachodniej (Ruptawa i Cisówka oraz Moszczenica – łącznie 14%).

Grunty stanowiące zasób gminny, dotychczas niezabudowane i niezagospodarowane na inne cele wiążące się z trwałym zainwestowaniem, nie stanowiące ponadto lasów oraz gruntów pod wodami i stawami, obejmują jedynie 350,72 ha (38% ogólnej powierzchni gruntów stanowiących zasób gminny). Połowę z nich tworzą grunty rolne (178 ha). Przydatność omawianych gruntów do zabudowy lub wykorzystania na inne cele jest silnie zróżnicowana.

Tabela 1.15. Dotychczasowe użytkowanie gruntów stanowiących zasób gminny w podziale na użytki według ewidencji gruntów

Grupa użytków gruntowych	rodzaj użytku	rodzaj użytku gruntowego	pow. ha	udział %
użytki rolne	Br	użytki rolne zabudowane	0,8165	0,09
	Ps	pastwiska trwałe	17,0112	1,86
	R	grunty orne	177,9979	19,48
	S	sady	0,0644	0,01
	W	rowy	0,4573	0,05
	Wsr	grunty pod stawami	0,0860	0,01
	Ł	łąki trwałe	51,1735	5,60
	razem		**247,6068**	**27,10**
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Ls	lasy	49,1018	5,38
	Lz	grunty zadrzewione i zakrzewione	57,8561	6,33
	razem		**106,9579**	**11,71**
grunty zabudowane i zurbanizowane	B	tereny mieszkaniowe	27,3391	2,99
	Ba	tereny przemysłowe	21,1406	2,31
	Bi	inne tereny zabudowane	105,5353	11,55
	Bp	zurbanizowane tereny niezabudowane	19,1839	2,10
	Bz	tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	32,0217	3,51
	dr	drogi	305,3390	33,43
	Ti	inne tereny komunikacyjne	4,2427	0,46
	Tk	tereny kolejowe	1,7618	0,19
	razem		**516,5641**	**56,55**
nieużytki	N	nieużytki	11,7874	1,29
grunty pod wodami	Wp	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	1,9772	0,22
	Ws	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	13,0280	1,43
	razem		**15,0052**	**1,64**
tereny różne	Tr	tereny różne	**15,6356**	**1,71**
RAZEM			**913,57**	**100**

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój, stan na 5 maja 2004 r.

1.8. Układ komunikacyjny

1.8.1. Układ drogowy

Sieć drogową miasta tworzą drogi publiczne, dzielące się ze względu na rodzaj pełnionych funkcji na drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz drogi niepubliczne, wewnętrzne (osiedlowe, zakładowe, prywatne). Zaliczenie dróg publicznych do kategorii dróg wojewódzkich i powiatowych regulują, odpowiednio:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. z 1998 r. Nr 160, poz. 1071),
- Uchwała Nr 82/114/II/2004 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 22 stycznia 2004 r. w sprawie nadania numerów drogom powiatowym w mieście na prawach powiatu Jastrzębie Zdrój.

Według ewidencji gruntów powierzchnia dróg (pasów drogowych) wynosi 462,2 ha (5,4% ogólnej powierzchni miasta); część dróg znajduje się w obrębie użytków klasyfikowanych jako tereny kolejowe lub inne (grunty rolne, lasy, tereny zabudowane). Pod względem własnościowym zdecydowana większość dróg stanowi własność gminy, część dróg o znaczeniu ogólnomiejskim stanowi własność Skarbu Państwa oraz Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. Część dróg dojazdowych, zwłaszcza wewnętrznych, stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych oraz osób fizycznych.

Kategorie dróg publicznych ze względu na rodzaj pełnionych funkcji

Drogi wojewódzkie

Jastrzębie Zdrój jest położone poza trasami dróg krajowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. Nr 160 poz. 1071) przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie nr:

- **933** Rzuchów – Wodzisław Śląski – Jastrzębie Zdrój – Pszczyna – Oświęcim – Chrzanów,
- **937** Jastrzębie Zdrój – Hażlach.

Ponadto, wzdłuż zachodniej granicy miasta na terenie gmin Świerklany i Mszana przebiega droga wojewódzka nr 930 Świerklany Dolne – Mszana, łącząca się z drogą wojewódzką nr 933 około 2 km na zachód od granicy miasta.

Drogi wojewódzkie prowadzą w obrębie miasta ulicami:

- droga nr 933: ul. Wodzisławską i Pszczyńską (szacunkowa długość: 10,1 km),
- droga nr 937: ul. Zdrojowa – 11 Listopada – Cieszyńska (7,81 km).

Drogi wojewódzkie łączą się na skrzyżowaniu ulic Wodzisławskiej, Pszczyńskiej i Zdrojowej.

Drogi powiatowe

Uchwałą Nr 82/114/II/2004 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 22 stycznia 2004 roku w sprawie nadania numerów drogom powiatowym na terenie miasta na prawach powiatu – Jastrzębie Zdrój, Zarząd Województwa Śląskiego uchwalił nadanie drogom powiatowym w mieście na prawach powiatu Jastrzębie Zdrój numery zgodnie z wykazem dróg powiatowych w województwie śląskim.

Tabela 1.16. Drogi powiatowe

Nr drogi	ulica	lokalizacja drogi	szacunkowa długość drogi (km)
S 7800	Świerklańska	granica z pow. rybnickim - skrzyżowanie z ul. Powstańców	3,445
S 7801	Powstanców [Śląskich]	granica z pow. wodzisławskim - granica z miastem Żory	5,348
S 7802	Połomska	granica z pow. wodzisławskim - DW 933	2,491
S 7803	Świerczewskiego	granica z pow. pszczyńskim - skrzyżowanie z DW 933	5,746
S 7804	Spokojna, Gospodarska	granica z pow. pszczyńskim - skrzyżowanie z ul. Świerczewskiego	3,309
S 7805	3 Maja	granica z pow. pszczyńskim - skrzyżowanie z ul. Powstańców	1,585
S 7806	Myśliwska	granica z miastem Żory - skrzyżowanie z ul. Świerklańską	1,152
S 7807	Reja, Węglowa, Plebiscytowa	skrzyż. z ul. Powstańców – granica z pow. rybnickim – skrzyż. z ul. Świerklańską	3,880
S 7808	Prof. Ranoszka	granica z pow. wodzisławskim (Godów) - granica z pow. wodzisławskim (Mszana)	2,587
S 7809	Dębina [1)]	skrzyżowanie z DW 933 - granica z pow. pszczyńskim	0,950
S 7810	Libowiec	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z ul. Świerczewskiego	3,780
S 7811	Długosza	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z drogą gminną (ul. Matejki)	1,235
S 7812	Szotkowicka	granica z pow. wodzisławskim - granica z pow. wodzisławskim (Godów)	1,547
S 7813	Aleja Piłsudskiego	skrzyżowanie z DW 933 - skrzyżowanie z DW 937	2,735
S 7814	Podhalańska	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z ul. Graniczną i Cichą	2,624
S 7815	Graniczna	skrzyżowanie z Aleją Piłsudskiego - skrzyżowanie z ul. Podhalańską i Cichą	0,992
S 7816	1 Maja, Kasztanowa	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z ul. Armii Krajowej	1,700
S 7817	Słoneczna, Broniewskiego, Armii Kraj.	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z ul. Prof. Ranoszka	2,810
S 7818	Klubowa	skrzyżowanie z ul. Świerczewskiego - skrzyżowanie z ul. Rolniczą	0,820
S 7819	Podleśna [2)]	skrzyżowanie z ul. Libowiec - skrzyżowanie z drogą gminną (ul. Budowlana)	1,472
S 7820	Korfantego, Cicha [2)]	skrzyżowanie z DW 933 - skrzyżowanie z ul. Świerczewskiego	3,880
S 7821	Rolnicza, Wiosenna [3)]	skrzyż. z ul. Podleśną – skrzyż. z ul. Świerczewskiego - granica z pow. pszczyńskim	4,655
S 7822	Wyzwolenia	skrzyżowanie z DW 937 - skrzyżowanie z ul. Prof. Ranoszka	4,235
S 7823	Strażacka, Pochwacie, Gagarina	skrzyżowanie z DW 933 - skrzyżowanie z ul. Powstańców	4,085
S 7824	Węglowa, Rybnicka	granica z pow. rybnickim - granica z pow. wodzisławskim i skrzyż. z DW 933	3,432
S 7825	Dominika Ździebły, Kołłątaja	granica z pow. cieszyńskim - skrzyżowanie z ul. Wyzwolenia	3,612

źródło: Załącznik do Uchwały Nr 82/114/II/2004 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 22 stycznia 2004 r.

[1)] ul. Dębina jest przejezdna jedynie na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 933 do składowiska odpadów komunalnych,

[2)] drogi częściowo nie wydzielone geodezyjnie,

[3)] ul. Wiosenna jest przejezdna jedynie od skrzyżowania z ul. Świerczewskiego do terenów kolejowych w rejonie stacji kolejowej Pawłowice Górnicze (brak powiązania z ul. Pszczyńską).

Drogi gminne

Dotychczas Rada Miasta Jastrzębie Zdrój nie określiła wykazu dróg uznanych za gminne. Należy uznać, że oprócz dróg wojewódzkich i powiatowych, do dróg o podstawowym znaczeniu dla układu drogowego miasta kwalifikują się drogi wymienione w tabeli 1.17.

Ponadto podstawowe znaczenie dla układu drogowego miasta mają drogi położone poza jego granicami w gminie Mszana: ul. Moszczeńska (łącząca skrzyżowanie dróg wojewódzkich nr 930 i 933 z ul. Prof. Ranoszka, dług. 2,230 m) oraz ul. Jastrzębska (przedłużenie ul. Rybnickiej do Węglowej) i ul. Wiejska (łącząca ul. Węglową i Powstańców Śląskich z drogą wojewódzką nr 930).

Tabela 1.17. Ważniejsze drogi gminne

Ulica	szacunkowa długość drogi (km)
Arki Bożka	0,970
Sybiraków	0,460
Północna wraz z łącznikiem z ul. Pszczyńską	2,100
Warszawska (z przedłużeniem do ul. Pszczyńskiej)	1,075
Mazowiecka	1,170
Łowicka	0,480
Małopolska	0,505
Aleja Jana Pawła II	1,175
Władysława Jagiełły	1,645
Janusza Kusocińskiego	0,925
Dr Mikołaja Witczaka	0,945
Tadeusza Kościuszki	0,420
Karola Miarki	0,410
Górnicza – Wyspiańskiego - PCK	1,670
Żwirki i Wigury	0,575
Okrzei	1,745
Spółdzielcza	3,640
Szybowa - Długa	2,030
Dębina – Obracaja (na wschód od KWK Zofiówka)	1,840
Kardynała Wyszyńskiego	0,620
Komuny Paryskiej - Dąbrowskiego	2,080
Chlebowa	1,350
Kasztanowa (odcinek na południe od skrzyżowania z ul. Armii Krajowej)	0,745
Traugutta - Długosza	1,920
Jana Matejki	2,060
Norwida (dojazd do Zakładu Karnego w Szerokiej)	1,050
Bema	1,610
Plebiscytowa (na odcinku nie stanowiącym drogi powiatowej) - Zamkowa	3,220
Wolności	1,675
Osińska	1,125

1.8.2. Tereny kolejowe

Tereny kolejowe (oznaczone w ewidencji gruntów jako użytek Tk) zajmują 137 ha. Tereny kolejowe wchodzą w skład dwóch układów kolejowych: kolei publicznych (PKP) oraz kolei zakładowych (górniczych).

Linie kolejowe publiczne, zarządzane przez PKP, zostały zlikwidowane. Miasto nie ma dostępu do sieci publicznej kolei. Ruch na liniach prowadzących przez Jastrzębie Zdrój (Pawłowice – Jastrzębie Zdrój – Moszczenica) oraz Zebrzydowice – Wodzisław Śląski został zlikwidowany w latach 1997 – 2001. Jastrzębie Zdrój znajdowało się na trasie linii kolejowych nr:

- 159 Orzesze – Żory – Pawłowice – Jastrzębie Zdrój - Wodzisław Śląski (stacje i przystanki kolejowe: Jastrzębie Górne, Jastrzębie Zdrój, Jastrzębie Zdrój Moszczenica, Szotkowice),
- 170 Jastrzębie Zdrój Moszczenica – Zebrzydowice (Jastrzębie Zdrój Moszczenica, Zofiówka, Ruptawa).
- oraz łącznicy nr 690 Moszczenica R21 – Moszczenica R22.

Linię kolejową nr 159 zamknięto dla ruchu pasażerskiego i towarowego w latach: na odcinku Wodzisław Śl. – Moszczenica 1997 i 1999, na odcinku Moszczenica – Jastrzębie Zdrój - 1997, na odcinku Jastrzębie Zdrój – Pawłowice - 2001; linię kolejową Moszczenica – Zebrzydowice zamknięto dla ruchu pasażerskiego i towarowego w latach, odpowiednio, 1997 i 1999.

Decyzją Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej (TK-1z-4-37(PI)/2000) z dnia 13 grudnia 2000 r. oraz Uchwałą Nr 371 Zarządu PKP S.A. z dnia 22 grudnia 2000 r. na liniach nr 159 (odcinek

Pawłowice Śląskie – Jastrzębie Zdrój – Wodzisław Śl. o długości 31,839 km) i nr 170 (13,409 km) zostały całkowicie zawieszone z przyczyn ekonomicznych przewozy pasażerskie i towarowe; linie te przeznaczone są do fizycznej likwidacji.

Do decyzji tych odnoszą się dwie uchwały sejmiku samorządowego województwa śląskiego w sprawie „wydania opinii dotyczącej likwidacji części linii kolejowej Orzesze - Wodzisław Śląski oraz Jastrzębie Zdrój Moszczenica – Zebrzydowice":

- uchwała Nr I/37/4/2001 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2001 roku w sprawie: wydania opinii dotyczącej likwidacji części linii kolejowej Orzesze - Wodzisław Śląski na odcinku Pawłowice Śląskie - Wodzisław Śląski: [uchwala się] nie skorzystać z prawa do nieodpłatnego przejęcia części likwidowanej linii kolejowej Orzesze - Wodzisław Śląski na odcinku Pawłowice Śląskie - Wodzisław Śląski od km 27,258 do km 57,239;
- uchwała Nr I/37/5/2001 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2001 roku w sprawie: wydania opinii dotyczącej likwidacji części linii kolejowej Jastrzębie Zdrój Moszczenica - Zebrzydowice na odcinku Jastrzębie Zdrój Moszczenica - Granica IZ Gliwice: [uchwala się] nie skorzystać z prawa do nieodpłatnego przejęcia części likwidowanej linii kolejowej Jastrzębie Zdrój Moszczenica - Zebrzydowice na odcinku Jastrzębie Zdrój Moszczenica - Granica IZ Gliwice od km 0,215 do km 8,800.

W piśmie Polskich Kolei Państwowych S.A. (KPN2d-611-1/54/04) z dnia 6 września 2004 r.) zwraca się uwagę, że „zgodnie z art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 84, poz. 948 z późn. zm.), linie kolejowe o znaczeniu lokalnym mogą być przekazywane nieodpłatnie przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. jednostkom samorządu terytorialnego lub sprzedawane przedsiębiorcom w trybie określonym w przepisach o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, mogą zatem zaistnieć warunki dla wykorzystania przedmiotowych linii przez samorząd terytorialny".

Obecnie najbliżej położone stacje kolejowe znajdują się w Wodzisławiu Śląskim, Zebrzydowicach, Rybniku i Żorach.

Jastrzębska Spółka Kolejowa Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju posiada koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na zarządzaniu liniami kolejowymi „górniczymi" (Koncesja Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej Nr TK5-44-1/98 z dnia 24.07.1998 r. na wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na zarządzaniu liniami kolejowymi):
- nr 21 KWK Jas - Mos RG Moszczenica w likwidacji – Boguszowice,
- nr 22 KWK Borynia – PZO Pawłowice Górnicze,
- nr 23 Szeroka – KWK Zofiówka.

1.9. Infrastruktura techniczna

1.9.1. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Jastrzębie Zdrój jest wyposażone w sieć wodociągową w ramach zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę. Zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzenie ścieków znajduje się w gestii Jastrzębskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji S.A. Podstawę działania Jastrzębskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji S.A. stanowi „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych w latach 2003-2005", zatwierdzony przez Radę Miasta Jastrzębie Zdrój Uchwałą nr XLIV/1092/2002 w dniu 10 lipca 2002 r., oraz jego zmiany zatwierdzone Uchwałą Rady Miasta Jastrzębie Zdrój Nr VI/104/2003 w dniu 13 lutego 2003 r.

Dostawcy wody pitnej:
- Severomoravske Vodovody a Kanalizace Ostrawa a.s. (dostawca 70% wody pitnej zużywanej na terenie miasta),
- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów Sp. z o.o.

Główne elementy systemu zaopatrzenia w wodę:
- wodociągi magistralne GPW ø 600 i 1000 mm,
- wodociąg magistralny ø 500 mm z Republiki Czeskiej,
- pompownie wody: Osiedle Przyjaźń (pojemność zbiorników 1000 m^3), Bogoczowiec (820 m^3), VI ul. Kusocińskiego (32 m^3), KJ ul. Wrocławska (48 m^3), G ul. Katowicka (36 m^3), Barbara ul. Turystyczna (2500 m^3), C1 ul. Wielkopolska (900 m^3), A2 ul. Kurpiowska (180 m^3), pompownia

projektowana Moszczenica (2400 m^3).

Na terenie miasta występują zasoby wód głębinowych o ogólnej wydajności eksploatacyjnej 670m^3/h, pozyskiwane w ujęciach:
- KWK Borynia: S-10 i S-11 przy szybach głównych o wydajności 20m^3/h w kategorii B,
- KWK Borynia: S-9, S-12, S-13, S14 przy szybie nr V o wydajności 13m^3/h,
- KWK Zofiówka: S-128 - 80m3/h, S-124 - 120m^3/h i S-129 - 34m^3/h,
- KWK Zofiówka: S-13a, zaopatrująca ogródki działkowe (o nieokreślonej wydajności),
- dzielnica Zdrój: studnia K - 30m^3/dobę i studnia F (o nieokreślonej wydajności).

Istnieje możliwość włączenia tych ujęć do miejskich systemów wodociągowych oraz utworzenia nowych źródeł, jednak pod warunkiem uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej w mieście i ustabilizowania wpływów eksploatacji górniczej.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Miasto Jastrzębie Zdrój posiada sieć kanalizacyjną rozdzielczą – sanitarną i deszczową o łącznej długości 165,5 km:
- sieć kanalizacji sanitarnej – 71,5 km, w tym sieć kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej – 4,7 km,
- sieć kanalizacji deszczowej – 94 km.

Ścieki przemysłowe są odprowadzane do kanalizacji sanitarnej, z wyjątkiem wód dołowych z kopalń węgla kamiennego, kierowanych do kolektora „Olza". Ścieki komunalne odprowadzane są na położone w obrębie miasta oczyszczalnie ścieków: „Ruptawa" i „Dolna" oraz „Borynia" i Bzie", przewidziane do likwidacji.

Stan techniczny sieci kanalizacyjnej jest dostateczny. Właścicielem i eksploatatorem kanalizacji sanitarnej jest Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji S.A., właścicielem i eksploatatorem sieci kanalizacji deszczowej jest Miasto Jastrzębie Zdrój.

Średniodobowa ilość powstających na terenie miasta Jastrzębie Zdrój ścieków komunalnych wynosi łącznie 12307,67 m^3/d, w tym: infiltracja: 2691,55 m^3/d, ścieki z gospodarstw domowych, przemysłowe i z działalności usługowych: 9616,12 m^3/d (ścieki z gospodarstw domowych - 7045,40 m^3/d, w tym dowożone na oczyszczalnie ścieków - 48,12 m^3/d, ścieki przemysłowe - 1587,90 m^3/d, ścieki z działalności usługowych: 982,82 m^3/d).

Aktualnie stopień skanalizowania miasta wynosi 78,4%. Zbiorczym systemem kanalizacji są objęte: centralna część miasta (strefa zurbanizowana), z wyjątkiem fragmentu północnego i północno-zachodniego, pozostałe osiedla zabudowy wielorodzinnej i zorganizowanej jednorodzinnej (Przyjaźń, Bogoczowiec, Złote Łany, 1000-lecia, Dubielec, Zofiówka, Zdrój, Pszczyńska), tereny zakładów wydobywczych kopalń węgla kamiennego (Borynia, Jas – Mos, Zofiówka), obszary „Bzie" oraz „Ruptawa I" i „Ruptawa II" podstrefy jastrzębsko – żorskiej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także rejon ul. Przemysłowej i teren Zakładu Karnego Szeroka.
Ścieki komunalne z terenu zlikwidowanej kopalni węgla kamiennego „Moszczenica" są odprowadzane przez osadnik Imhoffa do cieku Ruptawka.

Kanalizacja deszczowa występuje w centralnej części miasta (strefa zurbanizowana) oraz w obrębie osiedli Złote Łany (Moszczenica) i Tysiąclecia (Szeroka). Odbiornikami wód opadowych odprowadzanych z terenu miasta istniejącą siecią kanalizacji deszczowej na podstawie pozwoleń wodnoprawnych wydanych przez Prezydenta Miasta Żory i Starostę Wodzisławskiego są cieki Gmyrdek, Ruptawka, Jastrzębianka, Szotkówka, Dębinka i Pszczynka.

Pozostałe części miasta (północna i północno – zachodnia część strefy zurbanizowanej: Jastrzębie Górne, Kondziołowiec, Mazurowiec, część dzielnicy Zdrój, rejon ul. Wodzisławskiej) oraz sołectwa: Skrzeczkowice, Borynia, Szeroka, Bzie, Ruptawa i część sołectwa Moszczenica nie posiadają sieci kanalizacyjnej.

Tabela 1.18. Oczyszczalnie ścieków

Charakterystyka	oczyszczalnia	
	Ruptawa	**Dolna**
lokalizacja	ul. Przemysłowa	ul. Witczaka
eksploatowana przez	JZWiK SA	JZWiK SA
typ oczyszczalni	mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów i unieszkodliwianiem osadów ściekowych	mechaniczno – biologiczna, osady ściekowe unieszkodliwiane w oczyszczalni Ruptawa
przepustowość	24000 m^3/d	4600 m^3/d

stopień wykorzystania przepustowości	40% obciążenia hydraulicznego	50% obciążenia hydraulicznego
odbiornik ścieków	Ruptawka	Jastrzębianka
zasięg	Os. Chrobrego, Gwarków, Pionierów, Staszica, Morcinka, Barbary, Arki Bożka, cz. Zdroju	os. Przyjaźń, Bogoczowiec, cz. Zdroju, J. Górnego, KWK JAS-MOS
RIM	148 916	13 950
pozwolenie wodno-prawne na eksploatację i zrzut ścieków oczyszczonych	OŚ-I-6210/37//01 z 28.12.2001 r. wyd. przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój, pozwolenie ważne do 31.12.2006 r.	OŚ-I-6210/20/02 z 03.01.2003 r. wyd. przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój, ważne do 31.12.2012 r.

Tabela 1.19. Oczyszczalnie ścieków przeznaczone do likwidacji: Borynia, Zofiówka[1)], Bzie:

Charakterystyka	oczyszczalnia		
	Borynia	**„Zofiówka"**	**Bzie**
lokalizacja	KWK „Borynia"	przy KWK „Zofiówka"	ul. Świerczewskiego
eksploatowana przez	JZWiK SA	KWK „Zofiówka"	JZWiK SA
typ oczyszczalni	mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów	mechaniczno - biologiczna	mechaniczno - biologiczna
przepustowość	3000 m^3/d	4000 m^3/d	200 m^3/d
stopień wykorzystania przepustowości	63% obciążenia hydraulicznego	80% obciążenia hydraulicznego	30% obciążenia hydraulicznego
odbiornik ścieków	Szotkówka	Jastrzębianka	Hynek
zasięg	os. 1000 lecia, KWK Borynia	os. Dubielec, KWK „Zofiówka"	obiekty przemysłowe, bazy transportowe, giełda towarowa
pozwolenie wodno-prawne na eksploatację i zrzut ścieków oczyszczonych	Na eksploatację obiektów oczyszczalni OŚ-I-6210/35/00 z 02.01.2001 r. wydane przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój, ważne do 31.12.2005 r.	-	OŚ-I-6210/19//02 z 02.01.2003 r. wydane przez Prezydenta Miasta Jastrzębie Zdrój, ważne do 31.12.2004 r.

[1)] Oczyszczalnia ścieków „Zofiówka" będzie funkcjonować wyłącznie jako oczyszczalnia zakładowa KWK „Zofiówka", ścieki komunalne z os. Dubielec zostaną skierowane na miejską oczyszczalnię ścieków „Ruptawa".

Zgodnie z projektem inwestycji pn. „Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły" obszar aglomeracji miasta Jastrzębie Zdrój współtworzą części sąsiednich gmin Godów i Mszana.

Przewiduje się budowę w obrębie miasta Jastrzębie Zdrój do 2008 r. 128,63 km sieci kanalizacji sanitarnej, w tym 109,04 km sieci kanalizacji sanitarnej i 19,59 km rurociągów tłocznych oraz 11 km sieci kanalizacji deszczowej.

Łącznie z siecią kanalizacji istniejącej, długość kanalizacji sanitarnej wyniesie w 2008 r. 199 km (w tym długość kolektorów tłocznych – 24 km), zaś sieć kanalizacji deszczowej liczyć będzie 105 km (w 2028 r. – 130 km).

1.9.2. System energetyczny

1.9.2.1. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie miasta funkcjonują **dwa systemy zaopatrzenia odbiorców w paliwa gazowe**

system gazu ziemnego wysokometanowego rozprowadzanego przez:
- PGNiG S.A. – Regionalny Oddział Przesyłu w Świerklanach w zakresie sieci wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych I^o stopnia,
- GSG Sp. z o.o. - Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu w zakresie sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia oraz stacji redukcyjno – pomiarowych II° stopnia;

system gazu z odmetanowania kopalń, w ramach którego działają:
- Zakład Odmetanowania Kopalń „ZOK" Sp. z o.o. - w zakresie kompleksowego odmetanowania górotworu w kopalniach węgla kamiennego,
- Spółka Energetyczna „Jastrzębie" S.A. – w zakresie rozprowadzania gazu ujętego na poszczególnych kopalniach oraz Jastrzębska Spółka Węglowa jako właściciel kopalń.

Paliwo gazowe z odmetanowania kopalń jest ujmowane w postaci mieszanki metanowo-powietrznej, którego ilość jest ściśle związana z zakresem prowadzonych robót wydobywczych (będących warunkiem eksploatacji metanu). Zasoby tego gazu są weryfikowane corocznie; na początku 2004 r. wynosiły (CH_4 do głębokości 1 000 m):
- zasoby bilansowe - 6 040 mln m^3,
- zasoby przemysłowe - 2 310 mln m^3.

Mieszanka metanowo-powietrzna nadaje się jedynie do wykorzystania przemysłowego (w tym do skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła w przystosowanych do spalania takiej mieszanki paliwowej urządzeniach). Wartość opałowa tego gazu kształtuje się na poziomie około 30 MJ/m^3. Mieszanka metanowo-powietrznej jest przesyłana do EC „Zofiówka", EC „Moszczenica" i KWK Borynia. Łącznie w 2002 r. zużycie mieszanki metanowo-powietrznej wyniosło 37.791.300 m^3.

Gazociągi, którymi transportowany jest gaz z odmetanowania kopalń, są własnością GSG Sp. z o.o. i dzierżawione przez JSW S.A. Po wykupieniu rurociągów gazowych przez JSW S.A. od GSG Sp. z o.o. zostaną one przekazane aportem do spółki zależnej - SEJ S.A.

Sieci gazownicze

Przez teren miasta przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100 PN 2,5 MPa zasilający stację redukcyjno – pomiarową I° „Jastrzębie Szeroka". Jest on odgałęzieniem od gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Oświęcim – Świerklany. Gazociąg ten stanowi własność PGNiG S.A. Obecnie odgałęzienie i stacja nie są wykorzystywane. Stanowią one rezerwę dla zasilania miasta. Przepustowość SRP I° wynosi 3.000 m^3/h.

Aktualnie odbiorcy z terenu miasta zasilani są ze stacji redukcyjno – pomiarowej I° stopnia zlokalizowanej w Krzyżowicach (gmina Pawłowice). Maksymalna przepustowość tej stacji wynosi 15.000 m^3/h. Według informacji uzyskanej od eksploatatora w sieci gazowej wysokiego ciśnienia oraz w SRP I° występują znaczne rezerwy przepustowości. PGNiG S.A. nie planuje nowych inwestycji związanych z układem dosyłowym gazu do Jastrzębia Zdroju.

Na terenie miasta znajduje się 134,29 km sieci gazowych średniego ciśnienia oraz 38,934 km przyłączy gazowych na poziomie średniego ciśnienia. W 2002 r. do sieci gazowej średniego ciśnienia było podłączonych 1133 odbiorców.

Redukcja gazu z poziomu średniego ciśnienia na niskie odbywa się za pomocą sześciu stacji redukcyjno-pomiarowych II° stopnia o łącznej przepustowości wynoszącej 9.400 m^3/h.

Długość sieci gazowych niskiego ciśnienia na terenie miasta wynosi 114,07 km, długość przyłączy 28,437 km. W 2002 r. do sieci gazowej niskiego ciśnienia było podłączonych 2.333 odbiorców.

1.9.2.2. Zaopatrzenie w ciepło

System ciepłowniczy na terenie miasta obejmuje:

- centralny system zaopatrzenia w ciepło na potrzeby którego pracują dwa źródła (EC Zofiówka i EC Moszczenica, należące do Spółki Energetycznej „Jastrzębie" S.A.);
- 24 zinwentaryzowane kotłownie lokalne o mocy zainstalowanej większej od 100 kW;
- małe źródła ciepła (w tym piece węglowe).

Systemy ciepłownicze Jastrzębia Zdroju pokrywają 71% całkowitego zapotrzebowania mocy cieplnej z terenu miasta, w tym:

– 61% zapotrzebowania w budownictwie mieszkaniowym,
– 94% zapotrzebowania w sektorze usług komercyjnych i wytwórczości,
– 75% zapotrzebowania w obiektach użyteczności publicznej.

Szacuje się, że około 10% zapotrzebowania na ciepło w budownictwie mieszkaniowym Jastrzębia Zdroju pokrywanych jest jeszcze z indywidualnych (piecowych) ogrzewań węglowych, będących głównym źródłem tzw. „niskiej emisji".

Ogólne zapotrzebowanie mocy cieplnej w mieście określono na poziomie ok. 344,6 MW, w tym w zabudowie mieszkaniowej ok. 230,6 MW (67,0%). Roczne zużycie energii cieplnej określono na około 1.941 TJ/a, w tym przez zabudowę mieszkaniową ok. 1.330 TJ/a (68,5%). Przewidywany przyrost zapotrzebowania na nośniki energetyczne dla nowego budownictwa w okresie docelowym do 2008 r. oszacowano na poziomie około 13,5 MW (szczytowo u odbiorców).

Miejska sieć ciepłownicza Jastrzębia Zdroju została ukształtowana głównie wzdłuż magistrali łączącej oba źródła SEJ S.A., z dodatkowymi odgałęzieniami odchodzącymi od tych źródeł. Łączna długość sieci ciepłowniczych PEC Jastrzębie Zdrój wynosi (październik 2003 r.) około 52,7 km, z czego sieci napowietrzne stanowią ok. 8,9 km (17% ogólnej długości sieci), a około 9,6 km wykonane w technologii preizolacji. Pozostałe blisko 65% sieci wykonanych jest jako kanałowe. Rurociągi ciepłownicze systemu mają średnice w przedziale od 250 do 600 mm.

System ciepłowniczy PEC Jastrzębie Zdrój posiada rezerwy w mocy źródeł zasilających oraz w przepustowości sieci. Z uwagi na ciągły proces działań oszczędnościowych i modernizacyjnych (termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł, automatyzacja węzłów ciepłowniczych itp.) stan tych rezerw, przy dyspozycji źródeł na stałym poziomie, ulega corocznie powiększeniu.

Ze względu na bardzo różny okres eksploatacji poszczególnych odcinków sieci (najstarsze odcinki są już eksploatowane od ponad 30 lat) ich stan techniczny jest bardzo różnorodny. Znaczny wiek sieci wpływa na jakość (ciągłość) dostaw ciepła do odbiorców i skutkuje: wysoką awaryjnością, dużymi stratami ciepła na przesyle oraz nadmiernymi ubytkami wody sieciowej (wynikającymi z przestarzałej technologii wykonania rurociągów).

Zużycie paliw gazowych, rezerwy i zagrożenia. Roczne zużycie gazu ziemnego wynosiło łącznie w 2002 r. około 12,04 mln m^3, z czego zużycie na cele c.o. i c.w.u. w gospodarstwach domowych oszacowano na 5,27 mln m^3.

W zakresie pokrycia zapotrzebowania na energię cieplną na bazie gazu ziemnego istnieją znaczne rezerwy w systemie zaopatrzenia miasta w gaz ziemny wysokometanowy. Stacje redukcyjno - pomiarowe pierwszego i drugiego stopnia posiadają znaczne rezerwy przepustowości i w pełni zabezpieczają zapotrzebowanie na gaz ziemny w Jastrzębiu Zdroju dla okresu docelowego.

Na terenach, gdzie rozbudowana jest dystrybucyjna sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia istnieje możliwość zapewnienia pokrycia zwiększonego zapotrzebowania na gaz dla potrzeb odbiorców istniejących i nowych, na bazie istniejącej infrastruktury. Należy dążyć do kompleksowej modernizacji systemu dystrybucyjnego gazu ziemnego na obszarze miasta, tak by w przyszłości obejmował on cały jego teren i dawał możliwość wykorzystania gazu na cele grzewcze w jeszcze większym zakresie, zapewniając pełne bezpieczeństwo zaopatrzenia odbiorców w energię cieplną.

Zagrożeniem jest struktura wiekowa sieci niskiego ciśnienia – około 70% gazociągów ma ponad 20 lat. Dla sieci średniego ciśnienia rurociągi ponaddwudziestoletnie stanowią niecałe 20% sieci.

1.9.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Eksploatacją poszczególnych elementów systemu elektroenergetycznego zlokalizowanych na terenie miasta Jastrzębie Zdrój zajmują się następujące przedsiębiorstwa energetyczne:

- Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Południe Sp. z o.o. (właściciel i eksploatator sieci elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i wyższym);
- Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. w zakresie większości linii 110 kV, linii SN 20 kV, linii nN, stacji GPZ i stacji transformatorowych SN/nN);
- "PKP Energetyka" Sp. z o.o., Zakład Górnośląski w zakresie części linii SN i stacji transformatorowych SN/nN;
- Spółka Energetyczna „Jastrzębie" S.A. w zakresie produkcji energii elektrycznej w EC „Zofiówka" i „Moszczenica";
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. w zakresie stacji GPZ oraz dystrybucji SN i nN na terenie i w rejonie jastrzębskich kopalń;
- Beskidzka Energetyka S.A. (właściciel linii o napięciu 110 kV przechodzącej przez teren miasta).

Zasilanie i struktura sieci. Źródłami zasilania w energię elektryczną dla Jastrzębia Zdroju są linie wysokiego napięcia (WN) zasilające tzw. Główne Punkty Zasilania (GPZ), które posiadają w swoim wyposażeniu zespoły transformatorów i rozdzielni pozwalające przetworzyć wysokie napięcie na średnie napięcie (SN). Na terenie miasta zlokalizowane są dwa źródła energii elektrycznej: elektrociepłownie „Moszczenica" i „Zofiówka", które wytwarzają energię elektryczną na potrzeby sąsiednich kopalń.

Przez teren miasta przebiegają napowietrzne linie najwyższych napięć 220 kV relacji:

- Wielopole – Moszczenica, dł. 5631 m,
- Moszczenica – Czeczott, dł. 5895 m,
- Wielopole – Moszczenica, Kopanina – Liskowiec, dł. 8557 m,
- Kopanina – Liskowiec, dł. 2362 m.

Na terenie Jastrzębia Zdroju nie występują linie o napięciu 400 kV. Linia Kopanina - Liskowiec pozwala na wymianę energii elektrycznej pomiędzy Polską a Republika Czeską. W planach rozwojowych krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się na terenie miasta Jastrzębie Zdrój budowy nowych obiektów elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i wyższym.

Sieć elektroenergetyczna 110 kV, obsługiwana przez GZE S.A., pracuje w układzie zamkniętym, w związku z czym, w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia linii. Stan techniczny powyższych linii został oceniony przez eksploatatora (GZE S.A.) jako zadawalający. Przez teren miasta przebiega również linia 110 kV relacji Moszczenica – Odlewnia Skoczów (dł. 31,2 km), której właścicielem jest Beskidzka Energetyka S.A.; stan techniczny linii oceniany jest jako dobry, linia nie bierze bezpośredniego udziału w zasilaniu miasta.

GZE S.A. planuje w dalszej perspektywie realizację linii 110 kV z GPZ Moszczenica. Inwestycja ta wpłynie głównie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa zasilania gmin sąsiednich. Termin realizacji tej inwestycji aktualnie nie został jeszcze określony.

Na terenie miasta Jastrzębie Zdrój zlokalizowanych jest pięć stacji GPZ. Dwie są własnością

GZE S.A., natomiast trzy pozostałe stanowią własność JSW S.A.

Właścicielem sieci rozdzielczej na terenie Jastrzębia jest głównie GZE. Lokalnie występują sieci rozdzielcze średniego napięcia, których właścicielem są: PKP Energetyka Sp. z o.o. oraz JSW S.A. Na terenie Jastrzębia Zdroju sieci dystrybucyjne średniego napięcia pracują głównie na napięciu 20 kV (linie napowietrzne i kablowe). Lokalnie na terenie kopalń występuje sieć o napięciu 6 kV.

Zużycie i podaż energii. Roczne zużycie energii elektrycznej w mieście w grupach taryfowych „C" i „G" wynosiło łącznie w roku 2002 około 84.807 MWh, w tym w taryfie „G", tj. przede wszystkim w gospodarstwach domowych ok. 60.131 MWh (71%); maksymalny wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w elektroenergetycznym systemie dystrybucyjnym miasta, związany z nowymi terenami rozwojowymi, to w skali miasta ok. 1,5 MW (mocy szczytowej liczonej w stacjach transformatorowych, z uwzględnieniem współczynnika jednoczesności odbioru na poziomie 0,1).

Mimo zwiększającej się ilości urządzeń wykorzystujących energię elektryczną nie należy spodziewać się znaczących przyrostów zapotrzebowania na energię elektryczną, gdyż następuje wymiana urządzeń na bardziej sprawne (zwiększenie sprawności urządzeń).

Zapotrzebowanie na energię elektryczną do celów grzewczych jest w ograniczonym stopniu konkurencyjne w stosunku do pozostałych nośników energii. Obszarami konkurencji jest ogrzewanie w indywidualnych mieszkaniach (głównie poprzednio ogrzewanych piecami węglowymi), przygotowanie ciepłej wody użytkowej (głównie konkurencja w stosunku do gazu), przygotowanie posiłków (konkurencja do gazu). Z punktu widzenia bilansowania nośników energii cieplnej w całej gminie korzystanie z tego nośnika jest niewielkie.

Bezpieczeństwo zaopatrzenia w energię elektryczną. Układ zasilania miasta w energię elektryczną z racji znacznych rezerw w zasilających odbiorców stacjach GPZ daje podstawy do stwierdzenia, że istnieje bezpieczeństwo zasilania miasta na poziomie układu dosyłu energii. O wysokim poziomie bezpieczeństwa zasilania Jastrzębia Zdroju w energię elektryczną stanowi również istnienie na jego terenie dwóch elektrociepłowni, które wytwarzają energię elektryczną w układzie skojarzonym z wytwarzaniem energii cieplnej.

Stopień obciążenia transformatorów w stacjach GPZ wg informacji GZE S.A. wynosi ok. 25% (GPZ Moszczenica) i 50% (GPZ Pochwacie).

Stan techniczny linii 110 kV został oceniony przez eksploatatora (GZE S.A.) jako zadawalający.

Na obszarze Jastrzębia Zdroju istnieje na poziomie średniego napięcia dobrze rozbudowany układ pętlowy, dający możliwość dwustronnego zasilania na tym poziomie napięcia. Istniejące powiązania sieci na średnim napięciu pomiędzy stacjami mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od stanu awaryjnego sieci.

Ogólny stan techniczny istniejących sieci SN został oceniony przez GZE S.A. oraz pozostałych eksploatatorów jako dobry. Na terenie miasta istnieje dobrze rozbudowany układ pętlowy na poziomie średniego napięcia, dający możliwość dwustronnego zasilania na tym poziomie napięcia.

Stan techniczny stacji transformatorowych 20/ 0,4 kV został oceniony przez eksploatatora (GZE S.A.) jako dobry, a średni stopień obciążenia transformatorów w tych stacjach wynosi około 40%.

GZE S.A. systematycznie prowadzi prace modernizacyjne sieci nN w celu poprawy warunków zasilania dla obecnych odbiorców oraz prace inwestycyjne na sieci SN i nN mające na celu stworzenie warunków do zasilenia nowych odbiorców zgodnie z potrzebami rozwojowymi miasta.

Sieć niskiego napięcia na terenie miasta wykonana jest jako kablowa (na obszarach intensywnej zabudowy) oraz jako napowietrzna, zawieszona na słupach (na terenach peryferyjnych). Ogólny stan techniczny istniejących sieci nN został oceniony przez GZE S.A., głównego właściciela tych sieci, jako dobry.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, że w chwili obecnej system elektroenergetyczny Jastrzębia Zdroju zapewnia pewność i bezpieczeństwo zasilania odbiorców energii elektrycznej z jej terenu.

1.9.2.4. Gospodarka odpadami

Podstawę gospodarki odpadami, w tym ich unieszkodliwianie i składowanie, stanowi składowisko odpadów innych niż niebezpieczne Jastrzębie Górne – Dębina, zlokalizowane na obszarze niecki bezodpływowej powstałej na skutek eksploatacji górniczej prowadzonej przez KWK Zofiówka i KWK Pniówek. Docelowo przewidywano oparcie wschodniej granicy składowiska o istniejące skarpy zwałowiska odpadów górniczych "Kościelniok" i sukcesywne jego obwałowywanie kamieniem dołowym z KWK Pniówek. Docelowe założenia rekultywacji przewidywały możliwość zasypania całego obszaru kamieniem dołowym, odtworzenie warstwy glebowej, nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej z myślą utworzenia zespołu przyrodniczo - krajobrazowego w rejonie cieku Dębinka.

Innym sposobem utylizacji odpadów komunalnych jest koncepcja instalacji reaktorów do pirolizy selekcjonowanych odpadów na terenie po likwidowanej KWK „Moszczenia", pod warunkiem ścisłej kontroli jej działania.

1.10. Programy rewitalizacji terenów poprzemysłowych oraz obszarów miejskich

Miasto posiada programy rewitalizacji **terenów poprzemysłowych** oraz **obszarów miejskich**.

„**Program rewitalizacji Terenów Poprzemysłowych** w Jastrzębiu Zdroju na lata 2004 – 2015", przyjęty uchwałą Nr XXII/483/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 15 lipca 2004 r., dotyczy obszaru o powierzchni około 130 ha zlikwidowanej kopalni „Moszczenica", o nieekonomicznie wykorzystywanej przestrzeni, cechującego się znaczącym potencjałem gospodarczym i niedostatecznym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną.

Granice rewitalizowanego obszaru wyznaczają od północy ul. Armii Krajowej, od zachodu ul. Kasztanowa, od południa tereny kolejowe i ul. Chlebowa, od wschodu ul. Chlebowa i Jagiełły oraz przedłużenie wschodniej granicy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i drogi do terenu zlikwidowanej kopalni.

Zgodnie z treścią programu, jego misją jest przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych oraz zainicjowanie działań, mających na celu rozwój terenów po byłej kopalni „Moszczenica". Realizacja programu służyć ma zintegrowanemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu tego terenu. Istotą procesu rewitalizacji jest rozpoczęcie wieloletnich kompleksowych działań technicznych, społecznych i ekonomicznych prowadzących do przygotowania terenu do uruchomienia nowej działalności gospodarczej, podniesienia jego atrakcyjności inwestycyjnej oraz zainicjowanie i rozwój nowej działalności wytwórczej i usługowej, opartej na najlepszych dostępnych technologiach i praktykach. Działania te pozwolą na stworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców oraz przyczynią się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej miasta.

„**Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich** Jastrzębia Zdroju na lata 2004 – 2015", przyjęty uchwałą Nr XXII/482/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 15 lipca 2004 r., dotyczy dwóch obszarów, które „odgrywają z punktu widzenia miasta rolę kluczową, a jednocześnie, problemy na nich występujące, rzutują i rzutować będą na rozwój miasta w sposób istotny poprzez fizyczną i społeczną degradację": obszar I – osiedle Zdrój (obszar położony pomiędzy ul. Broniewskiego, Miarki, Parkiem Zdrojowym, nasypem kolejowym PKP, ul. Zdrojową, 11 Listopada, Prostą, Aleją Jana Pawła II, ul. Jagiełły), obszar II – Centrum Miasta (obszar położony pomiędzy ul. Północną, Graniczną, Podhalańską, Cieszyńską, osiedlem Staszica, ul. Północną, Warszawską, Aleją Piłsudskiego, ul. Sybiraków).

Zakłada się realizację projektów strategicznych: wykształcenie ponadlokalnego centrum administracyjno – usługowego w kwadracie ulic: Piłsudskiego, Sybiraków, Północna i Warszawska; centrum rekreacyjno – usługowego w Zdroju (centrum kulturalno – rekreacyjno – lecznicze i edukacyjne w dzielnicy Zdrój) oraz lokalnych centrów handlowo – usługowych i rekreacyjnych w strefie podmiejskiej.

1.11. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Jastrzębie Zdrój zostało zaliczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (Uchwała Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego [Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 68, poz. 2049]) do Aglomeracji Rybnickiej, stanowiącej jeden z głównych elementów sieci osadniczej województwa śląskiego (aglomerację rybnicką, liczącą 420 tys. mieszkańców, tworzą miasta na prawach powiatu: Rybnik, Jastrzębie Zdrój, Żory i miasto powiatowe Wodzisław Śląski oraz gminy miejskie: Pszów, Radlin i Rydułtowy, z aglomeracją związane są funkcjonalnie przyległe gminy: Marklowice, Świerklany, Mszana, Gaszowice i Jejkowice oraz ośrodek regionalny Racibórz); aglomeracja wykazuje tendencje do rozwoju policentrycznego z ośrodkiem w Rybniku i do wzrostu liczby mieszkańców, a także do rozwoju osadnictwa w korytarzach transportowych łączących Aglomerację z Republiką Czeską i Aglomeracją Ostrawską poprzez Chałupki. Rozwój osadnictwa w korytarzach (...) Cieszyn – Jastrzębie Zdrój jest przykładem tworzących się poza ukształtowanymi aglomeracjami miejskimi korytarzy transportowo – osiedleńczych (znaczne obszary o szczególnie wysokiej gęstości osiedli, dynamicznym rozwoju ekonomicznym i wzrastającej presji na środowisko). Dla dalszego rozwoju aglomeracji ważna jest krystalizacja i uzupełnienie tkanki osadniczej oraz wzmocnienie i rozwój brakujących usług decydujących o randze aglomeracji w zakresie kultury, szkolnictwa wyższego i nauki.

Jastrzębie Zdrój w koncepcji układu komunikacyjnego drogowego sytuowane jest na pozycji

„pozostałego węzła komunikacyjnego" oraz lokalnego centrum dystrybucji, postrzegane jest jako potencjalny węzeł przesiadkowy, postuluje się wykorzystanie przemysłowych linii kolejowych dla przewozów pasażerskich. Jastrzębie Zdrój stanowi regionalny węzeł komunikacji rowerowej (zgodnie z programem „Rowerem po Śląsku") - przez obszar miasta prowadzą Europejska Trasa Rowerowa EUROVELO (trasa R4): Chałupki – Jastrzębie Zdrój – Pszczyna – Oświęcim – Kraków oraz trasy rowerowe pierwszorzędne: Rybnik – Jastrzębie Zdrój – Cieszyn i Jastrzębie Zdrój – Godów.

Jastrzębie Zdrój widziane jest ponadto jako ośrodek rozwoju bazy edukacyjnej oraz kształcenia ustawicznego i instrumentów doradczych. W planie wskazuje się, iż utrzymująca się ostatnio dobra koniunktura na węgiel koksowy może spowodować rozwój kopalnictwa tego surowca; istnieje też możliwość uruchomienia wydobycia węgla koksowego z nowych złóż w rejonie Jastrzębia Zdroju.

Miasto zostało zaliczone do następujących obszarów problemowych:

- restrukturyzacji przemysłu i suburbanizacji;
- negatywnego oddziaływania przemysłu i urbanizacji (tereny charakteryzujące się najwyższymi stężeniami zanieczyszczeń gleb występują w (...) Jastrzębiu Zdroju, powiększenie się istniejących zalewisk może wystąpić na terenach położonych pomiędzy (...) Jastrzębiem Zdrój i Pawłowicami).

Zgodnie z wizją przestrzennego systemu województwa śląskiego, Jastrzębie Zdrój stanowi część zachodniego obszaru metropolitalnego z centrum w Aglomeracji Rybnickiej, pełniąc rolę ośrodka regionalnego.

Kierunki polityki przestrzennej:

- rewaloryzacja (humanizacja) współczesnych osiedli mieszkaniowych;
- wzmocnienie powiązań drogowych o znaczeniu regionalnym i lokalnym obszaru przygranicznego z terenem Czech poprzez przebudowę istniejących już układów w rejonie (...) Jastrzębia Zdroju;
- wzmacnianie sieci powiązań wewnętrznych poprzez realizację połączeń zwiększających dostępność terenów Aglomeracji Rybnickiej i Raciborza poprzez (...) przebudowę drogi wojewódzkiej nr 933 Rydułtowy (od drogi wojewódzkiej 935) – Wodzisław Śląski – węzeł Mszana A1 – Jastrzębie Zdrój – Pawłowice DK 81;
- przebudowa i budowa dróg, w tym m.in. dróg wojewódzkich pomiędzy węzłami na autostradach: na autostradzie A1 DW 933 w rejonie węzła Mszana oraz DW 932 w rejonie węzła Świerklany;
- wykorzystanie odcinków linii kolei przemysłowych do prowadzenia przewozów aglomeracyjnych lub wykorzystania zlikwidowanych odcinków tych linii dla innych rodzajów transportu; tworzenie centrów i węzłów przesiadkowych transportu zbiorowego;
- tworzenie zintegrowanej sieci centrów logistycznych;
- tworzenie regionalnych obiektów gospodarki odpadami komunalnymi – zakładów odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania oraz rozbudowa i modernizacja składowisk (... Jastrzębie Zdrój).

Zadania o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnione w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra i sejmik województwa:

- **budowa i przebudowa drogi wojewódzkiej 933** Racibórz – Jastrzębie (Strategia Województwa) – zadanie samorządowe;
- **budowa regionalnych obiektów gospodarki odpadami** (Strategia województwa) – zadanie samorządowe (Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego, uchwała Nr II/11/1/2003 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2003 r.);
- budowa autostrady A1 (Koncepcja Krajowa, Rozporządzenie Rady Ministrów);

Brak jest inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów lub właściwego ministra.

Wnioski i rekomendacje do polityki przestrzennej Państwa:

- wpisanie w sieć krajowych ośrodków równoważenia rozwoju Aglomeracji Rybnickiej;

Wnioski do polityki przestrzennej Republiki Czeskiej:

- wzmocnienie powiązań drogowych na kierunkach: Jastrzębie – Karvina.

Wnioski do polityki przestrzennej samorządów lokalnych:

- wskazanie lokalizacji dla parków przemysłowych z wykorzystaniem terenów poprzemysłowych,
- wyznaczenie stref aktywizacji gospodarczej,
- porządkowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami,
- utworzenie centrów konferencyjnych, targowych i wystawienniczych o znaczeniu międzynarodowym,
- wprowadzenie prawnych form ochrony przyrody w zasięgu projektowanego systemu obszarów ochrony przyrody,
- tworzenie parków kulturowych w celu ochrony krajobrazów kulturowych oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

CZĘŚĆ 2

USTALENIA OKREŚLAJĄCE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2. Ustalenia studium

2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów

2.1.1. Ogólne kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów

1) dążyć się będzie do takiego kształtowania zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów, by w sposób racjonalny i zrównoważony, zgodny z ogólnymi zasadami planowania i zagospodarowania przestrzennego, godzić zróżnicowane interesy i potrzeby rozwojowe gminy, jej mieszkańców, podmiotów gospodarczych oraz inwestorów zewnętrznych z wymogami ochrony środowiska i ładu przestrzennego;

2) zmierzać się będzie do zahamowania procesu rozpraszania zabudowy na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej na rzecz kształtowania zwartych przestrzennie zespołów osadniczych poprzez ograniczenie możliwości rozwoju zabudowy do terenów określonych w studium jako „możliwe do przeznaczenia pod zabudowę"; znaczna powierzchnia terenów możliwych do zabudowy oraz przyjęte zasady postępowania w tym względzie umożliwiać będą w wystarczającym stopniu realizację zamierzeń wyrażonych w indywidualnych wnioskach o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele budowlane;

3) zmierzać się będzie do racjonalnego i efektywnego zagospodarowania na cele usługowo – produkcyjne terenów poprzemysłowych oraz terenów dotychczas niezabudowanych, położonych wzdłuż planowanych dróg o znaczeniu regionalnym oraz do rewitalizacji wszystkich wymagających takich działań zespołów zabudowy mieszkaniowej;

4) dążyć się będzie do wykorzystania terenów pokolejowych na cele realizacji dróg o znaczeniu ogólnomiejskim i lokalnym z jednoczesnym zachowaniem możliwości odtworzenia w przyszłości transportu szynowego; kierunek zmian w zakresie układu drogowego zmierzał będzie do separacji ruchu tranzytowego od miejskiego i lokalnego poprzez wyznaczenie lokalizacji dróg tranzytowych poza intensywnie zagospodarowanymi terenami środkowej części miasta, z zagwarantowaniem właściwych powiązań tychże dróg z miejskim układem drogowym;

5) mając na uwadze zasadnicze znaczenie przemysłu węglowego dla Gminy i członków wspólnoty samorządowej, umożliwiać się będzie prowadzenie eksploatacji węgla kamiennego zgodnie z warunkami określonymi w koncesjach oraz podjęcie eksploatacji w obrębie złoża Bzie – Dębina, jednak pod warunkiem minimalizacji negatywnych skutków działalności górniczej.

2.1.2. Ogólne zasady kształtowania struktury przestrzennej miasta

w strukturze przestrzennej miasta wydziela się tereny
- **zabudowane i możliwe do zabudowy** oraz do innego rodzaju zainwestowania,
- „otwarte", **wyłączone z możliwości zabudowy** z zastrzeżeniem dalszych ustaleń studium:

1) określa się tereny zabudowane oraz dotychczas niezabudowane, które w planach miejscowych mogą być przeznaczone pod zabudowę o podstawowej funkcji mieszkaniowej, usługowej, produkcyjno – usługowej i infrastruktury technicznej, zgodnie z oznaczeniami rysunku studium;

2) granice terenów, o których mowa w pkt 1), nie są liniami rozgraniczającymi tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, stosowanymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; w planach miejscowych linie rozgraniczające tereny przeznaczone pod zabudowę należy określić z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań ekofizjograficznych, funkcjonalno – przestrzennych, związanych ze strefami technicznymi lub kontrolnymi sieci i obiektów infrastruktury technicznej oraz wynikających ze stanu własności gruntów;

3) w planach miejscowych, jeśli wynikać to będzie ze zgłoszonych wniosków lub lokalnych uwarunkowań, o których mowa w pkt 2), dopuszczalne jest przeznaczenie pod zabudowę gruntów wykraczających poza zasięg terenów określonych w studium jako możliwe do zabudowy (z wyłączeniem izolowanych przestrzennie terenów mieszkaniowych obejmujących pięć i mniej działek budowlanych), położonych w odległości do 50 m od ich granicy oznaczonej na rysunku studium, pod warunkiem, że rozszerzenie terenów przeznaczonych pod zabudowę:
- nie będzie dotyczyć gruntów leśnych, cmentarzy, ogrodów działkowych, zieleni urządzonej lub terenów rekreacyjno – sportowych,
- nie będzie sprzeczne z ustalonymi w studium zasadami ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz kierunków rozwoju

systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- nie będzie dotyczyć gruntów położonych na terenach narażonych na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi lub podtopienia, istniejących i prognozowanych zalewisk wywołanych eksploatacją węgla kamiennego, zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych lub cechujących się innymi niekorzystnymi dla posadowienia budynków warunkami ekofizjograficznymi bądź funkcjonalno – przestrzennymi,
- nie będzie sprzeczne z ustaleniami studium w zakresie kierunków i wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów oraz z przepisami odrębnymi;

4) w planach miejscowych dopuszczalne są takie zmiany sposobów zagospodarowania i użytkowania terenów określonych w studium, które przyczyniać się będą, zwłaszcza poprzez likwidację funkcji uciążliwych, do podniesienia jakości życia na terenach sąsiednich lub zwiększenia walorów przestrzeni publicznych, pod warunkiem, że zmiany te:
- nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi, docelową funkcją terenów oraz określoną w studium strukturą i hierarchią systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- nie będą negatywnie wpływać na możliwość właściwego zagospodarowania i użytkowania terenów sąsiednich;

5) w planach miejscowych dopuszczalne są zmiany lokalizacji dróg w stosunku do tras określonych w studium, uzasadnione zwłaszcza lokalnymi uwarunkowaniami, pod warunkiem, że zmiany te:
- nie będą zaburzać określonego w studium zasadniczego przebiegu trasy drogi, zwłaszcza w przypadku, gdy wykraczać ona będzie poza granice sporządzanego planu miejscowego,
- nie spowodują konieczności przesunięcia określonych w studium punktów włączenia drogi do dróg wyższej klasy,
- nie będą naruszać uzasadnionych interesów osób trzecich,
- nie spowodują istotnych zmian w zasadach obsługi terenów przylegających do drogi;

w przypadku planowanych dróg klasy lokalnej, określonych w studium, dopuszcza się w planach miejscowych możliwość rezygnacji z ich wyznaczania, jeśli będzie to uzasadnione lokalnymi uwarunkowaniami; w planach miejscowych możliwe jest ponadto wyznaczanie nowych dróg tej klasy, pod warunkiem, że nie będzie to sprzeczne z ustaloną w studium hierarchią układu komunikacyjnego lub pozostałymi kierunkami i zasadami zagospodarowania i przeznaczenia terenów; w studium nie określa się dróg dojazdowych, które należy kształtować w planach miejscowych stosownie do potrzeb wynikających ze szczegółowego przeznaczenia terenów i lokalnych uwarunkowań;

6) dopuszcza się korekty granic terenów infrastruktury technicznej wynikające w szczególności ze zmiany stosowanej technologii, pod warunkiem uregulowania stanu własności gruntów; przebieg granic strefy technicznej lub kontrolowanej sieci infrastruktury technicznej należy określać w planach miejscowych na podstawie szczegółowego przebiegu sieci z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących przepisów odrębnych; korekty granic stref technicznych lub kontrolowanych sieci infrastruktury technicznej wynikające ze zmian parametrów technicznych sieci, jej modernizacji lub zmian przepisów nie wymagają zmiany studium; realizacja obiektów budowlanych, inżynierskich, dróg i infrastruktury technicznej oraz nasadzenia zieleni wysokiej w odległościach mniejszych niż granice stref technicznych lub kontrolowanych sieci infrastruktury technicznej wymagają uzgodnienia z jej zarządcą;

7) określone w studium wskaźniki urbanistyczne, w szczególności parametry geometryczne działek (minimalna powierzchnia działki, kąt nachylenia granicy działki w stosunku do przebiegu ulicy obsługującej, minimalna szerokość frontu działki) nie dotyczą działek wydzielonych przed uchwaleniem planu miejscowego sporządzonego na podstawie niniejszego studium;

8) w planach miejscowych obejmujących tereny położone wzdłuż dróg lokalnych i dojazdowych należy zapewnić możliwość obsługi terenów położonych głębiej, w tym również użytkowanych na cele rolnicze lub leśne, co najmniej w formie zarezerwowania pasów drogowych o szerokości 10 m do 20 m, co około 300 mb drogi obsługującej; należy ponadto respektować wyznaczone w studium pasy terenów otwartych, rozdzielającej istotne z punktu widzenia zachowania ciągłości lokalnych ekosystemów lub chroniące walory krajobrazowe, wykorzystując w tym celu w szczególności grunty niekorzystne dla zabudowy ze względów ekofizjograficznych albo położone w strefach technicznych lub kontrolowanych sieci infrastruktury technicznej; w każdym z pasm zabudowy kształtującej się wzdłuż dróg należy wyznaczyć co najmniej jeden korytarz terenów otwartych, zapewniający dostępność z drogi do izolowanych zabudową gruntów rolnych lub leśnych.

2.1.3. Zasady zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w zasięgu skutków eksploatacji górniczej

1) tereny zagrożone wystąpieniem prognozowanych odkształceń terenu IV i V kategorii oraz inne tereny o niekorzystnych warunkach fizjograficznych dla posadowienia budowli, wywołanych dokonaną

i projektowaną eksploatacją górniczą, wyłącza się w planach miejscowych spod możliwości zabudowy do czasu ustania wpływów górniczych i przywrócenia dotychczasowej wartości użytkowej gruntów; przedsiębiorca górniczy jest zobowiązany do poniesienia wszelkich kosztów związanych ze spadkiem wartości nieruchomości objętych zakazem zabudowy i innego zainwestowania oraz strat związanych z likwidacją istniejącego zainwestowania terenów;

2) możliwość prowadzenia eksploatacji węgla kamiennego w obrębie filara ochronnego dla miasta Jastrzębie Zdrój uzależnia się od wyników szczegółowej analizy potencjalnych zagrożeń dla istniejącego zainwestowania, związanych z możliwością wystąpienia powierzchniowych ruchów masowych wywołanych eksploatacją;

3) prognozowane zalewiska na terenach zabudowanych lub w inny sposób zainwestowanych, a także na terenach przeznaczonych w dokumentach planistycznych do zabudowy lub do innego rodzaju zainwestowania przedsiębiorca górniczy powinien likwidować w pierwszej kolejności poprzez grawitacyjne lub tłoczne odprowadzanie wód, nie dopuszczając do utraty wartości użytkowych terenów zagrożonych zalaniem lub podtopieniem; zasypywanie niecek skałą płoną należy stosować wyjątkowo w przypadku, gdy likwidacja zalewiska poprzez odprowadzanie wód jest ze względów technicznych niemożliwa lub nieefektywna;

4) istniejące i prognozowane zalewiska spowodowane eksploatacją węgla kamiennego należy, jeśli pozwalają na to warunki ekofizjograficzne oraz wynikające ze struktury funkcjonalno – przestrzennej otoczenia, zagospodarować na cele funkcji użytkowych – rekreacyjnych lub hodowlanych albo pozostawić jako elementy terenów otwartych o podstawowej funkcji bioklimatycznej, zapewniając warunki do naturalnego kształtowania się zbiorowisk roślinnych oraz siedlisk zespołów fauny;

5) w miejscach zlikwidowanych szybów i w ich bezpośrednim sąsiedztwie należy wyznaczyć w ramach likwidacji zakładu górniczego strefy bezpieczeństwa wyłączone z możliwości zabudowy, w szczególności obiektami kubaturowymi lub określić warunki posadowienia obiektów budowlanych; dokumentację powykonawczą likwidacji szybów należy przekazać do archiwum Urzędu Miasta.

2.1.4. Warunki podjęcia eksploatacji złoża węgla kamiennego „Bzie – Dębina"

1) w obrębie terenów położonych w granicach złoża węgla kamiennego „Bzie – Dębina" w planach miejscowych dopuszczalna jest lokalizacja budowli niezbędnych dla prowadzenia eksploatacji, w szczególności szybów wentylacyjnych, dróg dojazdowych oraz sieci i obiektów infrastruktury technicznej; w studium wyznacza się, na wniosek Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., lokalizację planowanego terenu zakładu wydobywczego kopalni węgla kamiennego w Bziu przy ul. Libowiec, o powierzchni około 12 ha, zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium;

2) szyby należy lokalizować wyłącznie na terenach rolnych, w szczególności o niskich klasach bonitacji; w przypadku konieczności lokalizacji inwestycji na gruntach rolnych chronionych na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych konieczne będzie uzyskanie w planie miejscowym zgody właściwych organów na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze; dla inwestycji liniowych w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość ich lokalizacji także w obrębie gruntów leśnych;

3) usytuowanie szybów oraz związanej z nimi infrastruktury drogowej i technicznej nie może stwarzać uciążliwości w stosunku do terenów istniejącej i planowanej w planach miejscowych zabudowy oraz nie może być sprzeczne z określonymi w studium kierunkami i zasadami zagospodarowania i przeznaczenia terenów, w tym kierunkami rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej oraz zasadami ochrony środowiska, przyrody i dóbr kultury;

4) wyklucza się możliwość lokalizacji w obrębie obszaru objętego złożem terenów służących gospodarce odpadami; projektowana eksploatacja węgla nie może powodować występowania szkód górniczych IV i V kategorii zagrażających istniejącemu zainwestowaniu oraz terenom przeznaczonym pod zabudowę i realizację innych budowli, a także powodować negatywnych skutków dla zbiorowisk leśnych i innych obszarów przyrodniczo cennych;

5) w obrębie złoża „Bzie – Dębina" należy rozpoznać miejsca potencjalnych zagrożeń osuwiskowych z uwzględnieniem wpływów projektowanej eksploatacji węgla kamiennego;

6) projektowana zabudowa (mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna) w obrębie złoża „Bzie – Dębina" powinna być lokalizowana w zwiększonej odległości od skarp jarów; odprowadzanie wód opadowych nie może powodować zwiększenia plastyczności gruntu, a składowanie mas ziemnych, związane z realizacją inwestycji nie może powodować zwiększonego obciążenia skarp jarów.

2.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów

2.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej

1) obszary zabudowane i dotychczas niezabudowane, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, o podstawowej funkcji mieszkaniowej, obejmują tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze podmiejskim, oznaczone symbolem MN1,
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze osiedlowym, oznaczone symbolem MN2,
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, oznaczone symbolem MN3,
- zabudowy mieszkaniowo – usługowej w dzielnicy Zdrój, oznaczone symbolem MU,
- zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone symbolem MW;

2) przeznaczenie podstawowe - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub wielorodzinna wraz z towarzyszącymi: zabudową gospodarczą, garażami, zielenią urządzoną, parkingami, drogami dojazdowymi i lokalnymi, usługami podstawowymi oraz sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym (w tym stacje transformatorowe, pompownie ścieków, gazowe stacje redukcyjno – pomiarowe);

poniższe ustalenia nie dotyczą funkcji istniejących, o ile zostały wprowadzone zgodnie z prawem, nie naruszają przepisów odrębnych i uzasadnionych interesów osób trzecich, dotyczy to zwłaszcza istniejących terenów usługowych przemieszanych z zabudową mieszkaniową; w szczególnie uzasadnionych pojedynczych przypadkach, wynikających z lokalnych uwarunkowań, dopuszcza się stosowanie w planach miejscowych odstępstw od niżej wymienionych wskaźników urbanistycznych:

3) **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze podmiejskim (MN1)**

- przeznaczenie dopuszczalne: działalności usługowe i produkcyjne realizowane w budynkach niemieszkalnych, towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, w tym związane z produkcją rolniczą, z wyjątkiem funkcji uciążliwych dla otoczenia; dopuszcza się możliwość lokalizacji w obrębie poszczególnych działek wyłącznie funkcji usługowych lub produkcyjnych, bez funkcji mieszkaniowej; w przypadku lokalizacji w obrębie działki funkcji usługowej lub produkcyjnej jej powierzchnia musi spełniać warunki wynikające z potrzeb parkingowych oraz zapewniać zachowanie odpowiedniego dystansu w stosunku do sąsiedniej zabudowy mieszkaniowej;
- wskaźniki urbanistyczne:
  - powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 30% powierzchni działki lub terenu,
  - powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 50% powierzchni działki lub terenu,
  - intensywność zabudowy - nie więcej niż 0,70,
  - wysokość zabudowy - nie więcej niż 3 kondygnacje,
  - minimalna powierzchnia działki - 800 m^2,
  - minimalna szerokość frontu działki - 18 m,
  - kąt położenia działki w stosunku do granicy pasa drogowego - pomiędzy 60° a 90°;

4) **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze osiedlowym (MN2)**

- przeznaczenie dopuszczalne: nieuciążliwe działalności usługowe lub produkcyjne realizowane w budynkach niemieszkalnych, z wykluczeniem produkcji rolniczej oraz funkcji wymagających stałego parkowania w pasach drogowych ulic dojazdowych;
- wskaźniki urbanistyczne:
  - powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 30% powierzchni działki lub terenu,
  - powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 50% powierzchni działki lub terenu,
  - intensywność zabudowy - nie więcej niż 0,70,
  - wysokość zabudowy - nie więcej niż 3 kondygnacje,
  - minimalna powierzchnia działki - 600 m^2,
  - minimalna szerokość frontu działki - 18 m dla zabudowy wolnostojącej, 12 m dla zabudowy bliźniaczej lub szeregowej,
  - kąt położenia działki w stosunku do granicy pasa drogowego - pomiędzy 60° a 90°;

5) **tereny zabudowy mieszkaniowej o charakterze mieszanym** [zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna] **(MN3)**

- przeznaczenie dopuszczalne: nieuciążliwe działalności usługowe lub produkcyjne, na zasadach określonych dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze osiedlowym,
- zasady zagospodarowania:
  - wskazane opracowanie całościowego projektu zagospodarowania terenu, określającego co najmniej zasady obsługi komunikacyjnej, zasięg ogólnodostępnych przestrzeni publicznych oraz rozmieszczenie dominant kompozycyjnych i pól zabudowy,

- możliwe przeznaczenie całego terenu pod budownictwo indywidualne lub wydzielenie pól pod zorganizowane formy budownictwa, w tym wielorodzinnego;
- wskaźniki urbanistyczne:

dla zabudowy jednorodzinnej – jak dla terenów zabudowy o charakterze osiedlowym;

dla zabudowy wielorodzinnej:

- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 30% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 50% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy - nie więcej niż 1,00,
- wysokość zabudowy - nie więcej niż 4 kondygnacje (zabudowa niska),
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych;

6) **tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)** oraz **zabudowy mieszkaniowo – usługowej** w dzielnicy Zdrój **(MU)**

- przeznaczenie dopuszczalne w obrębie terenów zabudowy wielorodzinnej (MW): działalności usługowe nieuciążliwe, głównie o znaczeniu lokalnym, realizowane w budynkach niemieszkalnych na wydzielonych działkach bez funkcji mieszkalnej lub w parterach budynków mieszkalnych, dopuszcza się możliwość przeznaczenia wyższych kondygnacji budynków usługowych na cele mieszkalne; działalności usługowe nie mogą powodować uciążliwości wobec funkcji mieszkaniowej, profil usług należy dostosować do wymagań wynikających ze szczególnej ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej przed hałasem; w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej (MU) w dzielnicy Zdrój w granicach poszczególnych działek możliwa jest lokalizacja wyłącznie funkcji mieszkalnej lub usługowej, w tym o znaczeniu ogólno- i ponadmiejskim, kształtowana we wnioskowanej do utworzenia strefie ochrony konserwatorskiej z uwzględnieniem wytycznych konserwatorskich;
- dopuszcza się możliwość prowadzenia działań zmierzających do podniesienia standardu użytkowego i estetyki istniejącej zabudowy, w tym termomodernizacji, wprowadzanie funkcji usługowych w przyziemiach budynków, powiększanie mieszkań, itp.;
- dopuszcza się możliwość uzupełniania i przekształcania istniejącej struktury funkcjonalno – przestrzennej zmierzającej do kształtowania ładu przestrzennego, zwłaszcza przestrzeni wspólnych, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów sąsiedzkich i codziennej rekreacji oraz wzbogacania wyposażenia osiedli mieszkaniowych w usługi podstawowe;
- dopuszcza się możliwość rozbudowy lub budowy nowych zespołów garaży wielostanowiskowych, realizowanych z zachowaniem warunków wynikających z przepisów odrębnych oraz wymogów ładu przestrzennego i estetyki;
- zakazuje się przeznaczania pod zabudowę ogólnodostępnych terenów osiedlowych służących rekreacji codziennej;
- w przypadku likwidacji pawilonów usługowych możliwa jest ponowna zabudowa zajmowanych przez nie terenów lub zmiana sposobu ich użytkowania na cele nie stojące w sprzeczności z przeznaczeniem podstawowym lub dopuszczalnym terenów zabudowy wielorodzinnej;
- wskaźniki urbanistyczne:
  - powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 20% powierzchni działki lub terenu,
  - powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 60% powierzchni działki lub terenu,
  - intensywność zabudowy - nie więcej niż 1,20,
  - wysokość zabudowy – istniejącej: dopuszczalna nadbudowa o 2 kondygnacje, projektowanej mieszkalnej: średniowysoka (od 4 do 9 kondygnacji), projektowanej usługowej: do 4 kondygnacji, z zastrzeżeniem konieczności uwzględniania wytycznych konserwatorskich w strefie ochrony konserwatorskiej dzielnicy Zdrój,
  - minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych.

2.2.2. Tereny zabudowy usługowej (U), z wyjątkiem terenów stanowiących lub mogących stanowić centra usługowe (wymienionych w pkt 2.2.3.)

1) w obrębie terenów zabudowy o podstawowej funkcji usługowej, zabudowanych i dotychczas niezabudowanych, istnieje możliwość prowadzenia zróżnicowanych funkcji usługowych, zaliczanych do sektora usług według obowiązującej klasyfikacji statystycznej, wyspecjalizowanych lub wieloprofilowych;

przeznaczenie podstawowe terenów zabudowy usługowej obejmuje ponadto możliwość lokalizacji budowli towarzyszących (budynki administracyjno – socjalne, gospodarcze, garaże, obiekty infrastruktury technicznej, wewnętrzne drogi dojazdowe, parkingi, place rozładunkowe i manewrowe) oraz zieleń urządzoną i inne obiekty niezbędne dla prowadzenia działalności usługowej;

2) w stosunku do terenów istniejącej zabudowy usługowej służącej świadczeniu usług o charakterze publicznym (w szczególności ochrony zdrowia i opieki społecznej, oświaty i edukacji, kultury oraz sportu i rekreacji), dopuszcza się, wyłącznie po przeprowadzeniu analizy potwierdzającej zbędność dalszego funkcjonowania określonego rodzaju usług, możliwość częściowej lub całkowitej zmiany ich profilu, w pierwszej kolejności na funkcje pokrewne z zakresu usług publicznych; zmiana rodzaju usług musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z funkcji terenów sąsiednich;

3) przeznaczenie dopuszczalne - możliwość łączenia zabudowy usługowej z funkcją mieszkaniową, realizowaną w budynku usługowym lub odrębnym budynku mieszkalnym albo z nieuciążliwą funkcją produkcyjną, z wykluczeniem działalności związanych z intensywnym ruchem pojazdów ciężarowych oraz magazynowaniem i przetwarzaniem odpadów;

4) w obrębie terenów zabudowy usługowej, z wyjątkiem istniejących usług o charakterze publicznym, należy zbilansować potrzeby parkingowe oraz związane z niezbędnymi placami manewrowo – rozładunkowymi, stosownie do rodzaju planowanej działalności usługowej; w przypadku, gdy spełnienie tych warunków będzie niemożliwe, inwestor winien wskazać fragmenty parkingów ogólnodostępnych, mogących obsługiwać działalności usługowe i obligatoryjnie partycypować w kosztach ich realizacji i utrzymania;

5) wskaźniki urbanistyczne:

dla terenów zabudowy usługowej o charakterze publicznym z dużym udziałem zieleni urządzonej:
- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 15% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 65% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy - nie więcej niż 1,00,
- wysokość zabudowy – istniejącej: dopuszczalna nadbudowa o 2 kondygnacje na fragmentach budynków, projektowanej: do 4 kondygnacji,
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych;

dla terenów zabudowy usługowej o charakterze niepublicznym:
- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 50% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 30% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy: nie więcej niż 1,00,
- wysokość zabudowy – istniejącej: dopuszczalna nadbudowa o 1. kondygnację, projektowanej: do 4 kondygnacji,
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych.

2.2.3. Tereny zabudowy usługowej stanowiącej lub mogącej stanowić centra usługowe (UC, UCp)

1) określa się tereny zabudowane i dotychczas niezabudowane, które mogą być przeznaczone pod zabudowę o funkcji usługowej o znaczeniu ogólnomiejskim, w tym istniejące i potencjalnie możliwe do lokalizacji ze względu na sprzyjające uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne handlowe obiekty wielkopowierzchniowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, z wyjątkiem usług o charakterze publicznym, oznaczone na rysunku studium symbolem UC lub UCp, wymienione w pkt 2);

2) tereny lokalizacji istniejących obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz tereny, na których potencjalnie możliwa jest lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 (w nawiasach - symbole terenów zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium):

- lokalizacje „pozamiejskie" – tereny:
  - pomiędzy ul. Wodzisławską, linią kolejową i granicą z gminą Mszana, pow. 4,25 ha (UCp1),
  - pomiędzy ul. Rybnicką, Pochwacie i planowaną drogą główną „południową", pow. 10,9 ha (UCp2),
  - na wschód od KWK Zofiówka, przylegające do planowanej drogi głównej „południowej" w rejonie jej skrzyżowania z ul. Dębina, pow. 15,5 ha (UCp3),

tereny w lokalizacjach pozamiejskich mogą być zagospodarowane na cele usług handlu z udziałem obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 wyłącznie po realizacji planowanej drogi głównej „południowej";

- lokalizacje śródmiejskie (wewnątrzmiejskie) - tereny:
  - pomiędzy ul. Warszawską, Aleją Piłsudskiego i Porozumień Jastrzębskich, pow. 7,2 ha (UC1),
  - pomiędzy ul. Porozumień Jastrzębskich, Warszawską, Północną i Sybiraków, pow. 11 ha (UC2),
  - w rejonie skrzyżowania ul. Arki Bożka z Aleją Piłsudskiego, pow. 5,1 ha (UC3),
  - na zachód od skrzyżowania Alei Piłsudskiego z ul. Warszawską, pow. 2,8 ha (UC4),
  - w rejonie DH Domus przy Alei Piłsudskiego, pow. 1,6 ha (UC5),
  - rejon pawilonów handlowych przy ul. Mazowieckiej, pow. 2 ha (UC6),
  - w rejonie ul. Podhalańskiej - Popiełuszki, pow. 1,2 ha (UC7),
  - pomiędzy ul. Cieszyńską, Podhalańską, Mazowiecką i Małopolską, pow. 7,6 ha (UC8),
  - wschodnia część byłej KWK Moszczenica, na północ od ciepłowni Moszczenica przy ul. Armii Krajowej, pow. 5,8 ha (UC9),
  - zachodnia część byłej KWK Moszczenica, na zachód od GPZ Moszczenica, pow. 5,6 ha (UC10),
  - rejon skrzyżowania ul. Kusocińskiego – Alei Jana Pawła II, pow. 1,1 ha (UC11),
  - rejon skrzyżowania ul. Czecha, Jagiełły i Kusocińskiego, pow. 0,8 ha (UC12),
  - na wschód od Woj. Szpitala Specjalistycznego Nr 2 przy Alei Jana Pawła II, pow. 2,4 ha (UC13),
  - przy ul. Wodzisławskiej, pow. 22,7 ha (UC14);

3) przeznaczenie podstawowe: zabudowa usługowa z budowlami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną, o zróżnicowanym zakresie działalności usługowych: handlu, gastronomii, hotelarstwa, kultury i sportu, bankowości, administracji oraz innych działalności biurowych, występujących w formie usług wyspecjalizowanych lub wieloprofilowych, w tym możliwość lokalizacji usług handlu realizowanych w obiektach wielkopowierzchniowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2;

4) dopuszcza się możliwość modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających ze specyfiki otoczenia;

5) w obrębie terenów zabudowy usługowej należy zbilansować potrzeby parkingowe oraz związane z niezbędnymi placami rozładunkowo – manewrowymi; w przypadku, gdy ze względów funkcjonalno – przestrzennych nie będzie to możliwe, inwestor powinien zapewnić możliwość realizacji lub wykorzystania części istniejącego parkingu w odległości nie większej niż 500 m od granicy terenu;

6) wskaźniki urbanistyczne:
- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 10% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy - nie więcej niż 2,00,
- wysokość zabudowy – istniejącej: dopuszczalna nadbudowa o 2 kondygnacje, projektowanej: obiekty halowe do 3 kondygnacji, biura, hotele, banki – budynki średniowysokie (do 9 kondygnacji), obiekty unikatowe (hale widowiskowe, sportowe, multicentra itp.) – wysokości nie określa się,
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także zbilansowanie w jej obrębie potrzeb parkingowych.

2.2.4. Tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno – usługowej (PU, PU,ITO, PW)

1) w obrębie terenów o funkcji podstawowej techniczno – produkcyjnej i produkcyjno - usługowej, zabudowanych i dotychczas niezabudowanych, wyróżnia się:
- tereny zakładów wydobywczych kopalń węgla kamiennego, oznaczone symbolem PW,
- tereny produkcyjne (tereny obiektów produkcyjnych, budownictwa, transportu, składów i magazynów, także w postaci wyspecjalizowanych ośrodków magazynowych oraz baz transportowych) oraz produkcyjno – usługowe, oznaczone symbolem PU,
- tereny produkcyjne oraz produkcyjno – usługowe z dopuszczeniem gospodarki w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów (w tym demontaż pojazdów), oznaczone symbolem PU,ITO w rejonie ul. Dębina;

przeznaczenie podstawowe obejmuje ponadto lokalizację budowli towarzyszących, niezbędnych dla realizacji podstawowej funkcji terenu (budynki administracyjno – socjalne, sieci i obiekty infrastruktury technicznej, dojazdy wewnętrzne, tereny kolejowe, parkingi, place manewrowo – rozładunkowe, zieleń urządzoną oraz inne wynikające ze specyfiki działalności produkcyjnej lub usługowej);

2) przeznaczenie dopuszczalne w terenach produkcyjno - usługowych (PU) obejmuje możliwość lokalizacji w obrębie poszczególnych działek wyłącznie zabudowy usługowej lub produkcyjnej,

służącej głównie prowadzeniu działalności w zakresie rzemiosła, napraw, drobnej produkcji oraz składowania i magazynowania towarów, a także drobnego handlu hurtowego i detalicznego wytwarzanymi lub składowanymi towarami, wraz z towarzyszącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną lub z udziałem mieszkań funkcyjnych;

3) przeznaczenie dopuszczalne terenów zakładów wydobywczych kopalń węgla kamiennego obejmuje możliwość zmiany podstawowego rodzaju funkcji przemysłowej części lub całości terenu, a także w przypadku, gdy wynika to z zamierzeń spółki węglowej, likwidacja części lub całości zabudowy i towarzyszącej jej infrastruktury związanej z eksploatacją węgla kamiennego;

4) wskaźniki urbanistyczne (nie dotyczy terenów zakładów wydobywczych):
- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 70% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 10% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy - nie więcej niż 1,50,
- wysokość zabudowy - obiekty produkcyjne: zgodnie z wymaganiami technologicznymi, obiekty administracyjno – socjalne: budynki średniowysokie (do 9 kondygnacji),
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych i związanych z placami manewrowo - rozładunkowymi.

2.2.5. Tereny infrastruktury technicznej oraz gospodarki odpadami

1) tereny infrastruktury technicznej obejmują istniejące, podstawowe obiekty systemów infrastruktury technicznej (elektroenergetyki – główne punkty zasilania, zaopatrzenia w gaz – stacje redukcyjno – pomiarowe, ciepłownictwa – tereny elektrociepłowni, systemu wodno – kanalizacyjnego – zbiorniki i pompownie wody oraz oczyszczalnie i przepompownie ścieków); tereny gospodarki odpadami służą prowadzeniu działalności związanej z gospodarowaniem odpadami innymi niż niebezpieczne (odzyskiem, unieszkodliwianiem, przetwarzaniem oraz składowania odpadów); wyznacza się tereny możliwe do rozbudowy składowiska odpadów innych niż niebezpieczne (komunalne przy ul. Dębiny), gospodarki w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów (w tym demontaż pojazdów), o których mowa w pkt 2.2.4 oraz składowiska odpadów górniczych „Borynia – Jar" (teren prowadzenia działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów górniczych lub odzysku składowanych odpadów górniczych);

2) w przypadku planowanego przełożenia istniejących linii elektroenergetycznych lub projektowania nowych tras linii należy prowadzić je przy uwzględnieniu istniejącego zainwestowania, ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych, w szczególności wskazane jest tworzenie korytarzy magistralnych sieci infrastruktury technicznej wzdłuż tras dróg tworzących podstawy układ drogowy miasta;

3) wskaźniki urbanistyczne (dla terenów infrastruktury technicznej):
- powierzchnia zabudowana - nie więcej niż 50% powierzchni działki lub terenu,
- powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 10% powierzchni działki lub terenu,
- intensywność zabudowy - nie więcej niż 1,00,
- wysokość zabudowy - obiekty infrastruktury technicznej: zgodnie z wymaganiami technologicznymi, obiekty administracyjno – socjalne i pomocnicze: budynki niskie (nie więcej niż 4 kondygnacje),
- minimalna powierzchnia działki - powinna co najmniej zapewniać zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, uwarunkowań technologicznych, a także możliwość zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych, dojazdów, placów manewrowych oraz urządzenia zieleni izolacyjnej;

4) tereny gospodarki odpadami górniczymi:

- tereny gospodarki odpadami górniczymi (pozostałościami z wydobywania lub przetwarzania surowców) przeznacza się na cele związane z gospodarką odpadami - unieszkodliwianiem lub odzyskiem składowanych odpadów do czasu zamknięcia składowiska;

- składowiska odpadów górniczych należy sukcesywnie zagospodarować na cele zgodne z ustalonym kierunkiem rekultywacji i harmonijnie wkomponować w krajobraz poprzez właściwe zaprojektowanie i wykonanie bryły składowiska (w formie budowli krajobrazowej), o zboczach cechujących się zróżnicowanym nachyleniem; warunkiem uznania składowiska lub jego fragmentu za budowlę krajobrazową, co jest podstawą do zmiany sposobu naliczania opłat za składowanie odpadów, jest wiarygodne określenie podejmowanych zabiegów, które w efekcie doprowadzą do powstania takiej budowli; oznacza to w szczególności konieczność wykonania i zatwierdzenia przez Gminę projektu określającego docelową geometrię budowli i docelowy sposób jej użytkowania;

- do realizacji budowli krajobrazowych zakazuje się używania odpadów niebezpiecznych;
- odzyskowi polegającemu na używaniu składowanych odpadów do celów inżynieryjnych poza terenem składowiska powinna podlegać wyłącznie skała płonna deponowana na zwałowisku do czasu rozłożenia i wyługowania z masy kamienia minerałów siarczkowych;
- w warunkach zagospodarowania mas skalnych pochodzących z bieżącej produkcji górniczej do celów inżynieryjnych należy ustalać konieczność ujmowania odcieków i kierowania ich do kolektora wód słonych w przypadkach ekologicznie uzasadnionych; ocena wpływu na środowisko używania mas skalnych pochodzących z bieżącej produkcji winna opierać się o badania składu chemicznego, w szczególności całkowitej zawartości związków siarki oraz chlorków w masie skały przeznaczanej każdorazowo do użycia do celów inżynieryjnych; nie należy stosować większych ilości mas skalnych z bieżącej produkcji do robót inżynieryjnych na obszarach zasilania GZWP i UPWP oraz w zlewni Potoku Hynek.

2.2.6. Tereny zieleni urządzonej, ogrodów działkowych i cmentarzy

1) ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej istniejące oraz tereny dotychczas niezagospodarowane, które mogą być przeznaczone na cele zieleni urządzonej, obejmują parki o znaczeniu ogólnomiejskim i lokalnym (dzielnicowym) oraz tereny usług sportu i rekreacji, oznaczone na rysunku studium symbolem odpowiednio ZP i US;

2) tereny zieleni urządzonej stanowią przestrzeń publiczną; w ich obrębie obowiązuje zakaz realizacji zabudowy innej niż funkcjonalnie związanej z podstawową funkcją terenu lub ją uzupełniającą i wzbogacającą, w szczególności związaną z usługami gastronomii, kultury, rekreacji i sportu, obejmującą ponadto obiekty małej architektury, sieci i obiekty infrastruktury technicznej obsługującej teren oraz niezbędne dojazdy i parkingi; grunty przeznaczone pod zabudowę nie mogą stanowić więcej niż 5% ogólnej powierzchni terenu zieleni urządzonej; lokalizacja sieci i obiektów infrastruktury technicznej niezwiązanej z obsługą terenów zieleni urządzonej jest dopuszczalna wyłącznie w przypadku braku innych możliwości przestrzennych;

3) tereny zieleni urządzonej należy kształtować na podstawie kompleksowych projektów zagospodarowania, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów architektonicznych i krajobrazowych;

4) tereny lasów w zarządzie PGL Lasy Państwowe, położone w śródmiejskiej części Jastrzębia Zdroju należy zagospodarować na cele zieleni urządzonej o znaczeniu ogólnomiejskim (Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego) i lokalnym (pozostałe tereny leśne) lub przewidzieć w planie urządzania lasu możliwość zwiększenia udziału funkcji rekreacyjnej w gospodarce leśnej;

5) tereny zieleni urządzonej zagospodarowane i wymagające zagospodarowania, położone w obrębie osiedli mieszkaniowych w środkowej części miasta wyłącza się spod możliwości zabudowy;

6) tereny zieleni urządzonej podlegające ochronie konserwatorskiej (park zdrojowy, park w Bziu oraz w Boryni) należy kształtować z uwzględnieniem uwarunkowań i wytycznych konserwatorskich;

7) terenów ogrodów działkowych (ZD) o uregulowanym statusie w rozumieniu ustawy o ogrodach działkowych pozostawia się w dotychczasowym użytkowaniu, z możliwością rozwoju zagospodarowania w zakresie określonym w przepisach odrębnych; w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość lokalizacji w obrębie ogrodów działkowych tranzytowych sieci infrastruktury technicznej;

8) tereny cmentarzy komunalnych i wyznaniowych, oznaczone na rysunku studium symbolem ZC, obejmują powierzchnię grzebalną oraz teren gospodarczy (obiekty usługowe, dojazdy i parkingi); w przypadku braku możliwości przestrzennych dopuszcza się sytuowanie parkingów obsługujących cmentarz poza jego granicami; w obrębie cmentarzy zachowuje się istniejące tranzytowe sieci infrastruktury technicznej, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość lokalizacji planowanych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej.

2.2.7. Tereny komunikacji

1) w studium wyznacza się pasy drogowe istniejących i projektowanych dróg tworzących podstawowy układ drogowy miasta – klasy głównej i zbiorczej oraz ważniejsze drogi lokalne, a także tereny obsługi komunikacji, oznaczone symbolem KS i główne ogólnodostępne parkingi;

2) w przypadku fragmentów dróg: głównej „południowej" oraz ul. Ranoszka na odcinku od ul. Armii Krajowej do granicy miasta z gminą Mszana wskazuje się alternatywne trasy dróg do czasu sporządzenia specjalistycznych opracowań wskazujących na zasadność przyjęcia określonego wariantu lokalizacji dróg; po wyborze jednego z przedstawianych wariantów, tereny położone w pasie drogowym wariantu odrzuconego mogą być przeznaczone na cele określone na rysunku studium;

3) tereny kolejowe obejmują czynne linie kolejowe, stanowiące własność Jastrzębskiej Spółki Kolejowej Sp. z o.o. oraz zlikwidowane linie kolejowe PKP; dla nieczynnych terenów kolejowych, także ze zlikwidowaną infrastrukturą kolejową, podtrzymuje się ich podstawową funkcję komunikacyjną, wyłączając je z możliwości lokalizowania w ich obrębie budynków.

2.2.8. Tereny użytkowane rolniczo, zieleni nieurządzonej i lasy

1) tereny użytkowane rolniczo (grunty orne, łąki i pastwiska nie położone w dolinach cieków), oznaczone symbolem R, stanowiące rolniczą przestrzeń produkcyjną, oraz tereny zieleni nieurządzonej (łąki i pastwiska w dolinach cieków, jary i naturalne nieużytki), oznaczone symbolem ZE, wyklucza się z możliwości zabudowy, w tym - zagrodowej i związanej z obsługą produkcji w gospodarstwach rolniczych, z zastrzeżeniem odstępstw od tej zasady określonych w studium;

2) grunty rolne niskich klas bonitacji (V i VI), a w szczególnych przypadkach także klasy IV, stanowiące wieloletnie odłogi oraz nieużytki naturalne lub antropogeniczne, zwłaszcza położone w sąsiedztwie kompleksów leśnych, można przeznaczać pod zalesienie; przeznaczenie gruntów pod zalesienie nie może ograniczać możliwości zagospodarowania sąsiednich terenów przeznaczonych w studium lub w planach miejscowych pod zabudowę lub realizację innych budowli;

3) na gruntach rolnych niskich klas bonitacji, a w szczególnych przypadkach także wyższych klas nie wchodzących w skład zwartych kompleksów rolnych istnieje możliwość zakładania ogrodów działkowych;

4) w obrębie terenów „otwartych" dopuszcza się w szczególnych przypadkach, uzasadnionych zwłaszcza brakiem innych możliwości przestrzennych lub wymogami technicznymi, realizację dróg oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, z uwzględnieniem minimalizacji ingerencji planowanych inwestycji w tereny otwarte, zwłaszcza stanowiące grunty leśne, zadrzewienia lub tereny podmokłe;

5) gospodarkę leśną w lasach (ZL) należy prowadzić zgodnie z planami urządzania lasu z uwzględnieniem funkcji rekreacyjnych lasów, zwłaszcza położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

2.2.9. Obszary wyłączone z możliwości zabudowy

obszary wyłączone z możliwości zabudowy, z zastrzeżeniem odstępstw określonych w studium, obejmują tereny:
- wartościowe przyrodniczo: lasy, zadrzewienia wchodzące w skład rusztu ekologicznego miasta, naturalne nieużytki, łąki i pastwiska trwałe położone w dolinach cieków oraz tereny podmokłe, w tym znajdujące się w obrębie obszarów wnioskowanych do objęcia ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody,
- wartościowe rolniczo, obejmujące grunty rolne w przewadze dobrych klas bonitacyjnych (II – IV klasa), w szczególności tworzące zwarte, wielkopowierzchniowe kompleksy rolne, nie przeznaczone w studium pod zabudowę,
- zieleni urządzonej oraz sportowo – rekreacyjne, a także ogrody działkowe, z wyjątkiem tych, które w studium zostały przeznaczone pod zabudowę,
- inne, niż wymienione wyżej, cechujące się niekorzystnymi warunkami fizjograficznymi dla posadowienia budynków i realizacji innych budowli, w tym tereny zagrożone zalaniem w wyniku powodzi (strefa Q1 w dolinie Szotkówki, stanowiąca obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią, określonego zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach) oraz tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, a także cechujące się niestabilnym i mało stabilnym podłożem,
- zagrożone wystąpieniem prognozowanych zalewisk w wyniku eksploatacji węgla kamiennego.

2.3. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego

2.3.1. Ochrona prawna środowiska przyrodniczego

1) w działaniach Gminy w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać ochronę obiektów podlegających ochronie prawnej ustanowionej na mocy ustawy o ochronie przyrody, obejmujących pomniki przyrody (drzewa pojedyncze i grupy drzew) oraz obiektów i obszarów przyrodniczo cennych, wnioskowanych do ochrony prawnej;

2) do czasu ustanowienia przez Radę Miasta lub Wojewodę ochrony prawnej w postaci zespołów przyrodniczo – krajobrazowych lub użytków ekologicznych i wynikających stąd ograniczeń

w zagospodarowaniu terenów położonych w ich obrębie, należy w planach miejscowych uwzględniać konieczność zachowania i ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych, w szczególności tereny te należy wykluczyć z możliwości zabudowy;

3) Rada Miasta, po przeprowadzeniu szczegółowych badań weryfikujących zasadność poddania ochronie prawnej niżej wymienione obszary oraz sprecyzowaniu ich granic, może podjąć uchwały o ustanowieniu ochrony prawnej wobec następujących obszarów cennych przyrodniczo (w nawiasach podano symbole obszarów zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium):

- w postaci zespołów przyrodniczo – krajobrazowych:
  - Dolina Dębinki, pow. 177,6 ha (ZPK1),
  - Dolina Gmyrdka, pow. 34,7 ha (ZPK2),
  - Dolina Szotkówki, pow. 51,8 ha (ZPK3),
  - Farskie Doły, pow. 43,4 ha (ZPK4),
  - Pająkówka (pow. 173,6 ha) i Las Biadoszek (pow. 73,3 ha), pow. łącznie 246,9 ha (ZPK5),
- w postaci użytków ekologicznych:
  - zalewiska przy ujściu Jastrzębianki do Szotkówki, pow. 11,5 ha (UE1),
  - jar przy ul. 11 Listopada, pow. 4,0 ha (UE2),
  - jar w rejonie ul. Leśnej, Wieczorka i Broniewskiego, pow. 6,7 ha (UE3),
  - Las Farok, pow. 1,7 ha (UE4).

2.3.2. Kierunki i zasady ochrony zasobów i walorów środowiska

- ochrona przed zainwestowaniem i degradacją gruntów rolnych o najwyższej wartości bonitacyjnej oraz gruntów leśnych; ochrona kopalin, terenów występowania udokumentowanych złóż surowców mineralnych przed trwałym zainwestowaniem w przypadku surowców eksploatowanych metodą odkrywkową;
- ochrona zwierząt i roślin; ochrona terenów wzdłuż cieków wodnych, wprowadzanie zieleni śródpolnej, zadrzewień i zakrzewień oraz zalesień o znaczeniu ochronnym i krajobrazowym, utrzymanie łąk, w tym śródleśnych i małych zbiorników wodnych; zakaz zmniejszania powierzchni biologicznie czynnej (zieleni), szczególnie o charakterze łęgowym oraz zbiorowisk łąkowych w dolinach cieków, z wyjątkiem niezbędnych działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej; zakaz uzupełniania zieleni wysokiej w poprzek układów dolinnych, dopuszcza się uzupełnianie zieleni wysokiej wyłącznie w formie układów pasmowych wzdłuż dolin cieków lub układów kępowych nie stanowiących przeszkody dla systemu przewietrzania miasta;
- utrzymanie i stopniowe zwiększanie istniejącej powierzchni zieleni z dopuszczeniem wycinki zgodnie z przepisami odrębnymi, w szczególności w sytuacji konieczności wprowadzenia niezbędnych rozwiązań z zakresu przedsięwzięć liniowych odpowiednio: infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz porządkowania struktury osadniczej, wprowadzając w każdym przypadku obowiązek kompensacji przyrodniczej, o której mowa w przepisach ochrony środowiska;
- ochrona lasów oraz śródleśnych łąk i zbiorników wodnych, z zapewnieniem możliwości prowadzenia gospodarki leśnej oraz przebudowy składu gatunkowego drzewostanu, stopniowe zalesianie gruntów porolnych lub nieużytków w ramach krajowego programu zwiększania lesistości;
- wymiana gatunkowa zieleni miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień przydrożnych wzdłuż ciągów komunikacyjnych w celu poprawy estetyki i stworzenia osłony przed czynnikami środowiska (hałas, emisja spalin); kształtowanie nowej zieleni w sposób nie kolidujący z zabudową, wprowadzanie nasadzeń zgodnie z siedliskiem, przy uwzględnieniu docelowej wysokości i rozłożystości drzew oraz otwarć widokowych; dla zabudowy projektowanej obowiązuje zachowanie pasów buforowych o szerokości 20 – 50 m w zależności od lokalnych uwarunkowań od ściany lasu z dopuszczeniem ich użytkowania rolniczego lub rekreacyjnego;
- odtwarzanie zasobów przyrody na terenach poeksploatacyjnych (hałdy, wyrobiska, zapadliska), jako efekt rekultywacji biologicznej z możliwością rekreacyjnego zagospodarowaniem wymienionych terenów; likwidacja istniejących zbiorników wodnych jest niedopuszczalna bez uprzedniej inwentaryzacji przyrodniczej, z wyjątkiem zbiorników przemysłowych, przeciwpożarowych oraz sytuacji nadzwyczajnych;
- ochrona przed hałasem oraz polami elektromagnetycznymi (uwzględnianie przy wyznaczaniu terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsca dostępne dla ludności ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia);
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy w odległości mniejszej niż 5 m od linii brzegowej wód stojących i płynących, z wyjątkiem obiektów związanych z funkcją przeciwpowodziową i innych hydrotechnicznych.

2.4. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

1) w planach miejscowych obowiązuje uwzględnienie poniższych zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz ochrony obiektów określonych w załącznikach 2 – 5; w przypadku stwierdzenia występowania obiektów o cechach zabytku, które nie zostały uwzględnione w załącznikach, dopuszcza się poszerzenie listy obiektów chronionych ustaleniami planu miejscowego.

2) ochroną środowiska kulturowego są objęte następujące elementy struktury przestrzennej miasta:
- obiekty wskazane do ochrony (załącznik tabelaryczny nr 2) zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1586), w tym:
  - zabytki nieruchome wpisane do rejestru (budynki i ich otoczenie, obszary),
  - inne zabytki nieruchome proponowane do objęcia gminna ewidencja zabytków,
  - historyczne symbole kultu religijnego: kapliczki i krzyże przydrożne,
- wartości kompozycji urbanistycznej: obszary i zespoły o zachowanym historycznym układzie przestrzennym ukształtowanym w XIX wieku,
- wartości archeologiczne;

3) wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej wobec obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków:
- konieczność zachowania budynków,
- w przypadku remontów, modernizacji i adaptacji: zachowanie zabytkowego wystroju elewacji oraz wyposażenia wnętrz, gabarytów i historycznego rozplanowania wnętrz, stosowanie tradycyjnych, wysokiej jakości materiałów budowlanych, usunięcie, w miarę możliwości, substandardowych i dysharmonijnych rozbudów, dopuszcza się przywrócenie wystroju elewacji jedynie na podstawie zachowanego materiałów ikonograficznych o potwierdzonej wartości historycznej,
- w przypadku zmiany sposobu użytkowania obiektu: unikanie funkcji kolidujących w sensie materialnym i w odbiorze społecznym z zabytkową wartością poszczególnych obiektów,
- w przypadku terenów wpisanych do rejestru zabytków oraz działek związanych z obiektem zabytkowym obowiązuje spełnienie wymogów ochrony konserwatorskiej w odniesieniu do elementów zagospodarowania objętych wpisem do rejestru w zakresie i granicach określonych tymże wpisem,
- uzgadnianie prac przy obiektach z wojewódzkim konserwatorem zabytków zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 25 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

4) wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej w stosunku do obiektów proponowanych do objęcia gminną ewidencją zabytków (załącznik tabelaryczny nr 3):
- zachowanie budynków z możliwością remontów, modernizacji i adaptacji oraz zmiany funkcji,
- zachowanie tradycyjnego wystroju i detalu elewacji oraz utrzymanie gabarytów,
- usunięcie, w miarę możliwości, substandardowych i dysharmonijnych rozbudów,
- zamiar rozbiórki lub całkowitego przekształcenia obiektów należy zgłaszać służbom konserwatorskim;

5) wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej w stosunku do kapliczek i krzyży przydrożnych (załącznik tabelaryczny nr 4):
- zachowanie obiektów i ich lokalizacji,
- zamiar planowanego przeniesienia obiektów lub konieczność ich rozbiórki należy zgłaszać właściwym służbom konserwatorskim;

6) określa się obszary posiadające wartość dla historii i kultury miasta, proponowane do objęcia ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jako strefy ochrony konserwatorskiej, zgodnie z załącznikiem 5; w strefach ochrony konserwatorskiej należy:
- zachować historyczne rozplanowanie ulic i placów oraz innych przestrzeni publicznych,
- określić warunki wprowadzania nowej zabudowy w zakresie usytuowania, skali (wysokość, gabaryty), bryły i linii zabudowy, przy harmonijnym współistnieniu zabudowy historycznej i współczesnej,
- dążyć do likwidowania lub odpowiedniej przebudowy elementów dysharmonizujących, zwłaszcza uniemożliwiających odpowiednią ekspozycję zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków;

7) z uwagi na brak badań powierzchniowych Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), a tym samym niewielkie rozpoznanie terenu Jastrzębia Zdroju pod względem archeologicznym, całość terytorium miasta obejmuje się strefą obserwacji archeologicznej; w związku z tym należy:
- o wszelkich zamierzonych większych pracach ziemnych, przed ich rozpoczęciem powiadomić wojewódzkiego konserwatora zabytków, przy czym przez większe prace ziemne rozumie się wykopy pod fundamenty dużych budynków i budowli o charakterze produkcyjnym lub usługowym, związane z budową dróg oraz realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, z wyjątkiem przyłączy,

- wszelkie działania inwestycyjne w zakresie większych prac ziemnych należy prowadzić pod nadzorem archeologicznym,
- w przypadku stwierdzenia obecności cennych obiektów archeologicznych przeprowadzić ratownicze badania archeologiczne;

8) za niezbędne uznaje się:
- uporządkowanie i uzupełnienie istniejącej dokumentacji dóbr kultury poprzez zweryfikowanie listy budynków proponowanych do objęcia gminną ewidencją zabytków oraz uzupełnienie i uaktualnienie kart ewidencyjnych i adresowych,
- precyzyjne określenie granic ochrony, uzasadnione celem ochrony dla każdego obiektu,
- dokonanie wpisu do rejestru zabytków najcenniejszych obiektów i obszarów.

2.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

2.5.1. Układ drogowy

określa się hierarchię układu drogowego miasta, z pominięciem dróg klasy lokalnej i dojazdowej:

1) drogi klasy głównej
   - droga główna „południowa" w ciągu drogi wojewódzkiej nr 933,
   - droga wojewódzka nr 937 (ciąg ulic Cieszyńska, Jagiełły, Broniewskiego, Armii Krajowej, Ranoszka, Moszczeńska),
   - droga główna „śródmiejska" w ciągu ul. Pszczyńska (odcinek na zachód od skrzyżowania z drogą główną południową do skrzyżowania z Al. Piłsudskiego), Al. Piłsudskiego i Jana Pawła II;

- do czasu realizacji drogi głównej południowej rolę drogi klasy głównej pełnią ulice Pszczyńska – Wodzisławska (droga wojewódzka nr 933 w swym dotychczasowym przebiegu);
- do czasu modernizacji ulic Jagiełły, Broniewskiego, Armii Krajowej, Ranoszka (lub budowy nowej trasy drogi po wschodniej stronie zabudowy usytuowanej wzdłuż tej ulicy) i Moszczeńskiej rolę drogi klasy głównej pełni droga wojewódzka nr 937 w swym dotychczasowym przebiegu ulicami Cieszyńską, 11 Listopada i Zdrojową;
- szczegółowy przebieg drogi głównej południowej na odcinku pomiędzy skrzyżowaniami z ul. Rybnicką a ul. Połomską, przedstawiony wariantowo, zostanie określony na podstawie specjalistycznego opracowania branżowego,
- dopuszcza się możliwość obniżenia nominalnej klasy niektórych odcinków drogi wojewódzkiej nr 937 w przypadku niemożności spełnienia ze względów funkcjonalno – przestrzennych minimalnych parametrów technicznych określonych dla dróg klasy głównej lub z uwagi na niezachowanie minimalnej odległości pomiędzy skrzyżowaniami drogi głównej z drogami niższego rzędu.

2) drogi klasy zbiorczej
- po zrealizowaniu drogi głównej południowej oraz modernizacji ulic Jagiełły, Broniewskiego, Armii Krajowej, Ranoszka i Moszczeńskiej: odcinki dotychczasowych dróg wojewódzkich nr 933 (ul. Pszczyńska na zachód od skrzyżowania z Aleją Piłsudskiego, ul. Wodzislawska) oraz nr 937 (ul. Cieszyńska na północ od skrzyżowania z ul. Jagiełły i Podhalańską, 11 Listopada, Zdrojowa);
- w północnej części miasta: ul. Połomska, Rybnicka, Jastrzębska, Węglowa, Pochwacie, Gagarina, Powstańców Śląskich, Świerklańska;
- w środkowej części miasta: ul. Północna (wraz z projektowanym przedłużeniem do ul. Zdrojowej), Podhalańska, Graniczna, Arki Bożka, Sybiraków (wraz z przedłużeniem do ul. Pszczyńskiej), Mazowiecka, Warszawska, Korfantego, Kasztanowa (na odcinku pomiędzy skrzyżowaniem z ul. Armii Krajowej i Wyzwolenia), projektowana droga w obrębie zlikwidowanej kopalni Moszczenica oraz KSSE obszar Moszczenica, łącząca ul. Jagiełły z Kasztanową, Chlebowa pomiędzy ul. Wyzwolenia i Jagiełły wraz z nową trasą prowadzącą na krótkim odcinku wzdłuż terenów kolejowych (rejon Biadoszka), skręcającą na północ w rejonie zajezdni autobusowej MPK Jastrzębie Zdrój;
- w południowej części miasta: ul. Wyzwolenia, Libowiec, Świerczewskiego, Ranoszka, Cicha;

w planach miejscowych należy uwzględnić:

- modernizację ul. Pochwacie do drogi klasy zbiorczej oraz możliwość przedłużenia drogi na południe od jej skrzyżowania z ul. Strażacką do ul. Pszczyńskiej;
- planowane przedłużenie ul. Północnej w kierunku zachodnim do skrzyżowania z ul. Zdrojową, z wykorzystaniem części opuszczonych terenów kolejowych w rejonie zlikwidowanej stacji Jastrzębie

Zdrój oraz niezabudowanych terenów pomiędzy terenami kolejowymi a skrzyżowaniem ul. Pszczyńskiej, Wodzisławskiej i Zdrojowej;

- zachowanie korytarzy terenów otwartych, możliwych do przeznaczenia pod lokalizację drogi łączącej ul. Północną z ul. Pszczyńską w miejscach wskazanych na rysunku studium, jako przedłużenia ul. Sybiraków i ul. Północnej do ul. Pszczyńskiej;
- konieczność rezerwowania terenów służących realizacji dróg, o których mowa wyżej, a także terenów niezbędnych do realizacji skrzyżowań lub węzłów, zwłaszcza w rejonach planowanego połączenia ul. Północnej z ul. Zdrojową oraz ul. Pszczyńskiej z ul. Północną i Sybiraków;
- planowaną budowę południowego przedłużenia ul. Chlebowej do terenów kolejowych w rejonie zajezdni autobusowej MPK wraz z modernizacją południowego odcinka ul. Chlebowej do drogi klasy zbiorczej na odcinku od skrzyżowania z ul. Wyzwolenia do przejazdu kolejowego oraz budową nowej drogi z wykorzystaniem opuszczonych terenów kolejowych na odcinku na wschód od dawnego przejazdu kolejowego w ciągu ul. Chlebowej do połączenia się z ul. Wyzwolenia i Cieszyńską w Ruptawie;
- budowę drogi zbiorczej w obrębie zlikwidowanej kopalni Moszczenica.

3) określa się ważniejsze planowane drogi lokalne lub istniejące, przewidziane do modernizacji w celu uzyskania parametrów dróg klasy lokalnej:
- droga łącząca ul. Powstańców Śląskich z ul. Plebiscytową trasą na południe od założenia pałacowo – parkowego w Boryni,
- droga lokalna łącząca ul. Pszczyńską z ul. Szybową wraz z modernizacją ul. Szybowej do drogi klasy lokalnej,
- drogi klasy lokalnej w obrębie zlikwidowanej kopalni Moszczenica.

4) w planach miejscowych obejmujących tereny przeznaczone do zabudowy należy wyznaczyć tereny pod realizację dróg w klasie lokalnej i dojazdowej w zakresie niezbędnym dla prawidłowej obsługi komunikacyjnej terenów, stosownie do ich funkcji, w sposób zapewniający hierarchiczne powiązanie planowanych dróg z podstawowym układem drogowym miasta (dróg głównych i zbiorczych); w zależności od lokalnych uwarunkowań i planowanego przeznaczenia terenu drogi można kształtować jako ciągi pieszo – jezdne, a na terenach o niekorzystnych warunkach ekofizjograficznych lub ze względu na istniejącą zabudowę dopuścić można przyjęcie na niektórych odcinkach parametrów technicznych dróg mniejszych niż minimalne określone w przepisach odrębnych; należy zagwarantować możliwość realizacji dróg obsługujących izolowane dotychczas zespoły zabudowy mieszkaniowej, w szczególności Osiedle Złote Łany poprzez realizację połączenia ul. Ranoszka z ul. Wyszyńskiego); wskazuje się ponadto na uwzględnienie planowanego połączenia ul. Wrocławskiej z Aleja Piłsudskiego oraz ul. Kasztanowej z osiedlem „Kasztanowa";

5) w planach miejscowych należy zapewnić możliwość utrzymania istniejących i realizacji nowych odcinków dróg rowerowych, w szczególności dotyczy to dróg o znaczeniu ponadmiejskim i międzyregionalnym;

6) w przypadku realizacji w obrębie złoża „Bzie – Dębina" inwestycji służących eksploatacji węgla kamiennego niezbędne będzie wyznaczenie w planie miejscowym tras dróg dojazdowych do szybów, a także w zależności od przyjętych rozwiązań – terenów kolejowych.

7) dopuszcza się możliwość wykorzystania na cele realizacji dróg opuszczonych terenów kolejowych na zlikwidowanych liniach kolejowych PKP, w szczególności na odcinkach wskazanych na rysunku studium;

8) należy utrzymać istniejące parkingi ogólnodostępne oraz pozostałe w rejonie głównych obiektów usługowych i zakładów górniczych;

9) w planach miejscowych należy stosować wymagania wymuszające bilansowanie potrzeb parkingowych w obrębie terenu planowanej inwestycji; dopuszcza się możliwość realizacji parkingów podziemnych i wielokondygnacyjnych.

2.5.2. Tereny kolejowe

1) w planach miejscowych należy utrzymać komunikacyjną funkcję terenów kolejowych na zlikwidowanych liniach kolejowych PKP, wprowadzając zakaz trwałej zabudowy kubaturowej;

2) tereny pokolejowe można przeznaczyć w planach miejscowych pod drogi, ścieżki rowerowe i piesze; w uzasadnionych przypadkach dopuszczalna jest likwidacja obiektów inżynieryjnych kolidujących z drogami istniejącymi lub planowanymi, możliwe jest także tworzenie skrzyżowań planowanych dróg z terenami kolejowymi;

3) każdorazowo w planowanym przeznaczeniu terenów kolejowych należy uwzględnić możliwość odtworzenia w przyszłości ruchu szynowego, rezerwując w tym celu odpowiedniej szerokości pasy terenów oraz zachowując odpowiednie odległości planowanej zabudowy od granicy terenów kolejowych; zakaz zabudowy terenów kolejowych nie dotyczy dawnych bocznic kolejowych leżących w granicach zlikwidowanej kopalni Moszczenica; budynki kolejowe w obrębie stacji kolejowych można przeznaczyć pod funkcje usługowe z możliwością lokalizacji mieszkań funkcyjnych; w przypadku występowania znacznej rezerwy terenów pokolejowych (głównie w rejonie stacji kolejowej Moszczenica) dopuszcza się możliwość przeznaczenia części z nich pod zabudowę, przy zachowaniu warunku przeprowadzenia analizy wpływu lokalizacji zabudowy na możliwość odtworzenia ruchu szynowego oraz wykorzystania terenów kolejowych do realizacji drogi kołowej;

4) wskazuje się na możliwość wykorzystania niektórych odcinków terenów kolejowych pod realizacje dróg, w tym o znaczeniu ogólnomiejskim, w szczególności odcinka dawnej linii kolejowej Zebrzydowice – Moszczenica – Jastrzębie Zdrój dla realizacji drogi klasy głównej, mogącej stanowić nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 937 pomiędzy ul. Cieszyńską a Moszczeńską, z pominięciem odcinka ul. Jagiełły i Armii Krajowej;

5) utrzymuje się dotychczasowe zagospodarowanie i użytkowanie terenów kolejowych na liniach górniczych, zarządzanych przez Jastrzębską Spółkę Kolejową Sp. z o.o.; w przypadku likwidacji ruchu kolejowego na tych liniach dopuszcza się wprowadzenie podobnych przekształceń, jak to określono dla terenów kolejowych PKP.

2.6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

2.6.1. System wodno – kanalizacyjny

1) kierunki rozwoju systemów wodno – kanalizacyjnych należy kształtować w planach miejscowych zgodnie z Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych oraz innymi opracowaniami branżowymi z zakresu gospodarki wodno - ściekowej;

2) w zakresie zaopatrzenia w wodę przewiduje się utrzymanie istniejących źródeł oraz uruchamianie nowych w miarę ustawania wpływów eksploatacji górniczej i związanego z tym odtwarzania poziomów wodonośnych; bezpieczeństwo zasilania zapewni realizacja i właściwa eksploatacja planowanego systemu pompowni i zbiorników wody;

3) istniejące sieci rozdzielcze należy modernizować i rozwijać w kierunku systemów pierścieniowych zapewniających większy stopień zaspakajania potrzeb odbiorców;

4) zgodnie z projektem inwestycji „Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły" obszar aglomeracji Jastrzębia Zdrój, obejmujący także części sąsiednich gmin Mszana i Godów, obsługiwać będą dwie oczyszczalnie ścieków: „Ruptawa" i „Dolna"; docelowo przewiduje się objęcie zbiorczym systemem odprowadzania ścieków sanitarnych i przemysłowych wszystkie tereny, dla których jest to możliwe ze względów technicznych i ekonomicznych;

5) szczegółowy zasięg terenów, które zostaną objęte systemem kanalizacji zbiorczej należy określać w planach miejscowych na podstawie projektów branżowych, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań ekofizjograficznych i funkcjonalno – przestrzennych;

2.6.2. System energetyczny

1) kierunki rozwoju systemów energetycznych należy kształtować w planach miejscowych na podstawie aktualnych edycji planu zaopatrzenia w energię cieplną, paliwa gazowe i energię elektryczną;

2) energetyka cieplna:
- należy dążyć do racjonalnego i efektywnego wykorzystania istniejących elektrociepłowni przy uwzględnieniu realnego zapotrzebowania na ciepło, oznacza to w szczególności możliwość likwidacji EC Moszczenica w zamian za pełne wykorzystanie mocy EC Zofiówka,
- należy wykorzystać rezerwy ciepła w istniejących kotłowniach lokalnych o mocy do 100 kW,
- należy dążyć do całkowitej eliminacji lokalnych źródeł ciepła, w tym kotłowni indywidualnych, niespełniających standardów emisji spalin i pyłów,
- należy promować formy modernizacji substancji budowlanej zwiększające jej energooszczędność (termomodernizacja budynków wielorodzinnych oraz stosowanie alternatywnych źródeł energii);

3) paliwa gazowe:

- kompleksowa modernizacja systemu dystrybucyjnego w celu pełnego wykorzystania możliwości zaopatrzenia w gaz, w tym na cele grzewcze,
- istniejące sieci rozdzielcze należy modernizować i rozwijać w kierunku systemów pierścieniowych;

4) energia elektryczna:
- podaż energii elektrycznej dla wytwórczości i odbiorców indywidualnych zapewniają źródła istniejące, pod warunkiem realizacji bieżących zamierzeń inwestycyjnych,
- należy rozważyć możliwość awaryjnego wykorzystania mocy istniejących elektrociepłowni EC Moszczenica i EC Zofiówka na rzecz podmiotów gospodarczych i odbiorców indywidualnych,
- wszędzie tam, gdzie jest to możliwe ze względów technicznych i uzasadnione stanem istniejącym sieci należy dążyć do kablowania linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia.

2.7. Obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego

2.7.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, utrzymywanie tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji – tereny dróg publicznych określone na rysunku studium, obejmujące zasadniczy układ drogowy miasta, a także główne parkingi i tereny komunikacji publicznej (dworce autobusowe) oraz istniejące i wydzielane w planach miejscowych tereny dróg publicznych niższych klas – lokalnych i dojazdowych, parkingów o znaczeniu lokalnym, tereny związane z usługami łączności i telekomunikacji;
w przypadkach położenia pasów drogowych dróg publicznych na działkach stanowiących własność osób fizycznych należy uregulować stan własności gruntów;

- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;

- związane z budową i utrzymywaniem publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania – realizowane na terenach infrastruktury technicznej w zakresie systemu wodno – kanalizacyjnego obejmującego obiekty (oczyszczalnie i pompownie ścieków, zbiorniki i pompownie wody) oraz sieci wodociągowe i kanalizacyjne;
w planach miejscowych sieci te należy lokalizować w pierwszej kolejności w pasach drogowych dróg publicznych lub na innych terenach pod warunkiem uregulowania spraw własnościowych gruntu oraz nienaruszania uzasadnionych interesów osób trzecich; tereny służące gospodarce odpadami obejmują istniejące i planowane do rozbudowy składowisko odpadów innych niebezpieczne z prowadzeniem działalności związanych z przeróbką i unieszkodliwianiem odpadów;

- związane z opieką nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską;

- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych i zakładów karnych;

- związane z poszukiwaniem, rozpoznawaniem, wydobywaniem i składowaniem kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa;

- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy komunalnych;

- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody – obszary przyrodniczo cenne, wnioskowane do objęcia ochroną prawną oraz inne stanowiska chronionej flory i fauny.

2.7.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

na podstawie ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego i programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określa się inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

1) zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (Uchwała Nr II/21/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2004 r. Nr 68, poz. 2049) do ponadlokalnych zadań publicznych w obrębie miasta Jastrzębie Zdrój należą:

– budowa i przebudowa drogi głównej „południowej" w ciągu drogi wojewódzkiej nr 933 – pas terenu oznaczony na rysunku projektu studium przeznaczony na cele realizacji drogi, inwestycja ta została wpisana także do strategii rozwoju województwa śląskiego,

– utrzymanie i modernizacja drogi wojewódzkiej nr 937 (ul. Cieszyńska, 11 Listopada, Zdrojowa, Wodzisławska),

– budowa regionalnych obiektów gospodarki odpadami – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne przy ul. Dębina (zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego, uchwała Nr II/11/1/2003 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2003 r.).

2) brak jest inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów lub właściwego ministra.

2.8. Obszary, dla których należy sporządzić plan miejscowy

2.8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planów miejscowych

na mocy art. 55 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.) istnieje obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych kopalń węgla kamiennego, obejmujących obszary w granicach pokazanych na rysunku studium.

2.8.2. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2

tereny lokalizacji istniejących obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz tereny, na których potencjalnie możliwa jest lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 określono w rozdz. 2.2.3. oraz na rysunku studium.

2.8.3. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych

1) wyznacza się grunty rolne chronione, określone w studium jako możliwe do zabudowy lub innego rodzaju zainwestowania, wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium;

2) obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych występują w kilkudziesięciu odrębnych przestrzennie, rozproszonych lokalizacjach; łączna powierzchnia terenów wymagających uzyskania zgody właściwych organów na przeznaczenie na cele nierolnicze wynosi około 190 ha, w tym około 65 ha gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klasy III, wymagających w obecnym stanie prawnym uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;

3) wyklucza się możliwość przeznaczenia gruntów leśnych, zwłaszcza faktycznie porośniętych zbiorowiskami leśnymi, na cele nieleśne, z wyjątkiem możliwości – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – przeznaczenia niezbędnej części gruntów leśnych pod realizację sieci infrastruktury technicznej oraz dróg.

2.8.4. Przestrzenie publiczne

1) na główne przestrzenie publiczne składają się ogólnodostępne tereny o funkcjach komunikacyjnych oraz rekreacyjnych, obejmujące tereny ulic miejskich (wraz z otuliną), pasaże handlowe, aleje parkowe wraz z przedpolem przylegających obiektów kubaturowych, stanowiące składnik terenów usługowych, mieszkaniowych i produkcyjnych, w szczególności przestrzenie wspólne (place, tereny rekreacyjno – sportowe), sprzyjające nawiązywaniu więzi sąsiedzkich;

2) w planach miejscowych należy kształtować przestrzenie publiczne cechujące się wysokimi walorami funkcjonalno – przestrzennymi oraz kompozycyjno – estetycznymi;

3) przeznaczenie podstawowe: ruch pieszy i kołowy, niezbędny dla obsługi sąsiadujących obiektów, terenów i urządzeń, zieleń urządzona, niewielkie obiekty usługowe (kioski, wiaty przystankowe, obiekty małej architektury, drobne urządzenia rekreacyjne);

4) zaleca się segregację ruchu pieszego i kołowego wszędzie tam, gdzie jest to możliwe; przestrzenie publiczne należy kształtować na podstawie kompleksowych projektów, obejmujących co najmniej spójne przestrzennie obszary w zasięgu widoczności z poziomu ruchu pieszego;

5) szyldy, reklamy i tablice informacyjne umieszczane na budynkach nie mogą deformować ich bryły, powinny nawiązywać do podziałów i tektoniki fasad obiektów.

2.9. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

2.9.1. Obszary przekształceń i rehabilitacji terenów mieszkaniowych

1) obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, której standard użytkowy i estetyczny nie odpowiada oczekiwaniom i aspiracjom mieszkańców, obejmują osiedla i zespoły osiedli mieszkaniowych o zabudowie wielorodzinnej (Osiedla 1000-lecia, Dubielec – Zofiówka, Centrum [Arki Bożka, Barbary, Pionierów, Gwarków, Morcinka, Staszica], Chrobrego, Zdrój, Przyjaźń, Bogoczowiec, Złote Łany);

2) w ramach procesu przekształceń i rehabilitacji należy podjąć następujące działania:

- opracowanie kompleksowych projektów realizacyjnych, z uwzględnieniem analiz ekonomicznych,
- korekty układu komunikacyjnego eliminujące w stopniu możliwym do uzyskania kolizje ruchu pieszego z kołowym oraz zapewniające wystarczającą ilość miejsc postojowych, jednak bez znacznego naruszania zieleni osiedlowej,
- wprowadzenie ekranów akustycznych ograniczających uciążliwości powodowane przez drogowy ruch tranzytowy,
- kompleksowe nasadzenia zieleni miejskiej i zwiększanie jej powierzchni, tworzenie i właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznych,
- rozgęszczanie osiedli, polegające między innymi na łączeniu najmniejszych mieszkań,
- przebudowy, modernizacje i termomodernizacje budynków, w tym umożliwienie swobodnego dostępu osób niepełnosprawnych,
- modernizacja usług podstawowych i wzbogacenie ich programu, w tym dopuszczenie usług nieuciążliwych w parterach budynków mieszkaniowych.

2.9.2. Obszary przekształceń i rewitalizacji terenów poprzemysłowych

zakłada się podjęcie następujących działań mających na celu przywrócenie funkcji miejskich w pasie terenu po zlikwidowanej kopalni Moszczenica", przylegającym do ul. Armii Krajowej, w granicach oznaczonych na rysunku studium:

- opracowanie planu miejscowego oraz projektów koncepcyjnych zagospodarowania terenów bezpośrednio przylegających do ul. Armii Krajowej,
- wprowadzenie ulic klasy zbiorczej, lokalnej i dojazdowej obsługujących pola inwestycyjne,
- realizacja systemów infrastruktury technicznej w zakresie umożliwiającym podjęcie realizacji obiektów usługowych i produkcyjnych.

2.9.3. Obszary wymagające rekultywacji

obszary wymagające rekultywacji obejmują tereny składowisk po ich zamknięciu; określa się podstawowe działania związane z procesem rekultywacji:

- opracowanie projektów realizacyjnych rekultywacji z częścią kosztową,
- właściwe prowadzenie gospodarki wodnej, w szczególności odprowadzanie zasolonych i skażonych odcieków w sposób zabezpieczający przed zanieczyszczeniami wód podziemnych,
- docelowe uformowanie terenu, jego makroniwelacja i odtworzenie gleby,
- nasadzenia zieleni stabilizującej teren i jej staranne kultywowanie.

CZĘŚĆ 3

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ SYNTEZA STUDIUM

3. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań. Synteza studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem planistycznym sporządzanym na mocy art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) w celu „określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego". Studium nie jest aktem prawa miejscowego (art. 9 ust. 5 cyt. ustawy), jednak ustalenia w nim zawarte są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych (art. 9 ust. 4 cyt. ustawy).

Podstawę sporządzenia studium stanowiła Uchwała Rady Miasta Jastrzębie Zdrój Nr VIII/156/2003 z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jastrzębie Zdrój przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Jastrzębie Zdrój Nr XV/321/99 z dnia 18 grudnia 1999 r. w obszarze całego Miasta Jastrzębie Zdrój. Studium przyjęto Uchwałą Nr XXIX/615/2005 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 24 lutego 2005 r.

Na podstawie Uchwały Nr XLV/919/2006 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 29 czerwca 2006 r. wprowadzono zmiany do studium. Przedmiotem zmian (w zakresie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy, obszarów ochrony przyrody, kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, a także obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne) były tereny: nr 1, położony w Cisówce, ograniczony od wschodu - ul. Cieszyńską, od północy i zachodu - ul. Długosza i Traugutta, od południa – granicą z gminą Zebrzydowice; nr 2, położony w Bziu oraz częściowo w Ruptawie, ograniczony od zachodu - ul. Podleśną i Rolniczą, od północy - ul. Ułańską, od wschodu i południa - ul. Budowlaną i Libowiec; nr 3, położony w Centrum, obejmujący pas terenu leżący pomiędzy ul. Podhalańską a potokiem Gmyrdek na odcinku pomiędzy skrzyżowaniami ul. Podhalańskiej z ul. Młyńską i ul. Podhalańskiej z ul. ks. Popiełuszki oraz rejon targowiska miejskiego i dworca autobusowego pomiędzy ul. Arki Bożka, Podhalańską i Zieloną, na południe od Osiedla Arki Bożka; nr 4, położony w rejonie składowiska odpadów przy ul. Dębina, ograniczony od wschodu i południa - granicą miasta z gminą Pawłowice, od zachodu – planowaną drogą główną południową, od północy – drogą gruntową biegnącą na południe od potoku Dębinka oraz granicą składowiska „Kościelniok".

Zgodnie z wymogami §4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) studium zawiera:

- część zawierającą uwarunkowania przedstawioną w formie tekstowej i graficznej,
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia projektu studium,
- uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium.

Zakres tematyczny uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta Jastrzębie Zdrój przedstawionych w części pierwszej studium odpowiada wymaganiom określonym w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Z uwagi na podstawowe znaczenie uwarunkowań związanych z górnictwem węgla kamiennego, w tym w kontekście przewidywanej eksploatacji rezerwowego dotychczas złoża „Bzie – Dębina" oraz wynikających ze specyfiki dotychczasowego zagospodarowania obszaru miasta, wyrażającej się silnym rozproszeniem zabudowy mieszkaniowej na terenach podmiejskich oraz znaczną dynamiką ruchu budowlanego, szczególną uwagę poświęcono skutkom eksploatacji dokonanej i prognozowanym wpływom działalności górniczej, a także rozpoznaniu aktualnego stanu zagospodarowania terenu, faktycznego i wynikającego z gminnej ewidencji gruntów i budynków, z uwzględnieniem stanu własności gruntów.

Wnikliwej analizie poddano ponadto około 400 wniosków, w większości postulujących o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele budowlane, oraz rozpatrzono uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia terenów określonego w planach miejscowych.

Do innych zasadniczych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Jastrzębia Zdroju zaliczyć należy czynniki ekofizjograficzne, związane zwłaszcza z bogatą rzeźbą terenu, mającą w wielu przypadkach determinujący wpływ na przyjęte ustalenia studium w zakresie możliwych zmian w przeznaczeniu terenów, a także zjawiska charakterystyczne dla dominujących w Jastrzębiu Zdroju osiedli zabudowy wielorodzinnej, wymagających działań zmierzających do ich rewitalizacji oraz zagadnienia ożywienia terenów poprzemysłowych.

Poważne znaczenie dla przyjętych ustaleń studium, zwłaszcza w zakresie kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej, miały posiadane przez Gminę strategie, plany i programy rozwojowe.

Polityka przestrzenna miasta, wyrażona ustaleniami studium, zakłada takie kształtowanie zagospodarowania przestrzennego, by możliwa była, przy uwzględnieniu i poszanowaniu podstawowych zasad i wymogów, o których mowa w art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, realizacja zróżnicowanych zadań gminy oraz dążeń poszczególnych członków wspólnoty samorządowej, podmiotów gospodarczych i inwestorów zewnętrznych.

Podstawowymi założeniami polityki przestrzennej jest takie kształtowanie zagospodarowania przestrzennego i kierunków zmian, by w sposób efektywny i racjonalny wykorzystać możliwości rozwoju miasta, wynikające z istniejących zasobów i walorów środowiska, potencjału terenów poprzemysłowych, w tym specjalnej strefy ekonomicznej oraz systemów infrastruktury technicznej, umożliwić rewitalizację osiedli zabudowy wielorodzinnej, przy zachowaniu ładu przestrzennego, racjonalności w przeznaczaniu terenów pod zabudowę, wartości przyrody, walorów produkcyjnych przestrzeni rolniczej oraz ochrony przed zagrożeniami.

Jednym z podstawowych kierunków polityki przestrzennej, biorąc pod uwagę istotność problemu dla ładu przestrzennego miasta, będzie zahamowanie rozpraszania zabudowy na terenach rolniczych o charakterze podmiejskim i wiejskim oraz kształtowania się nadmiernie wydłużonych pasm zabudowy wzdłuż dróg.

Ustala się w związku z powyższym zakaz zabudowy, także związanej z produkcją rolniczą, na terenach nie przeznaczonych w studium pod zabudowę, z zastrzeżeniem szczegółowych ustaleń studium. W konsekwencji, stosowanie tej zasady w planach miejscowych spowodować powinno ograniczenie rozwoju terenów zabudowanych do obszarów określonych jako możliwe do zabudowy oraz wynikającą stąd racjonalizację rozbudowy sieci drogowej i infrastruktury technicznej, a także ochronę gruntów rolnych.

Jednocześnie, poprzez ustalenie jednoznacznej reguły umożliwiającej rozszerzenie w planach miejscowych zasięgu terenów, które można przeznaczyć pod zabudowę, nie będzie to oznaczać ograniczenia możliwości realizacji potrzeb mieszkaniowych wyłącznie do osób dysponujących nieruchomościami położonymi w obrębie terenów określonych w studium jako możliwe do zabudowy.

Drugą generalną zasadą polityki przestrzennej jest wymóg zachowania w kształtujących się pasmowych układach zabudowy korytarzy terenów otwartych, umożliwiających lokalizację dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz zapewnienie powiązań ekologicznych pomiędzy terenami otwartymi.

Konsekwentne stosowanie w planach miejscowych powyższych zasad i kierunków kształtowania struktury przestrzennej na terenach podmiejskich, silnie zagrożonych degradacją na skutek rozpraszania zabudowy, doprowadzić powinno do ukształtowania się różnej wielkości, relatywnie zwartych przestrzennie, gniazdowych zespołów zabudowy.

Prócz terenów możliwych do zabudowy realizowanej na zasadzie inwestycji całkowicie indywidualnych, wyznaczono zwarte tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną realizowaną w sposób zorganizowany na wydzielonych działkach o zbliżonych parametrach geometrycznych. Zakłada się jednak konieczność stosowania zabudowy o mniejszej intensywności, realizowanej na działkach o większej powierzchni, niż ma to miejsce w przypadku istniejących i kształtujących się osiedli zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (m.in. osiedle Pszczyńska).

W obrębie strefy Centrum, z dominacją zabudowy osiedlowej wielorodzinnej, oraz wobec osiedli peryferyjnych, zlokalizowanych w sąsiedztwie kopalń węgla kamiennego, polityka przestrzenna zmierzać będzie do rewitalizacji i humanizacji zespołów zabudowy w ramach Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich. W szczególności oznaczać to będzie kształtowanie w obrębie poszczególnych osiedli przestrzeni publicznych cechujących się wysokimi walorami funkcjonalno – przestrzennymi, sprzyjających nawiązywaniu więzi społecznych, tworzenie warunków do rozwoju usług podstawowych, także w parterach budynków mieszkalnych, szeroko rozumianej modernizacji zabudowy i podnoszenia jakości życia mieszkańców, w tym także poprzez zwiększanie powierzchni lokali mieszkalnych.

Istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna śródmiejskiej części Jastrzębia Zdroju, uniemożliwiająca ukształtowanie jednej, centralnej, wspólnej przestrzeni publicznej, cechującej się wszystkimi nieodzownymi dla nich atrybutami (centralne położenie, odpowiednio duża powierzchnia, koncentracja usług o znaczeniu ogólnomiejskim, powszechna akceptacja znaczenia takiego miejsca), wymusza konieczność kształtowania sieci lokalnych (osiedlowych lub wspólnych dla kilku osiedli) przestrzeni publicznych, niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania tychże zespołów zabudowy. Ustala się w związku z powyższym konieczność opracowania w ramach programu rewitalizacji obszarów miejskich koncepcji rozmieszczenia subcentralnych przestrzeni wspólnych, analogicznych do projektowanej realizacji lokalnego „rynku" w dzielnicy Zdrój.

Studium określa kierunki rewitalizacji terenów poprzemysłowych zlikwidowanej kopalni „Moszczenica", zakładając ukształtowanie z izolowanego dotychczas obszaru kopalni nowej usługowo – produkcyjnej części miasta, między innymi poprzez realizację układu dróg łączących teren byłej kopalni z siecią ulic miejskich oraz wykorzystanie północnej, eksponowanej części terenów poprzemysłowych głównie na cele zabudowy usługowej.

Określone w studium kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta zapewniają możliwość lokalizacji działalności usługowych i produkcyjnych w szeregu innych rejonach miasta, w szczególności położonych w sąsiedztwie planowanej drogi głównej południowej oraz w obrębie specjalnych stref ekonomicznych. Ponadto, studium zakłada możliwość realizacji nieuciążliwych działalności usługowych lub produkcyjnych w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem dysponowania przez inwestora odpowiedniej wielkości terenem.

Studium określa, stanowiącą obligatoryjny element tego dokumentu planistycznego, politykę przestrzenną w zakresie rozmieszczenia w obszarze miasta terenów lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, wskazując tereny istniejących obiektów handlowych wielkopowierzchniowych oraz tereny możliwe do zabudowy takimi obiektami. Kryterium wyboru terenów stanowiły wyłącznie przesłanki urbanistyczne, funkcjonalno – przestrzenne, wynikające głównie z położenia terenów w strukturze miasta (wykluczono lokalizacje zdecydowanie peryferyjne, w odległych od centrum miasta północnej i południowej części Jastrzębia Zdroju), usytuowania w stosunku do istniejących i planowanych dróg głównych i zbiorczych, relacji funkcjonalno

– przestrzennych z istniejącymi terenami usługowymi i mieszkaniowymi oraz z uwzględnieniem powierzchni analizowanych terenów.

W konsekwencji wskazano na rysunku studium szereg terenów w obrębie których istnieje potencjalna możliwość (lecz nie obowiązek) lokalizacji obiektów handlowych wielkopowierzchniowych. Wydzielono wśród nich tzw. lokalizacje „pozamiejskie", to znaczy tereny położone w stosunkowo znacznej odległości od środkowej części miasta, przylegające do istniejących i planowanych dróg głównych i zbiorczych, których potencjalna zabudowa będzie możliwa po zrealizowaniu planowanej drogi głównej „południowej".

Studium wyznacza cztery, podstawowe grupy terenów zainwestowanych: zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowej, produkcyjno - usługowej oraz infrastruktury technicznej.

Podstawą zaliczania terenów do poszczególnych grup była każdorazowo funkcja docelowa, przeważająca w jego granicach. Kryteriami wyznaczania granic takich terenów były kolejno:

- obecne zainwestowanie i stan prawny terenów w aspekcie ewidencyjnym i administracyjnym: władający, rodzaj użytku gruntowego, obowiązujące decyzje o pozwoleniu na budowę lub o warunkach zabudowy,
- obowiązujące uwarunkowania planistyczne wynikające z planu zagospodarowania województwa śląskiego oraz ujawnionych zadań samorządu lokalnego,
- przeznaczenie terenów określone w opracowaniach planistycznych, które utraciły moc, wszędzie tam gdzie nie było to sprzeczne z planowaną strukturą miasta,
- zamierzenia inwestycyjne ujawnione we wnioskach do studium i we wnioskach o zmiany w planowanym zagospodarowaniu przestrzennym z lat 1998 - 2004,
- uwarunkowania ekofizjograficzne, w tym szczególnie warunki wynikające z dokonanej i planowanej eksploatacji górniczej, uformowania terenu i lokalnych walorów przyrodniczych.

W obrębie zabudowy mieszkaniowej wydzielono cztery podstawowe grupy tej zabudowy, różniące się zasadami zagospodarowania, formą i rodzajem dopuszczalnej zabudowy. Docelowe wskaźniki urbanistyczne, określone w studium należy rozumieć łącznie dla zabudowy istniejącej i planowanej w ramach wydzielonych grup terenów; oznacza to, że dopuszcza się możliwość ich przekraczania przez pojedyncze realizacje, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi, brakiem uciążliwości dla terenów przylegających i zachowania charakteru zabudowy typowego dla danej grupy.

Przyjęte w studium kierunki rozwoju układu komunikacyjnego (drogowego i kolejowego) wynikają z: istniejących projektów i planów, w szczególności budowy drogi głównej „południowej" w ciągu drogi wojewódzkiej nr 933 (wpisane do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego oraz do strategii rozwoju województwa śląskiego), krytycznej analizy ustaleń dotychczasowych materiałów planistycznych ze szczególnym uwzględnieniem warunków fizjograficznych, możliwości przestrzennych związanych z likwidacją kopalni „Moszczenica" oraz infrastruktury kolejowej na terenach kolejowych PKP.

W studium założono rezygnację z budowy planowanych dróg w obrębie terenów cechujących się bardzo trudnymi warunkami fizjograficznymi lub dublujących drogi istniejące, obniżenie klas dróg istniejących i projektowanych, utrzymanie podstawowej funkcji komunikacyjnej na nieczynnych terenach kolejowych.

Przewiduje się wyprowadzenie ruchu tranzytowego ze środkowej części miasta poprzez realizację drogi głównej „południowej" oraz zmianę przebiegu drogi wojewódzkiej nr 937 poprzez poprowadzenie jej ulicami Moszczeńską – Ranoszka – Armii Krajowej – Jagiełły – Cieszyńską. Zakłada się ukształtowanie hierarchicznie złożonego układu drogowo – ulicznego, którego elementy składowe będą posiadać właściwą kategorie i klasę funkcjonalną (techniczno – użytkową), określoną zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne. Wskazuje się na możliwość wykorzystania niektórych odcinków terenów kolejowych pod lokalizacje dróg o znaczeniu ogólnomiejskim.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej określono na podstawie posiadanych przez Gminę planów i programów branżowych:

– Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących własnością bądź w użytkowaniu Jastrzębskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji S.A. w latach 2003 – 2005 (Uchwała Nr XLIV/1092/2002 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 10 lipca 2002 r. z późn. zm.);

– "Gospodarka wodno-ściekowa, jej stan obecny, perspektywy rozwoju oraz wpływ na środowisko do 2010 r. w mieście Jastrzębie Zdrój jako program działania w zakresie realizacji zadań gospodarki wodno - ściekowej" (załącznik do uchwały Nr XXXV/583/97 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 21 czerwca 1997 r.);

– Rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek górnej Odry i Wisły. Koncepcja programowa porządkowania gospodarki ściekowej. Opis techniczny wraz z zestawieniem kosztów, PP-U Biprosan sp. z o.o., Gliwice, marzec 2004 r.;

– „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze miasta Jastrzębie Zdrój", 2004 r. (załącznik do Uchwały Nr XXV/535/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 21 października 2004 r.);

– „Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Jastrzębie Zdrój na lata 2004-2012" (załącznik do Uchwały Nr XXI/472/2004 Rady Miasta Jastrzębie Zdrój z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie „Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Jastrzębie Zdrój").

CZĘŚĆ 4

ZAŁĄCZNIKI TABELARYCZNE

Załącznik tabelaryczny nr 1

Pomniki przyrody

Lp.	Gatunek drzewa	obwód pnia (cm)	lokalizacja obiektu
1	buk pospolity *Fagus sylvatica* (13 szt.) dąb szypułkowy *Quercus robur* (1szt.)	315 324	centrum, ul. 11 Listopada (w jarze na wschód od Urzędu Skarbowego)
2	dąb szypułkowy *Quercus robur*	420	Ruptawa, ul. Księdza Płonki (obok kościoła)
3	buk pospolity forma purpurowa (czerwonolistna) *Fagus sylvatica f. purpurea*	325	centrum, między ul. Findera a ul. Połomską
4	dąb szypułkowy *Quercus robur*	432	Borynia, ul. Zamkowa (w parku otaczającym pałac)
5	dąb szypułkowy *Quercus robur*	380	Moszczenica, ul. Kościelna (teren cmentarza)
6	dąb szypułkowy *Quercus robur*	470	Bzie Zameckie, ul. Klubowa (zachodnia część parku podworskiego)
7	dąb szypułkowy *Quercus robur*	409	Moszczenica, ul. Kasztanowa 72
8	kasztanowiec pospolity *Aesculus hippocastanum*	390	centrum, ul. 1 Maja (teren byłego sanatorium „Dąbrówka")
9	lipa drobnolistna *Tilia cordata*	370	centrum, ul. 1 Maja (teren byłego sanatorium „Dąbrówka")
10	dąb szypułkowy *Quercus robur*	550	Bzie Górne, ul. Rolnicza
11	dąb szypułkowy *Quercus robur*	395	Bzie Górne, ul. Rolnicza
12	lipa drobnolistna *Tilia cordata*	345	Bzie Zameckie, ul. Świerczewskiego (po lewej stronie wejścia na cmentarz)
13	dąb szypułkowy *Quercus robur*	370	Jastrzębie Zdrój – las LP Nadleśnictwo Rybnik
14	dąb szypułkowy *Quercus robur*	380	Ruptawa, ul. Matejki 6
15	dąb szypułkowy *Quercus robur*	500	Moszczenica, ul. Kasztanowa 66
16	wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*	425	centrum, ul. 1 Maja (teren parku otaczającego bud. Uniwersytetu Śl.)
17	wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*	330	centrum, ul. 1 Maja (teren parku otaczającego bud. Uniwersytetu Śl.)
18	dąb szypułkowy *Quercus robur*	410	Ruptawa, ul. Ks. Płonki (teren cmentarza parafialnego)
19	dąb szypułkowy *Quercus robur*	530	centrum, ul. Kusocińskiego (obok kompleksu garaży), Nadleśn. Rybnik
20	dąb szypułkowy *Quercus robur*	435	centrum, ul. Kusocińskiego (obok kompleksu garaży), Nadleśn. Rybnik
21	buk pospolity *Fagus sylvatica*	430	centrum, ul. Kusocińskiego (obok kompleksu garaży), Nadleśn. Rybnik
22	wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*	370	centrum, ul. 1 Maja (park obok hotelu „Dąbrówka")
23	wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*	355	Bzie Dolne, ul. Świerczewskiego 298A
24	buk pospolity *Fagus sylvatica*	360	Moszczenica, w rejonie skrzyżowania ul. Jagiełły i Al. Jana Pawła II
25	lipa drobnolistna *Tilia cordata*	320	centrum, ul. Pszczyńska 137
26	dąb szypułkowy *Quercus robur*	360	Ruptawa, ul. Matejki 6
27	lipa drobnolistna *Tilia cordata* (2 szt.)	300, 390	ul. Wodzisławska 32

Załącznik tabelaryczny nr 2

Obiekty w rejestrze zabytków

Symbol	obiekt	adres	rej zabytków	nr działki	właściciel	czas powstania	opis obiektu
A1	Pałac	Borynia, ul. Zamkowa 1	565/66 z 05.02.1966	372/36 k.m. 11 obręb Borynia	Skarb Państwa, Jastrzębska Spółka Węglowa SA	XVIII w., klasycystyczny	murowany z cegły, potynkowany, piętrowy, na planie prostokąta, podpiwniczony, elewacje dłuższe siedmioosiowe, dach mansardowy z lukarnami na krótszych bokach budynku
A2	Dwór obronny (obecnie Przedszkole)	Bzie Zameckie, ul. Klubowa 50	736/666 z 05.08.1966	172/14, 303/14, 306/14 k.m. 5, obręb Bzie Zameckie	bd Gmina Jastrzębie Zdrój	XVII w., późnorenesansowy	murowany, piętrowy, częściowo podpiwniczony, na planie wydłużonego prostokąta, z wydatnym ryzalitem od południa i północy, stan dobry ,fot
A3	Kościół parafialny p.w. św. Barbary	Jastrzębie Dolne, ul. ks. bp Bednorza 1A	738/366 z 05.08.1966	1110/60 k.m. 1 obręb Jastrzębie Dolne	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Barbary	XVII w., przeniesiony z Wodzisławia śl. - Jedłownika	orientowany, drewniany, konstrukcji zrębowej na podmurowaniu ceglanym, szalowany, ochrona obejmuje całość obiektu w ramach ogrodzenia i wyposażenie wnętrza
A4	Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 128B	737/66 z 05.08.1966	2813/152, k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Katarzyny	XIX w., barokowo - klasycystyczny	orientowany, murowany, nawa, prezbiterium i zakrystia sklepione żaglasto
A5	Park zdrojowy	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	773/4, 774/4, 775/4, 776/4, 893/14, 799/14, 76, 690/19, 823/19, 681/41, 586/19 k.m. obr. J. Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój ,dz. 690/19 - Zgromadzenie sióstr Miłosierdza św. Karola Boromeusza (uż. wiecz.).)	zespół uzdrowiskowy założony ok. 1860 r. przez hr. Feliksa Konigsdorffa	park zdrojowy, zlokalizowany w naturalnej kotlinie rzecznej i niewielkim jarze, na zachód od alei głównej, będącej jednocześnie osią kompozycyjna założenia, część parku o układzie kwaterowym, regularnym, część o układzie swobodnym, krajobrazowym
A5/1	Dom zdrojowy	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	877/19 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój	1862, styl uzdrowiskowy	trójkondygnacyjny na rzucie litery L, konstrukcja szkieletowa, dach dwuspadowy, dwukondygnacyjna przybudówka, stan b. dobry, fot
A5/2	Łazienki I, Uniwersytet Śląski	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	793/36 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	około 1910, budynek o cechach modernizmu	na rzucie wydłużonego prostokąta z ryzalitem od południa, zasadniczy korpus ceglany, tynkowany, II kond, podpiwniczony, dach mansardowy, stan b.dobry,2fot
A5/3	Łazienki II, ob. nieużytkowany	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	831/36 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	około 1920, styl uproszczonego klasycyzmu systemów totalitarnych	budynek murowany, tynkowany, na rzucie prostokąta, trójkondygnacyjny, dach płaski, od południa niewielka przybudówka, stan sredni /zły,fot
A5/4	Dom mieszkalny, obiekt nieużytkowany	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja /Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	830/16 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój,829/16	Gmina Jastrzębie Zdrój	około 1910, z elementami modernizmu	budynek II/III kond, wolnostojący, ceglany, tynkowany, dach czterospadowy, z ozdobnymi opaskami wokół okien oraz gzymsami podokapowymi, stan sredni /zły, fot

A5/5	Klasztorek	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja 34A, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	897/36 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. - Dom św. Jacka	lata 70. XIX w. w stylu neogotyckim	klasztorek na rzucie prostokąta, z dwoma ryzalitami w elewacji wschodniej i zachodniej, murowany, trójkondygnacyjny, podpiwniczony, dach dwuspadowy, stan dobry, fot
A5/6	Dom uzdrowiskowy, obecnie kościół i dom parafialny	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja36/38, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	605/37 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	pierwotnie dom uzdrowisko-wy, trzecia ćwierć XIX w., bezstyl. z elementami baroku	dom uzdrowiskowy, obecnie kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, murowany, tynkowany, na rzucie zbliżonym do litery T, III kond, podpiwniczony, dach dwukondygnacyjny, dachówka, stan dobry , fot
A5/7	Szpital	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja34 , zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	603/37 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa, DOKP - Szpital Kolejowy	około 1870 r., elementy baroku	szpital na rzucie wydłużonego prostokąta z dwoma ryzalitami w elewacji zachodniej, murowany, tynkowany, II kod, podpiwniczony, dach dwuspadowy o łamanych połaciach, kryty dachówką, stan dobry, fot
A5/8	Pijalnia wód, ob. kawiarnia	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	564/18 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój	pierwotny budynek z 2. poł. XIX w.	pijalnia wód na murowanym cokole, sześcioboczna, drewniana, przeszklona, dach namiotowy, stan dobry, fot
A5/9	Muszla koncertowa	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja/ Witczaka, zespół uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	893/14 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Jastrzębie Zdrój	-	koncha muszli koncertowej na murowanym cokole, otwarta serlianą, wspartą na kolumnach, zwieńczoną szczytem schodkowym, całość murowana, tynkowana, st.b.dobry, fot
A5/10	Sanatorium Górnik	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja /Witczaka, zesp. uzdrowiskowy	1524/93 z 30.04.1993	753/12 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1870 r., styl uzdrowiskowo-zakopiański	UWAGA: nie istnieje - wykreślone jako budynek z rejestru decyzją Głównego Konserwatora Zabytków z dnia 17.12.2001r DB-BD-500-ŚI-111/00-33/01, działka pozostaje w rejestrze
A6	Budynek Sądu (Okręgowego)	Jastrzębie Zdrój, ul. 1 Maja 32	1468/92 z 23.06.1992	802/38 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa, Sąd Okręgowy	pocz. XX w. bez wyraźnych cech stylowych- dawna Willa Opolanka	wolnostojący, III kond, z wysokim użytkowym poddaszem, częściowo podpiwniczony, otynkowany, bryła zwarta, na rzucie litery C, dach kryty dachówką, stan średni, fot
A7	Kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich	571/66 z 05.02.1966	93 k.m. 4 obręb Szeroka	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Wszystkich Świętych	XVIII/XIX w., barokowo - klasycystyczny	orientowany, murowany, potynkowany, fasada z ryzalitowo występującą wieżą w części środkowej, stan b. dobry, fot otoczenie- pomnik z I wojny św - fot , brama-fot
A8	Kapliczka przydrożna	Szeroka, ul. Powstańców Śl. (na N od nr 125)	572/66 z 05.02.1966	30 k.m. 4 obręb Szeroka	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Wszystkich Świętych	XVIII w., późnobarokowa z el. klasycystycznymi	murowana, potynkowana, na rzucie zbliżonym do kwadratu, z półkolistą absydą, wnętrze sklepione żaglasto, stan b. dobry, fot
A9	Hotel Dąbrówka	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 49B	A/124/04 z dnia.....2004	1228/47 k.m. 1 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa - oddane w użytkowanie wieczyste	około 1910	wolnostojacy, murowany , II /III kond, klasyczny,stan b. dobry, fot - dawne Uzdrowisku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Załącznik tabelaryczny nr 3.

Obiekty wnioskowane do ochrony (ujęcia w gminnej ewidencji zabytków)

Symbol	obiekt	adres	nr działki	właściciel	czas powstania	opis obiektu
B01	dom mieszkalny - dawne Prezydium	Borynia ,ul.Powstańców Śląskich 245	712/2 i 713/2 k.m. 6 obręb Borynia	osoba fizyczna	ok.1900	wolnostojacy,2 segmenty, murowany , I /II kond, klasyczny,zespól zab., stan średni,fot
B02	dom mieszkalny	Borynia ,ul.Powstańców Śląskich 247	717/2,718/2, 719/2 k.m. 6 obręb Borynia	osoba fizyczna	około 1900	wolnostojacy,3 segmenty, murowany , I /II kond, klasyczny,zespól zab., stan średni,fot
B03	dom mieszkalny	Borynia ,ul.Powstańców Śląskich 249	720/2 k.m. 6 obręb Borynia	osoba fizyczna	około 1900	wolnostojacy,jednorodz , I /II kond, klasyczny,zespól zab., stan średni,fot
B04	dom mieszkalny	Borynia ,ul.Powstańców Śląskich 249A	716/2 k.m. 6 obręb Borynia	osoba fizyczna	około 1900	wolnostojacy,jednorodz , I /II kond, klasyczny,zespól zab., stan średni,fot
B05	budynek biurowy d.RSP Borynia	Borynia , ul.Powstańców Śląskich 253	637/6 k.m. 6 obręb Borynia	Spółdzielnia rolnicza	ok. 1930	wolnostojacy, murowany , II kond, modernizm, stan średni/zły,fot
B06	b. gospodarczy - warsztat d.RSP Borynia	Borynia , ul.Powstańców Śląskich 253	637/6 k.m. 6 obręb Borynia	Spółdzielnia rolnicza	ok.1930 ?	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny, stan średni/zły,fot
B07	chlewnia d.RSP Borynia	Borynia , ul.Powstańców Śląskich 253	637/6 k.m. 6 obręb Borynia	Spółdzielnia rolnicza	1904	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny, stan średni/zły,fot
B08	dom d.Ruch	Borynia, ul. Świerklańska 67	84/59 k.m. 8 obręb Borynia	osoba fizyczna	1914	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny
B09	budynek dworca (stacja kolejowa Bzie-nieczynna)	Bzie Górne, ul. Świerczewskiego	883/11 k.m. 1 obręb Bzie Górne	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1910	wolnostojący,murowany, klasyczny, I/II kond., stan średni/dobry, częściowo użytkowany-mieszkalny,handel, fot
B10	WC (stacja kolejowa Bzie- nieczynna)	Bzie Górne, ul. Świerczewskiego	883/11 k.m. 1 obręb Bzie Górne	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	początek XX w.	mur pruski, I / II kond , stan średni, fot
B11	dom d.PGR Pawłowice	Bzie Górne, ul. Rolnicza 1	1362/52 k.m. 1 obręb Bzie Górne	osoba fizyczna	koniec XIX w.	wolnostojacy, murowany typu dwór , I /II kond, klasyczny, stan b.dobry + b. dobra zieleń , fot
B12	magazyn.PGR Pawłowice	Bzie Górne, ul. Rolnicza 1	1362/52 k.m. 1 obręb Bzie Górne	osoba fizyczna	koniec XIX w.	wolnostojacy, murowany typu produkcyjnego, II kond-użytkowany rolniczo, klasyczny, stan średni (częściowo rozebrany), fot
B13	stodoła d.PGR Pawłowice	Bzie Górne, ul.Rolnicza 1	1362/52 k.m. 1 obręb Bzie Górne	osoba fizyczna	koniec XIX w.	wolnostojacy, murowany rolniczy , I kond + wysoki dach, klasyczny- użytk. chlewnia , stan dobry, fot
B14	Szkoła Podstawowa nr15	Bzie Górne, ul. Świerczewskiego 34	862/62 k.m. 1 obręb Bzie Górne	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	lata 20-te XX w.	murowana, I kond +II dach mansardowy dachówka, stan b. dobry + b.udana rozbudowa , fot
B15	dom - bar, gastronomia	Bzie Górne, ul. Świerczewskiego 54	1016/252 i 1017/252 k.m. 2 obręb Bzie Górne	osoba fizyczna	lata 20-te XX w.	wolnostojacy, murowany ,I/ II kond, dach klasyczny, stan b.dobry ,fot
B16	budynek dworcowy (p.o. J. Górne- nieczynny)	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska	836/37 k.m. obręb Jastrzębie Górne	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	?	
B17	dom mieszkalny	Jastrzębie Górne, ul.Pszczyńska 126A	877/151 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	osoba fizyczna	?	wolnostojacy, murowany ,I/ II kond, dach klasyczny, stan b.dobry ,fot
B18	d.plebania	Jastrzębie Górne, ul.Pszczyńska 128B	1865/246 k.m. 5 obręb Jastrzębie Górne	Parafia św. Katarzyny	?	wolnostojacy, murowany , II kond, dach klasyczny, stan średni ,fot

B19	budynek gospodarczy	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 128B	1865/246 k.m. 5 obręb Jastrzębie Górne	Parafia św. Katarzyny	?	2 bud. wolnostojace, murowane typu rolniczego, I kond+dach , klasyczny, stan średni, fot
B20	budynek biurowy - Powiatowy Urząd Pracy	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 134	2209/156 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	lata 20-30. XX w.	wolnostojacy, murowany w kszt. litery L , III kond, dach klasyczny, stan b.dobry -fot
B21	dom	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 123	1525/149 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	osoba fizyczna		wolnostojący,murowany, klasyczny, I/II kond., stan średni, częściowo użytkowany-handel, fot
B22	budynek dworcowy (stacja kolejowa Jastrzębie Zdrój-nieczynna)	Jastrzębie Zdrój, ul. Dworcowa	139/47 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1910	wolnostojący,murowany, klasyczny, I/II kond., stan średni/zły, częściowo użytkowany-handel, fot
B23	warsztat dworcowy+WC-(stacja kolejowa J. Zdrój) nieużytkowany	Jastrzębie Zdrój, ul. Dworcowa	139/47 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1900	mur pruski, I kond , stan zły
B24	wieża wodna (stacja kolej. J. Zdrój- nieczynna)	Jastrzębie Zdrój, ul. Dworcowa	129/53 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1910	murowana, nieużytkowana, stan zły, fot
B25	dom mieszkalny	Jastrzębie Zdrój, ul. Zdrojowa 1	896/65 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa	około 1910	wolnostojacy, murowany , III kond, klasyczny, stan średni, fot
B26	dom mieszkalny-willa	Jastrzębie Zdrój,ul. Zdrojowa 3	883/41 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	około 1930	wolnostojacy, murowany ,III kond, dach klasyczny, stan średni/ zły - dawna willa Antonina
B27	d. Dyrekcja ZOZ-Uniwersytet Śląski	Jastrzębie Zdrój,ul. Zdrojowa 5	214/41 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	około 1930	wolnostojacy, murowany , III kond w tym dach mansardowy, klasyczny, stan dobry,fot - dawny pensjonat rodziny Kałużów
B28	przychodnia	Jastrzębie Zdrój, ul.Zdrojowa 5a	200/69 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Woj. Śląskie	około 1930	wolnostojacy, murowany , III kond, klasyczny z balkonami,stan sredni, fot - dawna Katowiczanka
B29	Urząd skarbowy	Jastrzębie Zdrój, 11 Listopada 17a	763/60 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa	ok. 1920	wolnostojacy, murowany , IV / V kond, modernizm - dawny pensjonat i restauracja Hoppenów
B30	Urząd skarbowy	Jastrzębie Zdrój, 11 Listopada 17a	728/60 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa	lata 20. XX w.	wolnostojacy, murowany , IV / V kond, modernizm - dawny DW Związku Kas Chorych
B31	dom mieszkalny-biura	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 7	539/38 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	po 1930	wolnostojacy, murowany , III kond, modernizm, stan średni, fot - dawna Willa Europejska
B32	dom mieszkalny, biura	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 14	343/41 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1930	wolnostojacy, murowany , III/IV kond,klasyczny,stan dobry,fot - dawny pensjonat rodziny Dyrdów
B33	dom mieszkalny, biura	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 15	1369/38 k.m. 1 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	około 1920	wolnostojacy, murowany , II /III kond, klasyczny,stan średni,fot - dawna willa Lucia
B34	dom mieszkalny, handel, usługi	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 20	640/41 i 641/41 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1920	wolnostojacy, murowany , II /III kond, klasyczny,stan dobry,fot
B35	dom mieszkalny, handel , gastronomia	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 29	1017/38 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1869	wolnostojacy, murowany , II /III kond, klasyczny,stanb.dobry-przeksztalcony,fot- dawny Zakład dla dzieci żydowskich, potem dom Św. Jacka
B36	szpital d. sanatorium im. J. Pilsudskiego	Jastrzębie Zdrój, ul. Kościuszki 2	1082/57 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	Woj. Śląskie	1927-28	murowany IV kond, dach spadzisty na łuku z balkonami i loggią, stan średni , fot
B37	Cz. Szkoła Muzyczna	Jastrzębie Zdrój, ul. Kościuszki	496/61 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój - użytk. wieczyste	lata 20-30. XX w.	wolnostojaca willa II - III kond , bogata bryła, modernizm - fatalna rozbudowa,stan sredni, fot
B38	dom mieszkalny, handel, biura	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 37	1243/43 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1900	murowany , II kond, wczesny modernizm,stan dobry,fot- dawna Willa Anna

B39	sanatorium, poczta, mieszkania	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 45	1372/46 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	około 1894	murowany , III kond, klasyczny,stan b.dobry, fot - dawny Betania II , zakład dla dzieci ewangelickich
B40	dom-biura	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 47	1373/46 k.m. 1 obręb Jastrzębie Zdrój	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	około 1910	wolnostojacy, murowany , II kond, klasyczny, stan dobry, fot-dawne Uzdrowisku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
B42	sanatorium, o. Uniwersytet Śląski	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 61	106/52 k.m.1 obręb Jastrzębie Zdrój	Skarb Państwa oddane w użytkowanie wieczyste gminie	1923	wolnostojacy, mur pruski , III kond, stan b.dobry, fot - dawne Sanatorium Spółki Brackiej
B43	dom mieszkalny - willa	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 50	366/12 k.m. 2 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1935	wolnostojacy, murowany , II kond, modernizm, stan dobry, fot
B44	dom mieszkalny - willa	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 52	718/23 k.m. 4 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	1934	wolnostojacy, murowany , II kond, klasyczny, stan dobry, fot - dawna willa rodziny Ranoszków
B45	dom mieszkalny - willa	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 60	712/23 k.m. 4 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	poł. lat 30. XX w.	wolnostojacy, murowany , II kond, modernizm,stan dobry, fot
B46	dom mieszkalny - willa	Jastrzębie Zdrój, Al.1 Maja 72	528/23 k.m. 4 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1930	wolnostojacy, murowany , II /III kond, klasyczny, stan b.dobry,fot
B47	dom mieszkalny, d. Bar Ubocze	Jastrzębie Zdrój, ul.Dworcowa 4	1828/27 k.m. 5 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1920	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny
B48	dom mieszkalny-willa	Jastrzębie Zdrój, 11 Listopada 40	1760/38 k.m. 5 obręb Jastrzębie Zdrój	osoba fizyczna	około 1935	wolnostojacy, murowany , II kond, modernistyczny
B49	budynek dworcowy (stacja kolejowa Moszczenica - nieczynna)	Moszczenica, ul. Ranoszka	2696/27 k.m. 2 obręb Moszczenica	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1910	wolnostojący,murowany, klasyczny, I/II kond., stan średni, częściowo użytkowany-handel, fot
B50	toalety dworcowe lub b. gospodarczy-(stacja kolejowa Moszczenica)	Moszczenica, ul. Ranoszka	2696/27 k.m. 2 obręb Moszczenica	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	lata 10. XX w.	wolnostojacy, murowany , I/II kond, klasyczny, stan dobry-kawiarnia Angela
B51	zespół 4 domów	Moszczenica, ul. Armii Krajowej 90,92,94,96	189/18 k.m. 5 obręb Moszczenica	Skarb Państwa - oddane w użytkowanie wieczyste gminie	lata 10. XX w.	wolnostojace, murowane , II kond, klasyczne robotnicze, cegła+tynk elewacja, stan średni/dobry, fot
B52	kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej	Moszczenica, ul. Kasztanowa / Kościelna	2946/283 k.m. 2 obręb Moszczenica	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Matki Boskiej Różańcowej	lata 20. XX w.	murowany z wieżą, styl klasyczny prosty, dach dwuspad.
B53	budynek dworcowy (p.o. Zofiówka- nieczynna)	Ruptawa - Zofiówka, ul. Przemysłowa	523/52 k.m. 1 obręb Ruptawa	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	około 1910	
B54	kościół parafialny ewangelicko-augsburski	Ruptawa , Cieszyńska 23	1092/102 k.m.2 obręb Ruptawa	Parafia Ewangelicko - Augsburska	przeł. lat 10/20 XX w.	murowany, klasyczny z wieżą, stan średni, fot
B55	dom ieszkalny, d.strażnica CK	Ruptawa, Cieszyńska 101 (wg.PSOZ nr 103)	780/180 k.m.1 obręb Ruptawa	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	przełom XIX/XX w.	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny
B56	dom mieszkalny	Ruptawa, Kilińskiego 1B	265/10 k.m.12 obręb Ruptawa	osoba fizyczna	lata 20 XX w.	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny
B57	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny	Ruptawa, ul. ks. Płonki	72/55 k.m. 4 obręb Ruptawa	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny	lata 30. XX w.,	murowany z wieżą, styl klasyczny prosty, dach dachówka, stan b.dobry,3fot
B58	dom-sklep	Ruptawa, Kilińskiego 15	135/56 k.m.4 obręb Ruptawa	osoba fizyczna	lata 10 XX w.	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny, przybudówka

B59	Szkoła Podstawowa 17	Ruptawa, Kilińskiego 31	782/107 k.m.5 obręb Ruptawa	Gmina Miasto Jastrzębie Zdrój	lata 30. XX w.	wolnostojacy, murowany , II kond, modernizm
B60	budynek dworca (stacja kolejowa Ruptawa-nieczynna)	Ruptawa, ul. Zdziebły	920/286 k.m. 5 obręb Ruptawa	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	lata 30 XX w.	murowany, wolnostojacy, II / III kondygnacje , stan średni/zły, częściowo użytkowany-mieszk, fot
B61	budynek nastawni (stacja kolejowa Ruptawa-nieczynna)	Ruptawa, ul. Zdziebły	924/265 k.m. 5 obręb Ruptawa	Skarb Państwa, Polskie Koleje Państwowe SA	lata 30 XX w.	
B62	dawny zbór ewangelicki? obecnie magazyn	Szeroka ,ul.Powstańców Ślaskich 125A?	574/26 k.m.4 obręb Szeroka	osoba fizyczna	?	wolnostojacy, murowany, parterowy, dach łukowy z wieżyczką, stan średni ,fot pierwotna funkcja do wyjasnienia
B63	dom mieszkalny	Szeroka ,ul.Powstańców Ślaskich 123A	571/22 k.m.4 obręb Szeroka	osoba fizyczna	około 1930?	wolnostojacy, murowany ,I/ II kond, dach klasyczny, stan dobry ,fot
B64	dom	Szeroka ,ul.Powstańców Ślaskich 119	497/17 k.m. 4 obręb Szeroka	osoba fizyczna	1933	wolnostojacy, murowany , I /II kond, klasyczny, stan dobry, fot
B65	obora d.PGR Szeroka	Szeroka, ul.Gagarina 125	425/801 k.m.7 obręb Szeroka	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych	około 1910	wolnostojacy, murowany typu produkcyjnego, II kond-użytkowany rolniczo, w trakcie remontu, fot
B65	dom oficjalisty d.PGR Szeroka	Szeroka, ul.Gagarina 125	425/801 k.m.7obręb Szeroka	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych	około 1910	wolnostojacy, murowany typu wiejskiego, I /II kond, klasyczny, stan średni , fot
B67	mag.zbożowy d.PGR Szeroka	Szeroka, ul.Gagarina 123	425/801 k.m.7 obręb Szeroka	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych	około 1910	wolnostojacy, murowany typu produkcyjnego, II kond-+ II kond dach, użytkowany rolniczo, stan średni, fot
B68	dom d.PGR Szeroka	Szeroka, ul.Gagarina 121A	359/80 k.m.7 obręb Szeroka	współwłasność osób fizycznych i prawnych	około 1910	wolnostojacy, murowany, II kond klasyczny,stan średni

Załącznik nr 4.

Krzyże i kapliczki

Symbol	obiekt	adres	nr_działki	właściciel	Czas powstania	Opis obiektu
K01	kapliczka kubaturowa	Borynia, ul. Bema, na W od bud. nr 5	na dz. 375/40 k.m. 7 obręb Borynia	osoba fizyczna	1870	neogotycka, fot
K02	krzyż kamienny	Borynia, skrzyżowanie ul. Bema i Powstańców Śląskich	71 k.m. 11 obręb Borynia	Skarb Państwa	1891	fot
K03	krzyż kamienny	Borynia, ul. Bema przed nr40	na dz. 85 i 239/71 k.m. 7 obręb Borynia	Gmina Jastrzębie Zdrój, osoba fizyczna	1899	fundacja Franciszka i Marii Winkler, fot
K04	krzyż	Borynia, ul. Partyzantów 20	243/105 k.m. 4 obręb Borynia	osoba fizyczna	?	-
K05	krzyż kamienny	Borynia, ul. 3 Maja 91	266/8 k.m. 5 obręb Borynia	osoba fizyczna	1904	-
K06	krzyż kamienny	Bzie Górne, skrzyżowanie ul. Cichej i Rolniczej	938/136 k.m. 2 obręb Bzie Górne	osoby fizyczne	1826	fot
K07	krzyż kamienny	Bzie Zameckie, ul. Cicha, cmentarz parafialny, przy alei cmentarnej	224/17 k.m. 1 obręb Bzie Zameckie	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Piotra i Pawła	koniec XIX w.	fot
K08	krzyż kamienny	Bzie Zameckie, ul. Cicha, przy bramie na cmentarz	597/13 k.m. 1 obręb Bzie Zameckie	Gmina Jastrzębie Zdrój	4ćw. XIX w.	fot
K09	nagrobek Blandyny Frei	Bzie Zameckie, ul. Cicha, cmentarz parafialny	224/17 k.m. 1 obręb Bzie Zameckie	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Piotra i Pawła	zmarła 1922	fot
K10	Figura św. Jana Nepomucena	Bzie Zameckie, ul. Cicha, przy drodze do wejścia na cmentarz	596/21 k.m. 1 obręb Bzie Zameckie	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Piotra i Pawła	?	fot
K11	figura św. Jana Nepomucena	Centrum, ul. ks. Popiełuszki, dziedziniec kościoła p.w. Najśw. Marii Panny Matki Kościoła	1645/205 k.m. 5 obręb Jastrzębie Zdrój	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Matki Kościoła		
K12	kapliczka św. Jana Nepomucena	Centrum, ul. ks. Popiełuszki, dziedziniec kościoła p.w. Najśw. Marii Panny Matki Kościoła	1645/205 k.m. 5 obręb Jastrzębie Zdrój	Parafia rzymsko-katolicka p.w. NMP Matki Kościoła, Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Katarzyny	?	
K13	kaplica - grota	Jastrzębie Dolne, ul. Szybowa	517/77 k.m. 1 obręb Jastrzębie Dolne	osoby fizyczne	1927	
K14	krzyż drewniany	Jastrzębie Dolne, ul. Lompy naprzeciwko nr3	3176/60 k.m. 2 obręb Jastrzębie Dolne	Gmina Jastrzębie Zdrój	?	
K15	krzyż drewniany	Jastrzębie Dolne, skrzyż. ul. Bednorza i Połomskiej	1140/60 k.m. obręb Jastrzębie Dolne	Gmina Jastrzębie Zdrój, Jastrzębski Zakład Komun.	1927 (odn. 1990)	
K16	pomnik na Górze Wyzwolenia	Jastrzębie Dolne, ul. Boża Góra Prawa	9 k.m. 12 obręb Jastrzębie Dolne	Parafia ewangelicko-augsburska	?	
K17	krzyż Męki Pańskiej	Jastrzębie Górne, skrzyżowanie ul. Gałczyńskiego i Strażackiej	1031/298 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	osoba fizyczna	1905	

K18	krzyż z lastriko	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 58-60	1794/147 k.m. 2 obręb Jastrzębie Dolne	SKARB PAŃSTWA	1950	
K19	krzyż betonowy	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 117a	2744/149 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	osoba fizyczna	?	zielony,fot
K20	krzyż kamienny	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 128B,pn.zach od kościoła	2813/152 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Katarzyny	1872	fot
K21	kaplica grobowa rodziny Strachwitzów	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 128B, cmentarz parafialny	2813/152 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Katarzyny	?	fot
K22	krzyż kamienny	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 145	2478/296 k.m. 2 obręb Jastrzębie Górne	osoba fizyczna	1916	fot
K23	krzyż Męki Pańskiej kamienny	Jastrzębie Górne, ul. Pszczyńska 279	568/76 k.m. 6 obręb Jastrzębie Górne	Skarb Państwa	1906	
K24	kapliczka	Moszczenica, ul. Komuny Paryskiej róg Dąbrowskiego	1771/306 k.m. 6 obręb Moszczenica	osoba fizyczna	II poł XIX w.	murowany kościółek, fot
K25	krzyż kamienny	Moszczenica, ul. Ranoszka 27 - naprzeciw 43	2471/62 k.m. 2 obręb Moszczenica	osoba fizyczna	1904	fot
K26	krzyż misyjny kamienny	Moszczenica, ul. Kasztanowa / Kościelna, cmentarz	2947/294 k.m. 2 obręb Moszczenica	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Matki Boskiej Różańcowej	1901	fot
K27	krzyż kamienny	Moszczenica, ul. Kasztanowa / Kościelna, cmentarz	2947/294 k.m. 2 obręb Moszczenica	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Matki Boskiej Różańcowej	1881	fot
K28	pomnik poległych w I wojnie	Moszczenica, ul. Kasztanowa / Kościelna, cmentarz	2947/294 k.m. 2 obręb Moszczenica	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Matki Boskiej Różańcowej	ok. 1920	fot
K29	kapliczka św. Jana Nepomucena	Ruptawa Cisówka, ul. Cieszyńska, na PnW od budynku nr 215	245/33 k.m. 2 obręb Cisówka	Gmina Jastrzębie Zdrój, Drogi Miejskie	poł. XIXw	
K30	kapliczka	Ruptawa, skrzyżowanie ul. Cieszyńskiej i ks. Płonki	135/56 k.m. 4 obręb Ruptawa	osoba fizyczna	?	
K31	krzyż kamienny z figurą Matki Bożej	Ruptawa, ul.Wyzwolenia skrzyż. z Cieszyńską	357/5 k.m. 6 obręb Ruptawa	osoba fizyczna	1903	fot
K32	krzyż kamienny	Ruptawa, ul. Cieszyńska 143	801/265 k.m. 4 obręb Ruptawa	Gmina Jastrzębie Zdrój	1955	
K33	krzyż kamienny na cmentarzu	Ruptawa, ul. ks. Płonki	173/61 k.m. 4 obręb Ruptawa	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Niepokolanego Serca NMP	1901	fot
K34	krzyż kamienny na cmentarzu ewangelicko-augsburskim	Ruptawa, ul.Cieszyńska 23	1019/98 k.m. 2 obręb Ruptawa	Parafia ewangelicko - augsburska	?	
K35	nagrobek pastora K.Klausenitzera na cmentarzu	Ruptawa, ul.Cieszyńska 23	1092/102 k.m. 2 obręb Ruptawa	Parafia ewangelicko - augsburska	zm. 1917	
K36	krzyż	Szeroka, skrzyżowanie ul. Gagarina i Rybnickiej	na gr. dz. 1141/96 i 1142/96 k.m. 6 obręb Szeroka	Gmina Jastrzębie Zdrój, osoba fizyczna	1888	

K37	figura Najświętszej Marii Panny	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich, na kopcu przed kościołem	265/92 k.m. 4 obręb Szeroka	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Wszystkich Świętych	?	fot
K38	krzyż z figurą Matki Bożej	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich, cmentarz parafialny (przed bramą cmentarną)	265/92 k.m. 4 obręb Szeroka	Parafia rzymsko-katolicka p.w. Wszystkich Świętych	1855	
K39	krzyż kamienny	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich naprzeciw nr2	635/2 k.m. 5 obręb Szeroka	Gmina Jastrzębie Zdrój	1896r	fot
K40	kapliczka słupowa	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich naprzeciw 142	672/20 k.m. 5 obręb Szeroka	osoba fizyczna	1946	fot
K41	krzyż Męki Pańskiej kamienny	Szeroka, ul. Powstańców Śląskich 159 (na posesji p. Klimek)	1165/27 k.m. 2 obręb Szeroka	osoba fizyczna	I poł. XX w	fot
K42	krzyż Męki Pańskiej kamienny	Szeroka, ul. Wolności 12 (na NW od bud. nr 12)	114 k.m. 3 obręb Szeroka	Jastrzębska Spółka Węglowa SA	?	-

Załącznik tabelaryczny nr 5

Strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej

Symbol strefy	nazwa	obiekt	pow. (ha)
S01	Bzie Górne	folwark (ul. Rolnicza)	3,19
S02	Bzie Zameckie	cmentarz	0,41
S03	Bzie Zameckie	dwór obronny	2,05
S04	Borynia	pałac	2,09
S05	Borynia	folwark (ul. Powstańców Śl.) i zespół zabudowy mieszkaniowej	3,67
S06	Jastrzębie Górne	kościół p.w. Św. Katarzyny	1,54
S07	Jastrzębie Zdrój	stare uzdrowisko	47,94
S08	Moszczenica	kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej	1,53
S09	Moszczenica	zespół zabudowy mieszkaniowej	0,37
S10	Ruptawa	kościół p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny	2,11
S11	Ruptawa	kościół ewangelicko - augsburski	0,66
S12	Szeroka	kościół p.w. Wszystkich Świętych, folwark (ul. Gagarina)	4,36